

Råd, nemnder m.v.	Møtested	Møtedato
Kirkerådet	Oslo	20.-21.02.2002
Mellomkirkelig råd	Oslo	11.-12.02.2002
Samisk kirkeråd	Snåsa	05.-07.02.2002

Saksbehandler: Gerd Karin Røsæg/Stig Utne/Synnøve Brevik

Saksdokumenter: Helhetsvurdering de sentralkirkelige råd 2001
 Årsrapport de sentralkirkelige råd 2001 i henhold til vedtatt virksomhetsplan.

Sak nr. **KR 05/02** Årsmelding for de sentralkirkelige råd
MKR 19/02
SKR 08/02

Bakgrunn

I henhold til tidligere praksis legger Kirkerådet frem en melding for Kirkemøtet. Denne er av Kirkemøtet tatt til orientering. Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd skal i henhold til statuttene (§ 3) legge frem årsmelding til godkjenning.

Saksorientering

Årsmeldingen er i samsvar med komitemerknader fra Kirkemøtet 1995 lagt opp som en samredigert melding for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd.

Komiteen som på Kirkemøtet 1997 hadde den samredigerte melding for 1996 til behandling, avga følgende generelle kommentar:

Komiteen konstaterer at oppsettet med en samredigering av de tre rådernes virksomhet fungerer i henhold til de intensjoner som lå til grunn da denne sammenstilling ble bestemt. Meldingen bidrar i sin form til en god oversikt over den samlede virksomhet – og det arbeid som er utført av det enkelte råd.

Komiteen på Kirkemøtet 2001 fremholdt bl.a.:

Komiteen mener den fremlagte årsmeldingen gir et godt og beskrivende bilde av virksomheten i de tre sentralkirkelige rådene. Årsmeldingen er relativt enkel å lese, men det er mulig med betydelige forbedringer hva gjelder den grafiske utformingen. Årsmeldingen speiler også godt "Strategidokument for Den norske kirke 1999 – 2002" (...) Det bør være en avsluttende "helhetsvurdering av feltet" under alle kapitlene, slik vi finner det i kapitlet om undervisning.

Årsmeldingen for 2001 følger den samme disposisjon som 2000 – meldingen, I den foreliggende helhetsvurdering er det forsøkt innlagt en oppsummering etter hvert hovedfelt.

Den tidligere faktadelen av meldingen, som har vært en slags "utkvittering" av vedtatt årsplan, legges ikke frem for Kirkemøtet. Siden det er Kirkerådet som vedtar den samlede årsplan, legges dette dokumentet kun frem for rådene til orientering.

Den foreliggende Helhetsvurdering vil inngå som en hoveddel til den samlede "Årsmelding for 2001" som legges frem for KM. Her vil i likhet med tidligere år rapport og regnskap for Opplysningsvesenets fond innarbeides. Videre blir det en evaluering av satsingsområdet "Prosjektorientert diakonal satsing" foruten en bred gjennomgang av menighetsrådsvalget.

Kirkerådet gjøres oppmerksom på at det i meldingen foreløpig mangler et kapittel om virksomheten på feltet "Funksjonshemmede i kirken". Videre vil det blir laget en helhetlig vurdering av virksomheten knyttet til menighetsrådsvalget. Dette vil bli utarbeidet og forelagt Kirkerådet i maimøtet.

Forslag til vedtak Kirkerådet:

1. Kirkerådet godkjenner meldingen om virksomheten 2001 med de merknader som er fremkommet i møtet.
2. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

På grunnlag av den samredigerte årsmelding 2001 for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd tar Kirkemøtet Kirkerådets melding om virksomheten til orientering og godkjenner meldingen om virksomheten for Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd.

3. Den endelige samredigerte årsmelding oversendes Kirkedepartementet.

Forslag til vedtak Mellomkirkelig råd:

Mellomkirkelig råd godkjenner meldingen om virksomheten 2001 med de merknader som er fremkommet i møtet.

Forslag til vedtak Samisk:

Samisk kirkeråd godkjenner meldingen om virksomheten 2001 med de merknader som er fremkommet i møtet.

**HELHETSVURDERING AV
DE SENTRALKIRKELIGE RÅDS
VIRKSOMHET**

2001

Felleskirkelig administrasjon	4
1. Møter i de sentralkirkelige råd.....	4
2. Sekretariatet.....	4
Kirkens økonomi.....	5
1. Børs og katedral	5
2. Generelt om kirkens økonomi.....	6
3. Tilskuddsforvaltningen	6
4. Lån fra OVF	6
Oppsummering.....	7
Bemanning	8
Rekruttering	8
Rekruttering av samisk ungdom	8
Utdanning.....	9
Kvalifikasjonskrav og tjenesteordninger	9
Ordinasjon og tilsetning av personer som ikke er cand.theol.	10
Godkjenning av annen utdanning og praksis	11
Frivillig medarbeiderskap	11
Arbeid for å styrke samisk kirkeliv lokalt, først og fremst gjennom økt bemanning.....	11
Oppsummering	12
1. Kirkelov, kirkeordning og kirkerett	13
Menighetsrådsvalget.....	13
Myndighetsrelasjoner i kirken.....	13
Endring av forskrifter.....	14
Kirkerettslige konsekvenser av de økumeniske avtalene.....	14
Kirkelig inndeling.....	15
Kirkelig årsstatistikk.....	15
Kirke/stat-utredningen.....	15
Den norske kirkes medlemsregister	15
Oppsummering	16
Gudstjenesteliv	17
Embedsteologisk avklaring	17
Liturgiarbeid.....	18
Bønnebok tillegg til Norsk Salmebok	19
Økumenisk salmeprosjekt	19
Styrking av gudstjenesten på samisk	19
Oppsummering	20
Kirkelig undervisning.....	21
Dåpsopplæring	21
Arbeidet med lovfestet rett til dåpsopplæring	21
Inn i kirken med dåpssamtalen som utgangspunkt.....	22
Arbeidet med dåpslærere	22
Dåpsopplæring innenfor samisk kirkeliv	22
Konfirmasjon - ungdomsarbeid.....	22
Bibelen som konfirmanthek - utarbeidelse av metode	22
Samarbeidsprosjekt om konfirmantheft.....	22
Utarbeidelse av økumenisk studiebok for ungdom og unge voksne	23
Oppsummering.....	23
Ungdommens kirkemøte 2001	24
Økumenisk samarbeid om kompetanseheving blant ungdomsledere.....	24
Web-sted for ungdomsarbeid	25
Fellessatsing med organisasjonene.....	25
MISJONERENDE MENIGHETER.....	26
Misjonsforståelsen.....	26
Hamar.....	26
Guds menighet – jordens største under.....	26
Samarbeidsråd for menighet og misjon.....	26
KIFO-prosjekt om misjon i menighetene.....	27

Samarbeid med Areopagos om Kirken i møte med den åndelige lengsel	27
Samisk kirkeliv som del av det øvrige kirkeliv	28
Samisk kirkeråd	28
Sørsamisk kirkeliv	28
Kontakten med læstadianerne	29
Samisk - nordisk kontakt	29
ENHETSARBEID OG VIDEREUTVIKLING AV ØKUMENISKE RELASJONER	30
KEK	30
LVF	30
Norden	30
Nasjonale dialoger	30
Oppfølging av Porvoo-avtalen	31
<i>Oppfølging av undertegningen av Leuenberg</i>	31
Kompatibilitet mellom Porvoo og Leuenberg	31
Økumeniske relasjoner lokalt og regionalt	31
Oppsummering	31
KIRKEN I DET FLERKULTURELLE OG FLERRELIGIØSE NORGE	32
Oppsummering	32
Menneskerettigheter, forsoning og rettferdighet	33
Samfunnsspørsmål	34
Oppsummering	34
KVINNESPØRSMÅL OG LIKESTILLING	35
Diakoni	36
Prosjektorientert diakonal satsing	36
Familielaterte oppgaver	36
3. Sorg- og krisearbeid	36
4. Mennesker med psykisk utviklingshemming	36
Kirke og samfunn	38
1. Nettverk for miljøengasjement nasjonalt og internasjonalt	38
"Forbruk og rettferd- evaluering og oppfølging" som sak på Kirkemøtet 2001 i Lillehammer	38
Prosjekt "Kirkeoppvarming – miljøriktig og energieffektiv"	39
Prosjekt "Kirke og miljø 2000"	40
Arbeid i stiftelsen Max Havelaar	40
Oppsummering	40

Felleskirkelig administrasjon

1. Møter i de sentralkirkelige råd

Det er avholdt tre møter i hver av de sentralkirkelige råd foruten arbeidsutvalgsmøter. Kirkerådet har behandlet 67 saker, fordelt på 3 ordinære møter, 1 telefonmøte og 1 møte under Kirkemøtet. Mellomkirkelig råd har behandlet 52 saker fordelt på 3 ordinære møter. Samisk kirkeråd har behandlet 31 saker. Videre er det avholdt møter i alle nemnder og faste utvalg. Møtene er i alminnelighet begrenset til to i året. For å få frem liturgisaker til Bispemøtet er det avholdt tre i Nemnd for gudstjenesteliv. Videre er antall møter også utvidet for Nemnd for ungdomsspørsmål og Nemnd for undervisning. Den førstnevnte nemnda har hatt en viktig rolle i forhold til planlegging av Ungdommens Kirkemøte, mens den sistnevnte har hatt en viktig rolle i forhold til arbeidet med NOU 2000:26 "... til et åpent liv i tro og tillit".

2. Sekretariatet

De sentralkirkelige råd betjenes av en stab organisert i 3 avdelinger; kirkeavdelingen, informasjonsavdelingen og administrasjonsavdelingen.

Administrasjonsavdelingen har også i år arbeidet for å utvikle og vedlikeholde den forvaltningsmessige, økonomiske og personaladministrative kompetanse. Det er utarbeidet ny arkivplan og det er utviklet forslag til internkontrollsystemer. Det er inngått avtale med Bibelselskapet om felles sentralbordtjenester, eget sentralbord for de sentralkirkelige råd er følgelig avviklet. Administrasjonsavdelingen har kunnet avvikle en utstrakt bruk av vikarer, og har nå en stabil betjening både på økonomi og arkiv. Arbeidsoppgaver knyttet til medlemsregisteret ble mot slutten av året omorganisert. Det ble opprettet en egen seksjon under Kirkeavdelingen med ansvar for drift, vedlikehold og videreutvikling av det kirkelige medlemsregisteret.

Informasjonsavdelingen har foruten de løpende oppgaver hatt en betydelig merbelastning i forbindelse med årets menighetsrådsvalg. Avdelingen knyttet til seg en deltids medarbeider for å ivareta oppgaver knyttet til profilering av valgmateriell og ekstern valginformasjon.

Kirkeavdelingen har hatt noe skifte av personell. Det er tilsatt ny medarbeider som seksjonsleder for Seksjon for kirke, samfunn og økumenikk, det er vikarer både i stillingen som teologisk konsulent og konsulent for kvinne og likestillingsspørsmål. Avdelingen har i likhet med informasjonsavdelingen hatt en betydelig grad av merarbeid knyttet til menighetsrådsvalget.

Kirkens økonomi

1. Børs og katedral

Det knyttet seg store forventninger til St. melding nr. 14 om kirkens økonomi "Børs og katedral". Denne ble behandlet i kirkelige organer i 2001 og Kirkerådet gav en fyldig uttalelse til Stortingskomiteen. I tilknytning til meldingen innhentet Kirkerådet også en betenkning om eiendomsretten til Opplysningsvesenets fond. Kirkerådets konklusjoner i forhold til meldingen var:

- 1. Kirkerådet hadde forventet at en "samlet vurdering" også innbefattet en drøfting av kirkens samlede ressursbehov relatert til de oppgaver som er tillagt kirken i henhold til kirkeloven, og i relasjon til Regjeringens målsetting om at kirken skal være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.*
- 2. Etter Kirkerådets mening gir meldingen et alt for positivt bilde av den lokale kirkes økonomi. En nærmere analyse av tallene synes å vise at situasjonen mange steder er langt mer alvorlig enn det tallene umiddelbart skulle tilsi.*
- 3. Kirkerådet mener at dagens delte finansieringsordning er svært problematisk både for kommune og kirke. Kirken må ha en enhetlig økonomi, og dette sikres best gjennom en enhetlig enten kommunal eller statlig finansiering. Etter Kirkerådets oppfatning vil kirkens fremtidige økonomi sikres best gjennom en enhetlig statlig finansiering. Kirkerådet vil be om at dette utredes. Det forventes at kirken tilføres midler slik at medlemmene kan forvente de samme kirkelige tjenester uavhengig av hvor i landet man bor.*
- 4. I påvente av denne utredningen forutsetter Kirkerådet at*
 - de statlige tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk opprettholdes og videreutvikles*
 - rammetilskuddene til fellesrådene økes slik at intensjonen i kirkeloven kan ivaretas*
 - det statlige tilskudd på 110 mill opprettholdes, men midlene øremerkes kontorhold m.v. for prestatjenesten og overføres via bispedømmerådene. I tillegg finansierer staten skyssgodtgjøringen for prestene.*
- 5. De regionale og sentralkirkelige organer må styrkes med økede bevilgninger.*
- 6. Kirkerådet ser positivt på meldingens intensjoner og forslag til bedre og mer rasjonell forvaltning og drift av Opplysningsvesenets fond.*
- 7. Kirkerådet vil avvise den bastante konklusjon om staten som eier av OVF. Dette er et komplisert spørsmål som impliserer både juridiske, historiske og teologiske overveielser. Lovavdelingens uttalelse gir etter Kirkerådets mening ikke et tilstrekkelig grunnlag til å konkludere i eierspørsmålet.*
- 8. Fondets klare kirkelige forankring og formål tilsier at kirkelige organer må ha flertall i det styret som er opprettet for å forvalte fondet.*
- 9. Kirkerådet har i sine vurderinger lagt til grunn en forståelse av at fondets klare formål er å styrke kirkens menighetsbyggende arbeid gjennom prestatjenesten og de andre kirkelige arbeidsområder. Kirkerådet betrakter de mer antikvariske og kulturhistoriske oppgavene knyttet til spesielle kirkebygg å ligge utenfor fondets sentrale oppgaver og formål. Kirkerådet er positivt*

til at fondet nyttes til drift av presteboliger, men ber om en konsekvensutredning dersom fondet skal overta finansieringsansvaret for kommunale boliger.

10. *Kirkens Landsfond kan ikke samordnes med Opplysningsvesenets fond før det er endelig klarlagt at også OVF er kirkens fond.*

2. Generelt om kirkens økonomi

Kirkerådet ser med bekymring på den lokale kirkes økonomi. Med de økonomiske rammevilkår kommunene har i dag, er de ikke i stand til å oppfylle sine forpliktelser, dette rammer selvfølgelig også kirken. Kirkerådet er glad for at tilskuddet til kirkelig virksomhet i kommune er foreslått opprettholdt som direkte tilskudd. Men tilskuddet er dessverre ikke på langt nær tilstrekkelig til å dekke det behov som har blitt til over mange år med for lave bevilgninger, og som ble forsterket i forbindelse med iverksettelsen av kirkeloven i 1997.

Videre sliter kirken både regionalt og sentralt med for stramme økonomiske rammer. Dette gir seg utslag i at personalressursene tøyes maksimalt. Likevel ligger stadig flere arbeidsoppgaver uløst. I meldingen for 2000 stod det bl.a i tilknytning til Kirkerådets økonomi: "Økonomien gir verken rom for å opprette nødvendige stillinger eller for en tilfredsstillende drift. Innenfor flere fagfelt er oppgavene langt flere enn det er personellmessig dekning for. Dette gjelder blant annet liturgiske spørsmål, spesielt innenfor kirkemusikk og kirketekstiler, videre innenfor personal og utdanning og ikke minst innenfor samisk kirkeliv." Dette er dessverre fortsatt beskrivende for situasjonen, bortsett fra at bemanning på feltet utdanning /rekruttering dette året har vært prekær. Vi vil gjenta det som stod i fjorårets årsmelding om at det er "behov for en total gjennomgang av Kirkerådets økonomi for å få tilstrekkelige bevilgninger til de oppgaver som Kirkerådet er pålagt fra Kirkemøtet, departementet og til nødvendig drift av rådene og Kirkemøtets virksomhet."

3. Tilskuddsforvaltningen

Kirkerådet fordelte 18,5 mill kr. over Opplysningsvesenets Fond (OVF) til sentrale, regionale og lokale tiltak i 2001. Midlene ble tildelt i henhold til de sentrale kirkelige målsettinger, strategier og satsingsområder ved at de i hovedsak ble benyttet til prosjekter innenfor Kirkemøtets vedtatte satsingsområder. Mellomkirkelig råd har fordelt midler til søsterkirkene i henhold til vedtatte kriterier.

Tilskuddsmottagerne har frist innen 1. april for innsending av rapport og regnskap for anvendelsen av midlene. Det vil deretter bli utarbeidet en samlet rapport.

4. Lån fra OVF

Kirkerådet er delegert myndighet til å innvilge lån til kirkelige formål fra Opplysningsvesenets fond. Delegeringen omfatter vurdering av innkomne søknader mht. innbyrdes prioritering, sikkerhetsvurdering av lånet samt generell service- og informasjonsvirksomhet.

Utlånsrammen for 2001 ble av departementet ved årets begynnelse satt til 20 millioner kroner. Det ble innvilget 16 lån med beløp fra kr 300.000,- til kr 3.000.000,-. Midlene ble innvilget til følgende formål: 1 til kirkebygg, 2 til anskaffelse av orgel, 7 til bygging av menighetshus/menighetssenter, 4 til anskaffelse av prestebolig og 2 til vedlikeholdsarbeider. Kirkerådet mottok flere søknader det ikke var midler til å innvilge.

Interessen og behovet for å ta opp lån til kirkelige formål i Opplysningsvesenets fond har økt. Grunnene til dette kan være flere, bl.a. gunstig lånerente, vanskelig økonomi i kommunene og at ordningen er blitt mer kjent.

Oppsummering

Kirkens samlede ressurstilgang står ikke i forhold til de oppgaver som den er tillagt i henhold til kirkeloven og målsettingen om at kirken skal være en bekjennende, misjonerende og tjenende folkekirke. Dette gjelder kirken sentralt og regionalt så vel som lokalt. Det vil i tiden fremover være viktig å arbeide for en helhetlig kirkelig økonomi. Det er viktig at disse tilskuddene opprettholdes som stimuleringsmidler innenfor kirken.

Kirkens personell og utdanning

Bemanning

Prosjektet med å utarbeide en bemanningsplan for Den norske kirke ble slutført høsten 2001. "Opptrappingsplan for Den norske kirke" ble behandlet og vedtatt av Kirkerådet i september 2001 for deretter å bli oversendt til departementet som var oppdragsgiver. Planen ble også lagt frem for Kirkemøtet 2001 til orientering.

Opptrappingsplanen dokumenterer stillingsutviklingen i Den norske kirke de siste tyve år og viser med all tydelighet at kirken har sakkett akterut i forhold til sammenlignbare områder. Den årlige stillingsvekst i offentlig sektor fra 1980 til i dag har vært 2,5% mens en for presteskapets vedkommende kun har hatt en årsvekst på 0,7%. For andre stillingsgrupper i kirken har veksten vært enda dårligere. En sammenligning mellom de nordiske land viser også at en i Norge har betydelig færre ansatte i kirken i forhold til medlemstallet enn i alle de andre nordiske søsterkirkene.

Opptrappingsplanen konkluderer med at en trenger 2 659 nye årsverk i den lokale kirke for å kunne utføre de oppgaver gjeldende lov- og planverk forutsetter. Fordelt over 10 år medfører dette at en årlig trenger 266 nye årsverk. Omregnet i penger betyr dette at Den norske kirke årlig har behov for 111 "friske" millioner i neste tiårsperiode.

Opptrappingsplanen viser også at en i kirken har stort behov for å rekruttere nye medarbeidere. Stillingsopptopping og naturlig avgang gjør at en hvert år vil ha behov for 110 nye prester, 71 diakonale medarbeidere, 85 medarbeidere innen opplæring og 37 nye kirkemusikere.

Rekruttering

Prosjektet Rekruttering til kirkelige stillinger i Nord-Norge som ble igangsatt i 1999 ble også videreført i 2001. Arbeidet har vært nært knyttet til Kirkelig Utdanningscenter i Nord. Det har i løpet av året blitt avholdt prostivise samlinger både i Nord- og Sør Hålogaland med fokus på kirken som arbeidsplass og behovet for rekruttering. Målsettingen har vært å motivere til og legge til rette for et lokalt engasjement for rekruttering til kirkelig tjeneste. Dette har resultert i at de fleste prostier enten har etablert, eller arbeider for å etablere rekrutteringsutvalg. Som et hjelpemiddel i rekrutteringsarbeidet er det utarbeidet en rekrutteringsbrosjyre, "Å arbeide i kirken". Brosjyren presenterer de ulike kirkelige tjenester, og hvor i landsdelen det er mulig å ta utdanning til kirkelig tjeneste.

Prosjektet vil bli avsluttet våren 2002. Det vil på bakgrunn av projektrapporten bli utarbeidet forslag til strategier for det videre rekrutteringsarbeidet i hele kirken.

Det har av ressursmessige årsaker ikke vært mulig i 2001 å starte et arbeid med å utarbeide strategier for økt rekruttering til kirkelige studier og til kirkelig tjeneste. Konklusjonene som trekkes i opptrappingsplanen for kirkelig bemanning viser nødvendigheten av dette arbeidet for å kunne følge opp planen. Dette blir en stor utfordring i 2002 og årene fremover.

Rekruttering av samisk ungdom

Det ble arrangert to fellessamlinger for ungdom fra hele landet, en i Skånland; den andre utenfor Tromsø. For begge stedene hadde en valgt plasser, utenfor tettsteder; og med tilknytning til samisk tradisjon og historie. Både på forsommeren og på "leiren" i oktober regnet det tungt, men det la ingen demper på uteaktivitetene. Naturens utfordringer har vært bevisst brukt for å styrke fellesskapet. I 2001 møtte de samme ungdommene som var samlet i 2000, i tillegg til at noen også fikk med seg flere fra bekjentskapskretsen fra barneårene. Dette bekrefter antakelsen om at ungdom rekrutterer selv blant sine egne.

Selv om SKR tok personlig kontakt med unge utflyttede fra Indre-Finnmark, meldte ingen av dem seg på heller i 2001. Derfor har en heller satset på støtte til konfirmanntarbeidet der.

De som har vært med i to år, er hovedsakelig unge med samisk og noen også med læstadiansk bakgrunn fra Nord-Troms og kysten av Finnmark - studenter eller yrkesaktive i Tromsø.

Hovedgruppen, som har vært stabil fra prosjektets begynnelse, er 5-6 unge i alderen 20-27 år. De har vært aktive fra starten av med opplegg og program for samlingene, og de bidrar med å legge strategier for videre arbeid. En av disse er delegat til generalforsamlingen til LVF i Canada 2003.

På samlingen i Skånland var rasisme hovedtema både i forbindelse med lanseringen av "Tiåret mot vold", men også fordi rasisme overfor samisk ungdom er et velkjent fenomen i ungdomsmiljøene i Evenes-Skånland. Temaet følges opp med tiltak som er planlagt i forbindelse med "Ti-året mot vold" i regi av Nord-Hålogaland.

Den kontakten som SKR – prosjektet fikk med lokal samisk ungdom fra Skånland-området bekrefter det en visste om at ungdom kan og vil. Men det er en forutsetning at de voksne lytter og tar på alvor ungdommens tanker, også dem om metoder for ungdomsarbeid i dag.

Den viktigste kontakten SKR-prosjektet har med de unge; 5-6 med nordsamisk, 3-4 med sørsamisk og 2-3 med lulesamisk bakgrunn, foregår via internett.

Fundament for prosjektet er kunnskap om kristendom, tro og etikk; og samisk kristendomsforståelse. De unge gir klart uttrykk for at de ønsker å lære mer nettopp i den samisk kirkelige sammenhengen, og at de dermed er med i et viktig utviklingsarbeid innenfor samisk kirkeliv.

Utdanning

Kirkemøtet fastsetter tjenesteordninger og kvalifikasjonskrav innen diakoni, undervisning og kirkemusikk. Dette er bestemmende for innholdet i den utdanning som kvalifiserer til stillinger i kirken. Konsekvensen av dette er at Kirkerådet godkjenner om utdanningene som utdanningsinstitusjonene tilbyr tilfredsstillende kravene. Dette forutsetter et nært samarbeid mellom Kirkerådet og utdanningsinstitusjonene.

I forlengelsen av Stortingets behandling av Innst.S.nr. 337 (2000-2001) "Gjør din plikt - Krev din rett. Kvalitetsreform av høyere utdanning" tok Kirkerådet initiativ for å drøfte konsekvenser av Stortingets vedtak for kirken og de utdanningsinstitusjonene som utdanner til kirkelig tjeneste. Kirkerådet ble her utfordret til bl.a. hvert år å arrangere en tverrfaglig kontaktkonferanse hvor alle aktuelle utdanningsinstitusjoner skulle inviteres for å utveksle synspunkter og erfaringer. Kirkerådet må videre, med utgangspunkt i utdanningsreformen, sammen med utdanningsinstitusjonene drøfte nærmere utdanningenes innhold og lengde. Kontaktkonferansen ble avholdt i september.

I desember ble det arrangert et møte om diakonutdanningen med representanter fra de diakonale utdanningsinstitusjonene, som orientert om arbeidet med utdanningen i forhold til reformen. Utdanningens lengde og innhold/moduler ble drøftet. Det ble også drøftet mulighetene for nærmere samarbeid mellom de enkelte institusjonene for å skape en så god kvalitet på utdanningen som mulig. Dette arbeidet blir fulgt opp i 2002.

Kirkerådet vil på samme måte som for diakonutdanningen drøfte utdanningen til preste-, kateket- og kirkemusikeryrket.

Kvalifikasjonskrav og tjenesteordninger

Det har av ressursmessige årsaker ikke vært mulig i 2001 å gjennomføre arbeidet med evaluering av tjenesteordningene og kvalifikasjonskravene for diakon, kateket og kantor.

Det har imidlertid i løpet av høsten blitt utarbeidet et opplegg for en spørreundersøkelse blant diakoner, kateketer og kirkemusikere samt kirkelige fellesråd. Den vil bli sendt ut på nyåret 2002. Denne undersøkelsen skal bl.a. kartlegge årsaken til at noen slutter i tjenesten og hva som kan virke rekrutterende til tjenestene.

En evaluering av tjenesteordningene vil bli lagt frem for Kirkemøtet 2002.

Det har i siste halvår av 2001 blitt reist flere problemstillinger i forbindelse med annet utredningsarbeid, som vil influere på tjenesteordninger og kvalifikasjonskrav. Det gjelder bl.a. Embetskomiteens innstilling, Dåpsopplæringsutvalget og Opptrappingsplan for den kirkelige bemanning. Utdanningsreformen som er kommentert ovenfor vil også måtte få konsekvenser for resultatet av arbeidet med tjenesteordningene.

Ordinasjon og tilsetting av personer som ikke er cand.theol.

Ordnningen med at personer uten graden cand.theol. kan vigsles til prestedtjeneste og tilsettes som prester i Den norske kirke trådte i kraft 1. februar 2000. Dette skjedde med hjemmel i kgl. res. av 19. mars 1999, departementets endring i forskrift om tilsetting av menighetsprest og Kirkerådets fastsettelse 31.01.2000 av nærmere regler for ordningen.

En evalueringsnemnd ble oppnevnt til å vurdere søknader om tilkjenning av kompetanse for de søkere med en grad på samme nivå som cand.theol. innen et fagfelt som er relevant for prestedtjenesten (kategori A), og om å fravike kompetansekravene for de som en biskop søker for og som skal ha personlige forutsetninger som utvilsomt gjør dem særlig kvalifisert for å utføre prestedtjeneste, og det foreligger et særlig behov for vedkommendes tjeneste (kategori B).

Evalueringsnemnda hadde i løpet av 2001 fire møter og 12 søknader ble behandlet. Evalueringsnemndas behandling resulterte i at 8 personer ble klarert for å søke om opptak ved et praktisk-teologisk seminar. For en søker ble saken utsatt, da nemnda ønsket ytterligere dokumentasjon. Av de 8 ble 5 tilkjent kompetanse (A), mens for de øvrige 3 ble det vedtatt å fravike kompetansekravene (B).

Av de 3 personene som ikke ble klarert for opptak ved et praktisk-teologisk seminar hørte en person til kategori A, mens 2 ble søkt for av en biskop (B). For en av de sistnevnte anket biskopen vedtaket inn for Kirkerådet som klageinstans. Kirkerådet vil behandle klagen i juni 2002.

Det ble i løpet av våren 2001 utarbeidet en evaluering av regelverket og praktiseringen av dette. Den tok opp problemstillinger og uklarheter som evalueringsnemnda hadde møtt i sitt arbeid i løpet av 2000. Dette gjaldt bl.a. Kirkerådet som klageorgan og dets kompetanse til å overprøve evalueringsnemndas faglige skjønnsutøvelse.

Spesielt for søkere innenfor kategori A ble følgende problemstillinger drøftet:

- hvilken vekt evalueringsnemnda skal legge på personlig egnethet,
- vurderingen av relevansen av graden
- antall personer som skal "godkjennes"
- bestemmelsen om at det skal være 5 år siden graden er oppnådd for søkere.

For søkere innen kategori B gjaldt følgende problemstillinger:

- forståelsen av "særlig kirkelig behov"
- spørsmål om det skal settes en øvre grense for antall søknader som skal fremmes

Representanter for evalueringsnemnda hadde i mars 2001 et møte med Bispemøtet. Biskopene har en viktig rolle i praktiseringen av ordningen når det gjelder de personer som en biskop søker for. Møtet var derfor nyttig for at evalueringsnemnda og biskopene skulle ha en felles forståelse av regelverket og praktiseringen. Det gjaldt særlig forståelsen av at det er biskopen som foreslår/søker om at kompetansekravene fravikes og at biskopen ikke skal la seg presse til å fremme søknader innen

kategori B. Initiativet skal ligge hos biskopen. Egnethet-spørsmålet ble også drøftet, og i den forbindelse nemndas kompetanse og myndighet i forhold til biskopen som ordinator. Samarbeidet med biskopene/Bispemøtet vil det være viktig å fortsette.

Evalueringen av ordningen ble behandlet av Kirkerådet i mai 2001. Kirkerådet vedtok at det skulle tas initiativ overfor departementet om at det skulle hjemles i forskrift om tilsetting av menighetsprest adgang til å vektlegge personlig egnethet og erfaringsbakgrunn også for kategori A, slik det er vedtatt i Kirkerådets nærmere regler for ordningen og nemndas veiledning til søkere. For øvrig hadde ikke Kirkerådet vesentlige kommentarer til regelverket og praktiseringen av dette.

Godkjenning av annen utdanning og praksis

Kirkerådet har myndighet til å godkjenne at personer med annen faglig jevngrad og relevant utdanning og praksis kan tilsettes som kateket/diakon/kantor.

Kirkerådet har i 2001 godkjent 6 diakoner, 4 kateketer og 2 kantorer. De henholdsvis avslag var 9, 1 og 3. Avslagene skyldtes både mangelfull teoretisk utdanning og manglende praktisk-faglig utdanning og/eller praksis. Søkerne som fikk avslag, ble i de fleste tilfeller anbefalt hvordan de kunne komplettere utdanning og/eller praksis for eventuelt å kunne bli godkjent.

Fire henvendelser om vurdering av utenlandsk kirkemusikerutdanning er uten Kirkerådets behandling oversendt til Norges Musikkhøgskole som rette instans for vurdering.

Frivillig medarbeiderskap

En hovedsak på Kirkemøtet 2001 var "Frivillig medarbeiderskap". Saken ble belyst både ved hjelp av en temakveld "Frivillig medarbeiderskap – Å bygge menighet i en folkekirke" og gjennom betenkningen "Alt Guds folk – Å være medarbeider i menigheten". Kirkemøtet grep blant annet tilbake til et forsøks- og utviklingsprosjekt i Kirkerådet i 1994 om Ledelse i menigheten. Her ble det pekt på manglende kompetanse i prestegjeldene i å lede og engasjere frivillig arbeid. Rapporten konkluderer med at organisering og ledelse av frivillig arbeid trolig vil bli en av de største utfordringer kirken står overfor i tiden som kommer. Kirkemøtet konstaterte at tusenvis av frivillige medarbeidere gjør en stor innsats på mange områder i vår kirke. Det finnes et bredt spekter av engasjement og innsats. Disse medarbeiderne må det tas vare på, de må oppmuntres og utrustes. Kirkemøtet pekte på viktigheten av å styrke bønnens liv. Videre oppfordret Kirkemøtet alle ansatte og tillitsvalgte til å prioritere tid og krefter på fostring og oppfølging av ulønnede medarbeidere. Det er rettet en henvendelse til utdanningsinstitusjonene med oppfordring om å drive forskning og undervisning som er menighetsrelatert og setter fokus på medarbeiderskap og lekfolkets rolle.

Kirkerådet har også utviklet et spill som ble utprøvd på Kirkemøtet. Spillet gir hjelp til å gjennomtenke hvilke oppgaver som må ha prioritet i en menighet, og vider ansvarsforholdet mellom ansatte og frivillige medarbeidere. Mange menigheter og fellestråd har bestilt spillet for å bruke det når de nye rådene skal begynne sitt virke.

Arbeid for å styrke samisk kirkeliv lokalt, først og fremst gjennom økt bemanning.

Samisk kirkeråd har forventninger om at de kirkelige rådsorganer, lokalt, regionalt og sentralt i samarbeid med bispemøtet kan gjøre en satsing når det gjelder stillinger, særlig til fordel for de områder i nord som er omfattet av samelovens språkregler.

Kautokeino har siden 1998 hatt 9-10 forskjellige vikarprester. I tillegg til ustabile arbeidsforhold for de ansatte i prestegjeldet, har en fått to grupper av det som tidligere var en menighet. Innleggene i

stedets avis vitner om en kamp mellom retroende og vantro. Men samtidig er det svært gledelige ting som skjer i menighetens konfirmantarbeid, med også foreldre som viktige støttespillere for kirken. Via sitt rekrutteringsprosjekt blant samisk ungdom støttet SKR konfirmantarbeidet i Indre-Finnmark i 2001 på en felles konfirmantdag for hele prostiet. Det skal følges opp i 2002.

I samiske og læstadianske samfunn har det ikke vært tradisjon med et eget kristent arbeid for unge, men nye tider har tvunget fram andre former og skapt behov for å organisere arbeidet blant unge. Det skjer også i de samiske samfunn på alle andre områder utenom det kirkelige.

Overgangen fra lukkede bygdesamfunn hvor ætt og familie kontrollerte alt, er naturlig nok ikke problemfri. Det er ikke slik i samisk tradisjon at "den som tier, samtykker". Det er omvendt. Men det er absolutt i samisk kirkelivs interesse at det i kommende år kunne utvikles en vilje og evne til å snakke åpent i kirke- og menighetssammenheng om det som er vanskelig og skaper skillelinjer mellom folk.

Oppsummering

Med opptrappingsplanen har Den norske kirke fått en nyttig oversikt over behovet for kirkelige stillinger på ulike områder. Utfordringen vil fremover være å få midler til ulike stillinger over offentlige budsjetter og å rekruttere personer inn i utdanning og tjeneste. Å gjøre kirken til en attraktiv arbeidsplass, både for å rekruttere folk inn og å få de tilsatte til å bli, vil være en viktig oppgave lokalt, regionalt og sentralt. I denne sammenheng må utdanningen være relevant i forhold til oppgaver som menighetene skal ivareta. Parallelt med dette må et arbeides systematisk med rekruttering, utrustning og oppmuntring av frivillige medarbeidere i kirken.

Kirkerådet står overfor store utfordringer med hensyn til utdanningsreformens konsekvenser for utdanning til kirkelig tjeneste.

Kirkelov og kirkeordning

1. Kirkelov, kirkeordning og kirkerett

Mye av personalressursene innen kirkelov, kirkeordning og kirkerett går med til å gi råd og veiledning overfor kirkelig råd og ansatte, særlig knyttet til forskrifter som KM har vedtatt. I år ble mye tid brukt til veiledning, telefoner og e-mail i forbindelse med avviklingen av menighetsrådsvalget.

Lovsamlingen for Den norske kirke er ajourført og utgitt for 4. gang. Samlingen inneholder over 60 sentrale lover og bestemmelser for kirken og fremstår som et svært nyttig hjelpemiddel for de kirkelige råd og kirkens ansatte.

Det kirkelig lovverk er under drøfting både i den pågående Kirke/stat-utredningen, i utredningen om embetsforståelsen, endringer i liturgi og i tilknytning til tilsynsmodeller. Den nye kirkeloven har fungert i snart 5 år og behovet for en mer gjennomgripende vurdering av regelverket synes påkrevd. Særlig er det blant menighetsrådene og fellesrådene et ønske om regelforenkling og en større grad av arbeidsgivers styringsrett. Lokalmenighetene ønsker også frihet i forhold til sentralt fastsatte regler, både når det gjelder tjenesteordningene, liturgi, virksomhetsregler m.m. Det er et stadig viktigere spørsmål å stille: På hvilke områder er det ønskelig og påkrevd med regler og hvor detaljerte bør disse være. Hva kan delegeres og bør regelstyringen i større grad gå over til å bli målstyring med vekt på veiledning? Samtidig viser erfaringene at jo større grad av frihet, desto større er behovet for veiledning særlig i mindre og mellomstore sokn og fellesråd. På dette området er det behov for en bedre samordning mellom Kirkemøtets, bispedømmerådene og KAs rolle og veiledningsansvar.

Menighetsrådsvalget

Revisjon av regler for valg av **menighetsråd**, arbeidet med å tilrettelegge prøveordningen i samarbeid med departementet og bispedømmerådene, utarbeidelse av veiledningsmaterieell "Alt om valget 2001" og "Håndbok for menighetsråd 2002 – 2005" har vært ressurskrevende. Våren 2001 ble det avholdt kurs for menighetsråd vedr planlegging og forberedelse av valget. Det ble avholdt 65 kurs (prostikurs) i samarbeid med KA og bispedømmerådene. Kursene bidro til at valget ble satt på dagsorden i menigheten og fokuserte erfaringsutveksling og tips i forbindelse med planlegging, forberedelse og gjennomføring av valget. Aktuelle problemstillinger var knyttet til hva som kunne gjøres for å øke valgoppslutningen, styrke bredden i nominasjonsprosessen, redusere utskiftingsprosenten, legge til rette for økt bruk av forholdstallsvalg, bruk av valgkort, prøveordningen med å legge valget til samme dag som stortingsvalget m.m. Det ble underveis – med etter vår mening alt for sent til å kunne bli effektivt utnyttet av menighetene – bevilget ca 9 mill. til valget, herav ca 2/3 til lokale tiltak. Det vil bli utarbeidet en evalueringsrapport både av NSD vedr. prøveordningen og en generell rapport om menighetsrådsvalget utarbeidet av Kirkerådet bygd på innberetningsskjemaene, der en vil fokusere både på valgoppslutningen og de problemer som en rekke menigheter synes å ha hatt bl.a. vedr. rekruttering av kandidater. Samarbeidet med KA og bispedømmerådene må sies å ha vært svært vellykket både mht. samhandling og utarbeidelse av materieell. Kirkerådet har hatt hovedansvaret for Håndboka for menighetsråd og KA for Håndbok for kirkelig fellesråd. Se ellers avsnittet om informasjon.

Myndighetsrelasjoner i kirken

Ved siden av valget har utredningen om "Myndighetsrelasjoner i kirken" vært en krevende oppgave både med møter, bearbeidelse av høringsuttalelser m.m. Utredningen har gitt en nyttig oversikt over myndigheten til sentrale organer i vår kirke og bør bli en "lærebok" ved de kirkelige utdanningsinstitusjonene og for personer som velges inn i kirkelige råd. Utredningen gir både innsikt i ulike kirkerettslige begreper og bruken av rettsregler i kirken, samtidig som den vektlegger behovet for samvirke og dialog.

Kirkemøtet sluttet seg i hovedsak til utredningens framstilling av gjeldende rett og utredningens vurderinger og anbefalinger, men understreket samtidig at denne konkrete saken er en del av en større prosess. Mange av innspillene som er framkommet i høringsrunden og i Kirkemøtets behandling er viktige innspill i debatten videre, blant annet må det skje en nødvendig avklaring av hvordan en kan ivareta mindretall i kirkelige organer som opplever å være i en samvittighetskonflikt i en sak med læremessige implikasjoner. Det medlem av et kirkelig organ som av hensyn til sin samvittighetsforpliktelse på Den Hellige Skrift (respektive "den evangelisk lutherske lære", jfr. KL §28) ikke finner å kunne slutte seg til flertallet i det aktuelle organ, forutsettes – så langt som mulig – å grunngi sin dissens gjennom et protokollat i møtet. Dette bør skje på et tidlig stadium i en prosess, og gis om nødvendig en helhetskirkelig behandling.

Kirkemøtet gav uttrykk for at gjennomgangen av dagens kirkeordning er klargjørende og gir grunnlag for at det grunnleggende kravet til samvirke som både påhviler organer som har vedtaksmyndighet og organer som vedtak retter seg mot, kan fungere på en bedre måte i praksis. Kirkemøtet trakk særlig fram utredningens framstilling av retningslinjemyndighet og klargjøringen av lojalitetsplikter i vid forstand som viktige i denne sammenhengen. Dersom denne samvirkeprosessen skal fungere godt, er det viktig å legge til rette for åpne og ryddige prosesser både i forhold til saksforberedelsen før vedtak skal treffes, ved selve beslutningen og i etterkant av den. Kirkemøtet framhevet at dette samvirket ikke utelukkende kan bygges på regler, men at en er avhengig av ansvarlige aktører med vilje til samarbeid og respekt for ulikheter og uenighet, men også respekt for avgjørelser som faktisk er fattet.

Endring av forskrifter

Kirkemøtets forretningsorden ble gjennomgått og Kirkemøtet vedtok en rekke mindre endringer, samt at Kirkerådet i 2002 vil foreta en større gjennomgang av Kirkemøtets funksjonsmåte. Det gjelder bl.a. representasjon på Kirkemøtet fra kirkesamfunn som Den norske kirke har kirkefelleskap med, representasjon fra Ungdommens kirkemøte m.v.

Det er også foretatt noen mindre endringer i regler for valg av Kirkeråd bl.a. når det gjelder valg av leder.

I samarbeid med KA har KR utgitt et **rundskriv** om forholdet mellom menighetsråd og kirkelig fellesråd, som særlig fokuserer daglig ledelse i forholdet mellom menighetsrådets virksomhetsansvar og fellesrådets arbeidsgiveransvar.

Kirkerettslige konsekvenser av de økumeniske avtalene.

Kirkemøtet har i løpet av de senere år godkjent flere økumeniske avtaler, bla. Porvoo-avtalen (1994), Nådens felleskap (1995) og Leuenberg-konkordien (1999). Kirkemøtet har bedt om at disse avtalene skulle følges opp med tanke på de ordningsmessige og kirkerettslige konsekvensene av avtalene.

De aktuelle bestemmelsene som rettslig angår vår kirke og som Den norske kirke var moralsk forpliktet til å implementere er gjennomgått. Det gjelder bl.a. medlemmenes rettigheter og plikter, og spørsmålet om tilsetting av prester og andre ordinerte/vigslede personer fra avtalekirkene i Den norske kirke. Etter at avtalene ble undertegnet og i lys av disse avtalene, er både kirkeloven og en rekke forskrifter endret, bl.a. tjenesteordningene og tilsettingsforskriften for prester, slik at de grunnleggende lovmessige hindringer er ryddet av veien.

Det kan konkluderes med at det forskriftsmessig er lagt til rette for at avtalene nå kan virkeliggjøres og at utfordringen nå først og fremst er å finne praktiske løsninger på hvordan disse avtalene mer aktivt kan tas i bruk i vår kirke og lokalmenighetene. Det er viktig å få erfaringer med hvordan avtalene kan praktiseres, finne frem til noen standardiserte ordninger, sertifiseringer, spørsmål om dispensasjoner osv., og å drøfte nærmere slike ordninger med avtalekirkene. Drøftelsen identifiserer noen problemstillinger som det særlig bør gripes fatt i.

Spørsmål som angår embetsforståelsen, bl.a. knyttet til diakontjenesten, domprosten som ordinator/vigslar, kvinnelige biskoper og prester mv., og også ønskeligheten av å evt. harmonisere kvalifikasjonskravene for kirkelige stillinger mellom kirkene, vil det imidlertid måtte arbeides videre med i konsultasjon med avtalekirkene.

Kirkelig inndeling

Dette har stått på Kirkerådets arbeidsprogram i flere år. I henhold til kirkeloven § 24 "foreslår Kirkemøtet retningslinjer for kirkelig inndeling". Denne saken har Kirkemøtet ennå ikke behandlet, men behovet for en gjennomgang og en evaluering av den kirkelige inndelingen bør foretas. Det gjelder ikke bare spørsmålet om hensiktsmessige administrative soknestørrelser (sammenslåing av sokn, der for eksempel små sokn legges ned og inngår i et større sokn, men kan fungere som et menighetsutvalg med stor grad av frihet når det gjelder selve virksomheten), men også spørsmålet om det skal åpnes for å etablere kategorialmenigheter og valgmenigheter m.v. Saken er delvis en hastesak, men det er behov for en større utredning og dermed ressurser, samtidig som sentrale sider ved dette sakskomplekset vil bli tatt opp i Kirke/Stat-utredningen. Sider ved denne saken er også under utredning av Bispemøtet.

Kirkelig årsstatistikk

Dette er et felt hvor det er behov for bedre gjennomtenkning av hva som er nødvendig og hvordan kirken kan nyttiggjøre seg statistikk. Registrering av ulike gudstjenester og kirkelige handlinger, tiltak og oppslutning innen dåpsopplæring, diakoni, frivillig engasjement osv., gjøres ofte forskjellig i menighetene. Det er behov for mer enhetlig registrering, skal at tallene gir et mest mulig korrekt bilde av hva de skal måle og at det gir informasjon på områder som det er viktig for kirken å ha kunnskap om både med hensyn til oppslutning og for å se utviklingstendenser. Et stadig tilbakevendende spørsmål er hva som inngår i menighetsrådets virksomhetsansvar og således skal rapporteres i forhold til annen kirkelig virksomhet i soknet. En oppsummering av den kirkelige statistikken vil vedlegges når den foreligger.

Det er videre behov for bedre kvalitetssikring og samordning, bl.a. mellom menighetenes årsstatistikk, regnskapstall, personalstatistikk (stillinger/årsverk) og medlemsregisteret. Sammen med SSB, KUF, KA, KIFO, NSD m.fl. arbeides det med å få en enhetlig og effektiv statistikk-rapportering knyttet til **KOSTRA** (KOMmunal- STATlig- RAPportering) til bruk og planlegging for kirkelige forvaltningsorganer som både inneholder statlig, kommunal og menighetsbasert statistikk. Det tar tid å etablere gode prosedyrer og stabile ordninger, siden bl.a. soknegrensene endres, regnskapsrapporteringen endres, det kirkelige stillingsmønsteret endres osv. Kirkerådet har også vært involvert i KIFOs arbeid med å utvikle en "Kirkelig monitor", som er en forlengelse av "Den norske kirke i tall".

Kirke/stat-utredningen.

Utvalget som ble nedsatt i 1997 har hatt som mandat å utrede forholdet mellom stat og kirke, og kirkens organisering og oppdrag. Utvalget er nå inne i sin avsluttende fase. Tre delrapporter er ferdigstilt:

- Religionsfrihet og religionspolitikk
- Dåpsopplæring i Den norske kirke
- Reformert i Den norske kirkes ordning

Et første utkast til hovedrapport er ferdigstilt, arbeidet avsluttes første kvartal 2002.

Den norske kirkes medlemsregister

Den norske kirkes medlemsregister skal inneholde opplysninger om alle medlemmer av Den norske kirke og dem som hører inn under kirken, jf kirkeloven §3. Ved årets menighetsrådsvalg ble registeret

brukt som grunnlag for det kirkelige valgmanntall og ved utsendelse av valgkort til om lag 300.000 stemmeberettigede. Ved årsskiftet var det i sekretariatet registrert 707 tilbakemeldinger fra ikkemedlemmer. Selv om dette kan oppleves som vanskelig for dem det gjelder, viser antall tilbakemeldinger (0,2%) at registerets kvalitet ikke er så dårlig som enkelte mediaoppslag har lagt opp til.

Den lave feilprosenten til tross, Kirkerådet arbeider kontinuerlig med tiltak som kan forbedre kvaliteten ytterligere. I løpet av våren fikk Kirkerådet online tilgang til medlemsregisteret, noe som betyr at en i sekretariatet nå har direkte tilgang til sentralregisteret med mulighet for å gjøre endringer og rettinger umiddelbart. Dette er en betydelig forbedring som høyner servicenivået mange hakk og gjør at registerets kvalitet forbedres. Utviklingen av denne løsningen tok imidlertid lengre tid enn planlagt, noe som skapte frustrasjon og gav merarbeid i sommer og høst halvåret.

Ved årsskiftet overtok Kirkerådet ansvaret med å registrere dåp, innmeldinger og utmeldinger i Den norske kirke. Tidligere har folkeregisteret gjort dette, en ordning som ikke har vært tilfredsstillende sett fra kirkens side. Den nye ordningen gjør det mulig å følge opp kirkebokførerne aktivt slik at rapporteringsrutinene blir optimale. Erfaringene så langt viser at mange kirkekontor ennå ikke har tilfredsstillende rutiner og sender inn mangelfulle opplysninger til vårt sentralregister. Dette har gitt mye ekstraarbeid i sekretariatet og har tvunget fram en økning i staben. De mange telefonhenvendelser med spørsmål knyttet til kirkebokføring, attestutskriving og har tydeliggjort at Kirkerådet må ha bred kompetanse og en del ressurser til denne typen service overfor menigheter og enkeltpersoner.

Bruk av valgmanntallet viste at en rekke medlemmer fremdeles er plassert i galt sokn. En har til nå vært avhengig av Statens Kartverk når det gjelder sokneplassering, men kartverkets oppdateringsrutiner har vist seg ikke å være tilfredsstillende (det tar for lang tid). Det arbeides derfor med ordninger som gjør det mulig for Kirkerådet å bygge opp en egen sokneoversikt. Dette arbeidet er tid- og kostnadskrevende og gjør at ressursbruken til dette var høyere enn forventet, noe en også må regne med i 2002.

Et viktig formål med medlemsregisteret er å gi menighetene et godt verktøy til bruk i sitt arbeid. 2 ganger årlig sendes det ut et lokalt medlemsregister. Tidsplanen for dette ble overholdt i 2001 og en har nå gode rutiner for produksjon og utsendelse av lokale registre. Tilbakemeldinger tyder også på at brukerne blir mer fornøyd og i 2002 planlegges noen endringer i tråd med ønsker fra menighetene.

2001 har vært et arbeidskrevende år for dem som jobber med medlemsregisteret. Samtidig har en i løpet av året utviklet rutiner og fått en organisering av arbeidet som lover godt for framtiden.

Oppsummering

Året 2002 har først og fremst vært preget av å legge forholdene til rette for valg av nye menighetsråd, og arbeidet med utredningen om Myndighetsrelasjoner i Den norske kirke og Kirke/stat-utredningen. Debatten om forholdet mellom staten og kirke vil komme i 2002 og det legges opp til en større høringsrunde. I en slik fase når relasjonene mellom stat og kirke klargjøres for debatt, synes det naturlig å ikke foreta andre større endringer, men forsøke å legge forholdene til rette for at de ordninger og bestemmelser som gjelder i tiden frem til evt. endringer, kan utnyttes, praktiseres og vitaliseres på en best mulig måte for å vekke og nære det kristelige livet i menighetene. I en fase hvor mange problemstillinger og ordninger tas opp til debatt, er det vesentlig at ikke all oppmerksomhet rettes mot fremtidige ordninger, men at forholdene legges til rette for at menighetene i sitt daglige virke kan oppleve gleden over å få være med å utvikle og fornye kirken som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Gudstjenesteliv

Innen dette feltet ble året 2001 først og fremst preget av to store og viktige saker, nemlig *den embetsteologiske avklaring* og arbeidet med *ny gravferdsliturgi*. De sakene krevde betydelige tidsmessige ressurser. Begge saker ble sendt til høring med alt hva det innebærer: Innstilling, bearbeidelse av høringssvarene og ny innstilling til Nemnd for gudstjenesteliv, Bispemøtet, Kirkerådet og Kirkemøtet.

Embetsteologisk avklaring

Kirkemøtet 1998 ba Kirkerådet arbeide videre med en embetsteologisk avklaring. Mandatet for utvalget innebar bl.a å gi en embetsteologisk tilrettelegging av de ulike tjenestene i Den norske kirke og å gi en utredning av vigslingens betydning for kirkelig tjeneste i lys av vår kirkes læregrunnlag og de aktuelle utredninger fra nyere tid. Innstillingen Embetet i Den norske kirke ble overlevert Kirkerådet den 28. februar 2001.

Utvalget hadde kommet fram til betydelig enighet i forståelsen av de enkelte tjenester, men på noen få, men viktige punkter, skiltes meningene.

Utvalget står sammen i forståelsen av at det kirkelige embete vesensmessig hører med til kirkens liv fordi kirken ikke kan være uten en ordnet forvaltning av nådemidlene. Videre er det enighet i synet på prestetjenesten og man har en felles forståelse av biskopens embete, ansvarsfelt og fullmakter. Endelig står utvalget sammen i synet på diakontjenesten som en karitativ tjeneste. og i synet på kantorens tjeneste som en lek tjeneste det vigles til.

Et flertall i utvalget forstår "de øvrige tjenester" (utenom prest/biskop) "som viktige leke tjenester tilordnet særskilte områder av menighetslivet", mens et mindretall ber "Den norske kirke videreføre en vurdering av hvorvidt et permanent og karitativt diakonat kan innplasseres i et tredelt embetsmønster." I så fall bør diakonen ordineres til sitt embete .

Når det gjelder "undervisningsansvaret og kateket-tjenesten" har utvalget en intensjon om å foreta en grenseoppgang mellom prest og kateket, og foreslår derfor at kateket-tjenesten omformes slik at undervisningsoppdraget videreføres i form av en tjeneste med pedagogisk spesialkompetanse og karakter. Til denne tjenesten vigles det med en vigsling som er tydeliggjort i forhold til prestetjenesten. I forlengelsen av dette foreslås det at de av de nåværende kateketer som er kvalifisert og motivert til det, kan ordineres til prestetjeneste. Dette er en overgangsordning for kateketer som er i tjeneste når denne nye ordning gjennomføres.

Innstillingen ble sendt ut på en omfattende høringsrunde. Høringsmaterialet viser enighet om den forståelse utvalget har av prestetjenesten og bispetjenesten, videre om diakonatet som en karitativ tjeneste og om at kantortjenesten er en lek tjeneste. De aller fleste høringsinstanser er også enige om å videreføre katekettjenesten som en egen tjeneste, og den forstås i hovedsak som en lek tjeneste.

Når det gjelder diakontjenesten er uttalelsene mindre ensartet. Det er ganske mange som støtter mindretallet i ønsket om en nærmere utredning av diakontjenesten som en permanent og karitativ tjeneste som det kan ordineres til. En del støtter også tanken om å utrede nærmere et såkalt

samlediakoniat, det vil si en tjenestekategori som kan romme diakon-, kateket- og eventuelt kantortjenesten.

Under Kirkemøtets behandling ble det fremhevet at det er mulig å sonde mellom følgende tjenester som det i dag er særskilte vigslingsordninger for:

- a. *prestedtjenesten, med hovedvekt på nådemiddelforvaltningen,*
- b. *bispetjenesten, med hovedvekt på tilsynsoppgaven,*
- c. *diakontjenesten, med hovedvekt på omsorgsarbeid,*
- d. *katekettjenesten, med hovedvekt på dåpsopplæringen,*
- e. *kantortjenesten, med hovedvekt på gudstjenestelivets musikalske element.*

Kirkemøtet viste også til at det i kirke-loven er etablert en tjeneste som daglig leder av kirkelig fellesråds virksomhet og åpnet for en tjeneste som daglig leder av menighetsrådets virksomhet.

Kirkemøtet uttalte videre at katekettjenesten videreføres som en egen tjeneste og profileres ytterligere i retning av dåpsopplæring på alle alderstrinn. Kirkerådet ble imidlertid bedt om bla å igangsette en prosess for å se på muligheten for å tenke på en ny måte om diakoniatet, i forhold til vår kirkes forståelse av preste- og bispetjenesten. Videre skal bruk av stola utredes og det skal ses nærmere på ledelsesspørsmålet i lokalmenigheten, pastoralt og administrativt. Saken skal tilbake til KM 2004.

Liturgiarbeid

Det er i løpet av året gjennomført høringsprosesser på gravferd, plassering av dåp i høymessen og bønner for konfirmasjonstidens gudstjenester. Videre er vigselsliturgien under utredning. Gravferd og De to sistnevnte liturgier vil fremmes som forsøkssak for Kirkerådet i 2002, mens gravferdsliturgien vil fremmes for Kirkemøtet.

Det avtegner seg stadig et behov for rådgivning og veiledning til menighetsplan på feltet gudstjenesteliv. Dette kommer til uttrykk både gjennom henvendelser på telefon og mail og gjennom et ikke ubetydelig volum av korrespondanse. En del av disse sakene har i tillegg til det liturgisk/hymnologiske også en tydelig kirkerettslig side.

Når det gjelder behovet for undervisning og inspirasjon på menighetsplan, er det pr. i dag Presteforeningen ved sin studieavdeling og Liturgisk senter som er tydelige og vesentlige aktører. Kirkerådet er faktisk medvirkende ved at gudstjenestekonsulentene er medlemmer av styringsgruppene for begge instanser. I Liturgisk senter er også et av rådets valgte medlemmer med i styringsgruppen. Dette er imidlertid lite synlig sett utenfra. Det er grunn til å frykte at det i det lange løp skader Kirkerådets utøvelse av sin myndighet som kirkeledelse, fordi det skaper et bilde av at krefter og miljøer som kan utvikle gudstjenestelivet og føre det videre, må søkes andre steder, mens Kirkerådet sitter igjen med den regulerende rolle, hvilket fort oppfattes som hemmende mer enn skapende.

En oppgave som det ikke har vært mulig å gjøre noe med i 2001, er tekstrekkene for kirkeåret. Dette ligger som en bestilling fra Kirkemøtet (se merknadene fra komité A i sak KM 6/99). Dette ble fulgt opp året etter, både av Bispemøtet (sak BM 09/2000) og Kirkemøtet (sak KM 6/00). Det bes om at saken gis nødvendig prioritet i NFG's arbeid. KM-komiteen gjentar at dette er «ei sær viktig sak». Konklusjonen blir at «arbeidet må difor verta fremja så snart råd er». I løpet av høsten ble saken fokusert for den kirkelige allmennhet gjennom en bredt anlagt serie redaksjonelle artikler i Vårt Land. Den møter oss også som en utfordring både i kontakten med våre lutherske søsterkirker i Norden og i en videre internasjonal og økumenisk kontekst. Også på dette feltet avtegner det seg tydelig at tenkesettet, både pedagogisk og allmennkulturelt, er ganske radikalt endret i forhold til det som gjaldt

på 1970-tallet. Dette blir det helt opplagt nødvendig for Kirkerådet å ta fatt i, slik Kirkemøtet har bedt om.

Bønnebok tillegg til Norsk Salmebok

Norsk Salmebok skal trykkes i nytt opplag i 2002, og det er vedtatt at den da skal trykkes med et bønnebok-tillegg slik tidligere salmebøker har hatt. Det ble derfor i juni 2000 etablert en gruppe i samarbeid mellom Kirkerådet og Verbum som har utarbeidet dette bønneboktillegget. Dette har vært et omfattende arbeid. Vår kirke har de siste årene i stadig større grad hentet bønner fra ulike bønnetradisjoner, og det har derfor vært en viktig utfordring å innarbeide mange ulike tradisjoner og hente bønnetekster fra ulike sammenhenger, og samtidig ta vare på den bønnetradisjonen som blant annet vår egen salmebok har vært en viktig bærer av.

Arbeidet avsluttes med en høringsrunde våren 2002

Økumenisk salmeprosjekt

Kirkerådet har gjennom flere år stilt en mindre personalressurs til rådighet for et økumenisk salmeprosjekt, som administreres av Norges kristne råd. Prosjektet har ligget på is i påvente både av finansiering med offentlige midler, men også av en datamessig avklaring ved Nasjonalbiblioteket. Dessuten må rettighetsspørsmål avklares før prosjektet kan bringes videre. Finansieringen er fremdeles ikke i orden, men Nasjonalbiblioteket har nå kunnet gi klarsignal til en inntasting av det aktuelle tekstmaterialet. Da vil den hymnologiske og redaksjonelle faglighet bli påkrevet. Det nå er nødvendig at det virkelig settes krefter inn på dette feltet. For tiden er vi, når det gjelder salmebok, i en hvileperiode i vår kirke. Man kan fremdeles høre Norsk Salmebok (1985) omtalt som «den nye salmeboken». Ved siden av den har vi også fått salmeboktillegget Salmer 1997. Men situasjonen kan fort snu seg. For hvert år som går, risikerer vi at den kan bli akutt. Det kan altså skje fordi behovet plutselig kommer i et annet lys hos oss selv. Eller det kan skje fordi andre kirkesamfunn ut fra sine behov presser frem en prosess som også Den norske kirke i kraft av samarbeidet i NKR kan bli dratt med i. Her må en ta med i vurderingen at dette prosjektet allerede da det ble igangsatt, var presserende for noen av de mindre kirkesamfunnene i Norges Kristne Råd.

Strategien videre må være å arbeide for stillingsressurs slik at flest mulig år kan brukes fullt ut til et skikkelig grunnlagsarbeid i tråd med den prosjektskisse som er utarbeidet i NKR.

Styrking av gudstjenesten på samisk.

Tekstarbeidet til hømmesseliturgen på nordsamisk er så å si ferdig. Noen av de nylagede liturgiene, slik som Velsignelse av hus, har tatt lenger tid enn forventet.

Men manuskriptet leveres til Verbum forlag så snart gjenstående arbeid, det meste av kirkemusikalsk art er ferdig.

Salmebokarbeidet på nordsamisk har god fremgang. Gjennom ett salmeverksted og to salme- og liturgiverksteder har mange av de lokale ressursene fått ny giv i salmearbeidet.

Verkstedene har bidratt til å høyne ikke bare språklig bevissthet, men har også ført til større tillit til samisk kirkelig identitet. Strategien er at ny nordsamisk salmebok (ca 400 salmer) kommer ut i prøveutgivelse senest i løpet av 2004.

Arbeidet med det lulesamiske salmebokprosjektet kom i gang igjen i 2001, etter at Det nye Testamentet på lulesamisk ble ferdigstilt i oktober 2000. Salmebokprosjektet er et samarbeid mellom Verbum i Sverige, Den svenske kirke og Den norske kirke ved SKR. Det betaler honorarer for det tekstarbeidet som gjøres av en gruppe på tre fra det lulesamiske miljøet. En prøveutgave på ca 100 salmer planlegges gitt ut i 2003.

Oppsummering

Feltet gudstjeneste, liturgi og kirkemusikk har i lang tid levd i spenningsfeltet mellom på den ene side forventninger om liturgisk fornyelse innenfor de ulike gudstjenestene og kirkelige handlinger og på den andre side svært begrensede personalressurser. I tillegg til gudstjenestearbeidet kommer behovene innenfor det hymnologiske feltet. Kirkerådet har en meget kompetent fagnemnd på feltet som i godt samvirke med fagkonsulent tilrettelegger de liturgiske sakene slik at de kan bringes frem for endelig vedtak i ulike fora.

I tillegg til liturgiarbeidet har den embetsteologiske avklaring krevd betydelige ressurser. En avklaring som er kommet et stykke videre, men hvor enkelte elementer fortsatt gjenstår.

Kirkelig undervisning

Dåpsopplæring

Evaluering av handlingsplan 1997-2001

Kirkerådet arbeidet også i 2001 i henhold til "Handlingsplan for dåpsopplæring 1997-2001".

En vesentlig del av arbeidet ble utført i samarbeid med IKO, som forutsatt i samarbeidsavtalen mellom Kirkerådet og IKO.

Da handlingsplanen er inne i det siste året av femårsperioden, er det foretatt en evaluering av planen. Alle bispedømmene har levert statusrapporter fra arbeidet i menighetene og på bispedømmenivå. Rapportene viste at Plan for dåpsopplæring er innarbeidet i de aller fleste menigheter, men at manglende ressurser har hindret mange menigheter i å utvikle dåpsopplæringen slik de hadde ønsket. Samtidig er det tydelig at det er store forskjeller både mellom menighetene og mellom bispedømmene når det gjelder i hvor stor grad en har lyktes med dåpsopplæringen. Fra bispedømmenivå rapporteres det om mye godt utviklingsarbeid og god oppfølging i forhold til menighetene. Samtidig understrekes det at arbeidspresset er stort, og at mer og mer tid går med til å utføre administrative oppgaver. IKO og Kirkerådet har evaluert arbeidet på sentralt nivå. De fleste av tiltakene i planen er gjennomført i perioden, og responsen på kurs og materiell har variert noe ut fra de ulike tiltakene. Fra sentralt hold vil det også i kommende periode være en prioritert oppgave å arbeide for en lovfestet rett til dåpsopplæring med de tilstrekkelige midler som kreves for å innfri en slik rett. Den samlede evalueringen av handlingsplanen ble lagt frem som egen sak på Kirkemøtet 2001.

Samarbeidsavtalen mellom IKO og Kirkerådet ble også revidert i 2001. Ny avtale for 2002 er utarbeidet. Arbeidet med lovfestet rett til dåpsopplæring og en eventuell opprettelse av et sentralt prosjektsekretariat vil avgjøre om avtalen blir ytterligere forlenget.

Arbeidet med lovfestet rett til dåpsopplæring

Sommeren 1999 nedsatte Regjeringen et utvalg som skulle utrede spørsmålet om en lovfestet rett til dåpsopplæring i Den norske kirke. Ett år senere leverte utvalget sin innstilling NOU 2000:26 "...til et åpent liv i tro og tillit" til statsråd Trond Giske. Utvalget anbefalte en lovfestet rett til dåpsopplæring for alle døpte i aldersgruppen 0-18 år tilsvarende 315 timer. Dette forutsetter en økt bemanning som tilsvarer 1200 årsverk, og en økning av de økonomiske rammer i størrelsesorden 550 millioner kroner. Departementet ba Kirkerådet om å forestå den kirkelige delen av høringen, og deretter legge saken frem for Kirkemøtet 2001.

Kirkerådet sendte brev til 121 instanser med tilknytning til virksomheten i Den norske kirke. Andre instanser stod også fritt til å sende inn uttalelse. Kirkerådet fikk i alt inn 84 høringsuttalelser. Et omfattende høringsarbeid viste at et overveldende flertall var positive til en lovfestet rett til dåpsopplæring i tråd med utvalgets anbefalinger, forutsatt at det blir tilført tilstrekkelige midler til å innfri en slik rett. Saken ble fremmet på Kirkemøtet 2001 og fikk der tilslutning fra et samlet Kirkemøte.

Inn i kirken med dåpssamtalen som utgangspunkt

Kirkerådet, IKO, Kateketforeningen og Presteforeningen startet i 2000 et samarbeid om en kursrunde med utgangspunkt i dåpssamtalen. Bakgrunnen er blant annet en KIFO rapport (1996) som viser at selv om oppslutningen om dåpssamtalen er høy, scorer dåpssamtalen lavest hos foreldrene sammenlignet med andre faser/tiltak i dåpsopplæringen.

I løpet av 2001 har arbeidsgruppen planlagt og gjennomført det første kursholderkurs for bispedømmene. På dette kurset deltok Hamar, Tunsberg, Nidaros og Borg bispedømmer. To av de andre bispedømmene meldte avbud i denne omgang, men ønsker å delta i prosjektet senere. Eva Reimers fra Sverige inspirerte og motiverte bispedømmene med sitt foredrag, og det ble også arbeidet konkret med tanke på gjennomføring av kurs på bispedømmenivå. Representantene fra bispedømmene viste stort engasjement og var tilfredse med kursdagen. Neste kursholderkurs for resten av bispedømmene skal etter planen gjennomføres høsten -02.

Arbeidet med dåpslærere

En arbeidsgruppe nedsatt av Nemnd for Undervisning utarbeidet høsten 2000 et notat om dåpslærere. Nemnda vedtok at notatet skulle følges opp, både i form av forsøksprosjekter, informasjon til menighetene, og med tanke på opplæring av dåpslærere. Flere ting gjorde at saken måtte ligge i påvente av arbeidet med andre utredninger, bl.a. oppfølgingen av NOU 2000:26, Innstillingen fra Embetskomiteen, og arbeidet med kvalifikasjonskravene.

Dåpsopplæring innenfor samisk kirkeliv

Samarbeidet med IKO ble i 2001 konkretisert i utarbeiding av dåpsmateriell som en vurderer som mindre tid- og ressurskrevende. Samarbeidsavtalen med IKO har ført til større forståelse hos IKO for betydningen av kjennskap til det samiske. For SKR er IKO's kompetanse svært verdifull i arbeidet med materiell-utvikling, og det betyr forhåpentlig på lengre sikt billigere og mer effektivt arbeid.

Da NOU 2000:26 " ... til et åpent liv i tro og tillit " ble offentliggjort i oktober 2000, så SKR at utredningen ikke ivaretok "en lovfestet dåpsopplæring for samiske barn og unge" på tilfredsstillende vis. Rådet fikk derfor utarbeidet "Et tilleggsdokument" i 2001, som fikk Kirkerådets tilslutning og som ble lagt ved dokumentene for behandling av saken i Kirkemøtet 2001. Kirkerådet forutsatte at SKR's tilleggsdokument til NOU 2000:26 ville følge saken til departementet, for dets forberedelse av saken om en lovfesting av dåpsopplæringen.

Ny stilling øremerket for den kirkelige undervisning ble tildelt Samisk kirkeråd over statsbudsjettet.

Konfirmasjon - ungdomsarbeid

Bibelen som konfirmantbok – utarbeidelse av metode

Kirkerådet og Det Norske Bibelselskap har siden 1999 samarbeidet om utarbeidelsen av et nytt konfirmantopplegg med utgangspunkt i Bibelen. Opplegget skal bestå av tre deler: Konfirmantbibelen, lærerveiledning med metodeopplegg for konfirmasjonsundervisningen og ressursmateriale. Når det gjelder metodedelen er denne basert på Emmausfortellingen i Luk. 24,13-35. Metoden er prøvd ut i flere menigheter underveis i prosessen og responsen har vært meget god. I løpet av 2001 skal det meste av opplegget være ferdig utarbeidet, og lanseringen forventes gjennomført i begynnelsen av 2002.

Samarbeidsprosjekt om konfirmanthefte

Konfirmasjonskomiteen i Tunsberg bispedømme har de siste årene sendt ut et konfirmantblad til alle 8-klassinger i bispedømmet. Informasjonsbladet har fått meget god tilbakemelding fra

både foreldre og ansatte i bispedømmet. For å spre denne ideen til flere bispedømmer, tok Kirkerådet initiativ til å koordinere et prosjekt med noen av bispedømmene (Oslo, Nidaros, Stavanger, Bjørgvin og Tunsberg). Tunsberg fikk en sentral rolle med å finne sponsorer og ha et redaksjonelt ansvar. Det viste seg etter hvert at det ble vanskelig å skaffe de sponsormidlene en hadde budsjettert med i utgangspunktet. Dette førte til at bispedømmene opplevde det som vanskelig å bli med på utgivelsen i 2002. Det vurderes å jobbe videre med sponsormidler, slik at det kan legges bedre til rette for en fellesutgivelse i 2003.

Utarbeidelse av økumenisk studiebok for ungdom og unge voksne

Norges kristne råd har tatt initiativ til utgivelse av en økumenisk studiebok for unge voksne. Kirkerådet deltar i prosjektgruppa. Målet er å gi unge mennesker mulighet til å tilegne seg kunnskap om ulike kirkesamfunns syn i forskjellige tros- og livsspørsmål ved hjelp av studiemateriell som legger til rette for dialog som metode. I løpet av to samlinger (våren og høsten 2001) har unge representanter fra flere kirkesamfunn brukt dialogmetoden og arbeidet med innholdet i boken. Boken skal utgis på Verbum forlag høsten 2002.

Oppsummering

Evalueringsrapporten fra perioden 1997-2001 viser at Plan for dåpsopplæring er innarbeidet i de aller fleste menigheter, men at manglende ressurser har hindret mange menigheter i å utvikle dåpsopplæring etter de intensjonene og målsettingene de hadde foresatt seg. Ressursspørsmålet har derfor blitt et viktig anliggende innenfor dåpsopplæringen.

Arbeidet med lovfestet rett til dåpsopplæring har naturlig nok blitt en av de mest sentrale sakene i 2001. Særlig var arbeidet med høringen av NOU 2000:26 "...til et åpent liv i tro og tillit" en omfattende prosess. På bakgrunn av de tilbakemeldingene som ligger i høringsmaterialet og de anbefalingene som Kirkemøtet avga, er forventningene nå store til hvordan Stortinget vil følge prosessen videre.

Ung i kirken

Ved hjelp av en prosjektmedarbeider og en aktiv Nemnd for Ungdomsspørsmål er ungdom satt ettertrykkelig på de sentralkirkelige råds dagsorden. Samisk kirkeråd har sin oppmerksomhet rettet mot rekruttering av samisk ungdom, i Mellomkirkelig råd er fokus rettet mot et økumenisk og et internasjonalt ungdomsarbeid, mens Kirkerådet har fått utfordringer innenfor et bredt spekter. Dette gjelder blant annet ungdoms representasjon i den kirkelige rådsstruktur, ungdomsarbeidet- og ungdomskulturens plass i utdanning til ulik kirkelig tjeneste, ungdom og menighetsfellelskapet, ungdom og gudstjenesteliv og ikke minst frivillig medarbeiderskap. Det er også satt spesielt fokus på forkynnelse for ungdom. Under redegjøres for noe av det arbeidet som pågår.

Ungdommens kirkemøte 2001

Ungdommens Kirkemøte (UKM) ble gjennomført i juni 2001 på Rødde folkehøgskole ved Trondheim. Dette er tredje gang UKM arrangeres. UKM består av to representanter fra hvert bispedømme, og én representant fra hver av de 16 organisasjonene som driver ungdomsarbeid i Dnk.

Årets UKM tok utgangspunkt i en helt åpen samtale, der det eneste sakspapiret var en betenkning om kirkens møte med ungdom i dagens situasjon, utformet som tegneserie. Hele møtet ble lagt opp utfra det som kom frem i den åpne samtalen. Dette var en arbeidskrevende form, ikke minst for sekretariatet, men det var svært fruktbart og nyttig. Og den åpne samtalen ivaretok et nødvendig behov for å fange opp mange av de nye utfordringene vi nå står overfor på ungdomssektoren.

Et viktige fokus blant sakene som ble drøftet var behovet for utrusting og oppfølging av frivillige medarbeidere. I forbindelse med dette ble det også satt et viktig spørsmålstegn ved at så få kirkelig ansatte driver ungdomsarbeid utover undervisning. UKM drøftet også en rekke problemstillinger knyttet til ungdoms representasjon og medansvar i kirkens rådstruktur - De som selv er unge og direkte involvert i ungdomsarbeid må i større grad enn i dag trekkes inn i kirkens strategiarbeid og beslutningsprosesser.

Økumenisk samarbeid om kompetanseheving blant ungdomsledere

En av konsekvensene av Nådens fellesskap er et samarbeid mellom Dnk og Metodistkirken om å styrke ungdomsarbeidet og bidra til kompetanseheving blant ungdomsledere. I september 2001 ble Kenda Dean fra Metodistkirken i USA, professor ved Institute for Youth ministry, Princeton Theological seminary invitert til Norge som kursholder.

Det ble arrangert en fagdag i samarbeid med MF, en temakveld i Første Metodistkirke i Oslo, og en Kurs-helg for ungdomsledere fra de to kirkene. Det var meget god oppslutning om dette. De to viktige konsekvensene av besøket ser ut til å være:

- Fokus på behovet for mer omfattende og seriøst faglig arbeid på ungdomsfeltet i kirken
- En annerledes tenkning om ungdomsleder-rollen, med større vekt på ungdomslederen som kristen veileder og relasjonsbygger, enn en som organiserer aktiviteter

I desember 2001 ble det arrangert en studietur for ungdom til KV i Geneve og brødrfelleskapet i Taize. Dette var et samarbeid mellom Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Norges kristne råd, der Norges Kristen Råd hadde hovedansvaret. Hensikten med turen var å gi ungdom og studenter kjennskap til økumenisk arbeid. Det fungerte svært godt at turen både var lagt til KV administrasjonen i Geneve og brødrfelleskapet i Taize, det gjorde at deltagerne både fikk kjennskap til læremessige og administrative utfordringer i det økumeniske og internasjonale arbeidet, og så fikk møte et svært spennende kristent fellesskap som fungerer økumenisk.

Web-sted for ungdomsarbeid

Det er etablert et web-sted for ungdom på kirken.no med tittelen "Ung i kirken". Hovedinnholdet er reportasjer/artikler fra ulike former for kristent ungdomsarbeid. Dette stoffet har en "markedsførende" profil, dvs hensikten er å gi ungdom inntrykk av hva kristent ungdomsarbeid er. På "Ung i kirken" ligger det også bibeltekster og forkynnelse, orientering om aktuelle tema, og informasjon om arrangementer (festivaler, kurs osv.) i de ulike organisasjonene. "Ung i kirken" har også funksjon som en portal til aktuelle web-steder for ungdomsarbeid både sentralt og lokalt i organisasjoner og menigheter.

Arbeidet med dette web-stedet har for øvrig synliggjort to viktige behov. For det første er det behov for et ressurs-sted på nettet for de som driver ungdomsarbeid. Noen av organisasjonene har prøvd å få til dette, foreløpig uten særlig hell. Her bør det legges opp til et bredt samarbeid. For det andre er det behov for et kristent nettmagasin for ungdom. Internett er etter hvert blitt den kommunikasjonskanalen der man best når ungdom, så her er kirken og organisasjonene nødt til å komme sterkere på banen.

Fellessatsing med organisasjonene

Etter konsultasjonen i 1998 "Ungdom uten kirke" har en prosjektgruppe arbeidet med å legge til rette for en fellessatsing på ungdomsarbeid mellom kirken og alle organisasjonene. I mai i år la gruppen frem sitt arbeid på en konsultasjon der representanter fra de fleste organisasjonene deltok. Det var bred enighet om at et viktig grep for en slik fellessatsing må handle om forholdet mellom konfirmantarbeid og ungdomsarbeid og ta sikte på en bedre integrering av konfirmantarbeid i ungdomsarbeidet. Det ble også uttrykt et bredt ønske om å etablere en samarbeidsgruppe for alle organisasjonene som kan iverksette satsingen sentralt. En slik samarbeidsgruppe ble etablert i desember.

MISJONERENDE MENIGHETER

Misjonsforståelsen

Nemnd for økumenisk samarbeid og misjon (NØM) fortsatte i 2001 sitt prosessarbeid om misjonsforståelsen i Den norske kirke. Det som har utkrystallisert seg som ett hovedtema er misjonens dialogiske element, både teologisk, strategisk og holdningsmessig. Dette har utfordret til religionsteologisk refleksjon omkring Kristi enestående stilling. Prosessarbeidet vil bli avsluttet i løpet av 2002. Nasjonalkomiteen for LVF i Norge har også vært en arena for arbeid med misjonsforståelsen.

I tillegg har den norske kirke blitt utfordret særskilt av kirkeledere fra to lutherske søsterkirker, IECLB (Brasil) og EECMY (Etiopia). I begge disse kirkene ønsker man seg en mer formalisert kontakt med vår kirkes offisielle organer (biskoper og Kirkemøte/Mellomkirkelig råd). På Rådets møte i september kom kirkeledelsen i EECMY med en konkret samarbeidsinvtitt og Kirkemøtet på Lillehammer ga anledning til en drøfting av samarbeidet med IECLB

Hamar

Ordningen med en internasjonal konsulent i Hamar bispedømme ble gjort permanent fra 1. september. MKR fortsetter ikke i prosjektet ettersom rådets deltakelse primært var begrunnet i å være med på prøveordningen. Erfaringene med å holde sammen arbeidet for misjon, internasjonal diakoni og økumenikk i en stilling ved bispedømmeadministrasjonen har vært gode. Et viktig trekk ved arbeidet er at samarbeidspartene (ikke minst NMS og Kirkens Nødhjelp) også har kommet nærmere hverandre i sitt arbeid i bispedømmet, blant annet ved at det nå arbeides med felles kontaktpersoner i menighetene for de to organisasjonene.

Guds menighet – jordens største under.

Mer enn 600 norske menigheter har ulike former for misjonsprosjekter. Over 200 menigheter har vennskapsavtaler med menigheter i andre land. MKR har ønsket å spørre: Hva gjør økumeniske og internasjonale kontakter med engasjement, relasjoner og aktiviteter i menigheten? Menighetene i Metodistkirken og Den norske kirke ble utfordret til å informere om sine erfaringer fra misjon, økumenisk samarbeid og solidaritet. Den lille brosjyren "Til menigheter som tror de er noe – fordi de er en del av Guds menighet" ble sendt til samtlige menigheter i de to kirkene. 25 menigheter besvarte henvendelsen, fire av dem var metodistkirkemenigheter. Det var få henvisninger til samarbeid med andre grupper i lokalmiljøet. Den lave svarprosenten viser hvor vanskelig det er å kommunisere med "hele kirken", det på tross av at brosjyren ble sendt også via organisasjonskanaler. Noen få stikkprøver tyder på at det blant menighetene er et arbeid å gjøre for å sikre at informasjon som kommer, når frem til rette instanser.

Samarbeidsråd for menighet og misjon

Arbeidsfeltet har i 2001 vært preget av *konsolidering* og i liten grad av kreativitet og nye tiltak. Nødvendige funksjoner og oppgaver har imidlertid vært ivaretatt. Årsakene er at:

- I løpet av år 2000 ble en ny tre-årsperiode/prosjektperiode avsluttet både sentralt og regionalt. Når KM så vedtok å videreføre arbeidet på permanent basis måtte alle sider ved det gjennomgå på nytt. Særlig ble det brukt mye tid på å sikre finansieringen av de regionale misjonskonsulentstillingene. Skifte av folk i mange av stillingene og Normisjonsfusjonen bidro også til at en del ting måtte "starte på nytt".
- Arbeidsfeltet har hatt meget knappe ressurser på personalsiden (i praksis anslagsvis 30-35% av en årstilling tilsammen). Forskningsprosjektet (se nedenfor) har lagt beslag på mye av daglig leders halve stilling. Sent på høsten klarte man å rekruttere en avlaster.

På plussiden kan følgende noteres:

- Arbeidet med strategiplan 2002-2004 har involvert partene mer aktivt enn tidligere.
- Normisjonsfusjonen fremstår som positiv i et SMM-perspektiv. Den har ikke trukket tidl. DnS bort fra kirken, men gitt kirken en viktig møteplass med tidl. Indremisjonsselskapet.
- Det er etablert en fast post for "Aktuell samtale" på SMMs dagsorden. Her har man f.eks. tatt opp utviklingen av menighetsliknende fellesskap innen Normisjon.
- SMM har kommet nærmere KR's menighetsseksjon, særlig gjennom konsulentene for undervisning, ungdom og tilrettelegging.
- Det er gjennomført positive samtaler med NØM om misjonsforståelsen.

På minussiden noteres særlig at:

- Prosjekt "misjonerende menigheter" har måttet utsettes.
- Mangel på konkrete fellesprosjekter som involverer andre internasjonale aktører.

KIFO-prosjekt om misjon i menighetene

Arbeidet med å analysere materiale fra 4 prostier og 4 enkeltmenigheter ble i løpet av året sluttført og rapporten: "Brennende hjerter eller misjonerende menigheter? En undersøkelse av holdninger og engasjement i forhold til ytre misjon i menigheter i DEN NORSKE KIRKE", ble levert til trykking. Prosjektet gir et rikt tilfang av ny kunnskap og nye perspektiver og problemstillinger både til kirke- og menighetsfaglig og til misjonsfaglig arbeid. Det er lagt planer for videre formidling og drøfting av prosjektet med tanke på å påvirke menighetsfaglig og –strategisk arbeid i kirken og i dens organisasjoner og institusjoner.

Samarbeid med Areopagos om Kirken i møte med den åndelige lengsel

Arbeidsfeltet preges i 2001 av å ha "satt seg" mer og at en har funnet fram til flere gode spor å arbeide etter, særlig innen feltet spiritualitet. Her er det mange interessenter og en opplever en slags "tidens fylde". Møtet med nyåndeligheten har mer karakter av pionerarbeid. En vet ikke helt hvordan en skal gripe det an, og det er få aktører som kan og vil være med og løfte feltet.

Egenaktiviteten består dels i *strategisk påvirkningsarbeid* i forhold til bispedømmer, utdanningsinstitusjoner og andre aktører, dels i etablering av *arbeidsgrupper og prosjekter* som skal løse konkrete oppgaver, dels i å gå inn gjennom åpne dører i form av *foredrag, kurs, artikkelskriving* m.m. der andre inviterer. Samtidig opplever en at KM-saken "lever sitt eget liv" og påvirker tenkning, språk og aktiviteter i et overraskende bredt rom.

Vi har til nå i liten grad maktet å finne grep for konkret oppfølging i menighetene.

Samisk kirkeliv som del av det øvrige kirkeliv

Samisk kirkeråd

Året 2001 ble et år som var preget mer av det jevne arbeid enn av de store jubileer og markeringer. I et slikt arbeidsår er det større rom for å ta signalene fra den lokale og regionale kirke med videre, som utgangspunkt for nødvendige justeringer og forbedringer.

Ny bispeutnevning i 2001 i Nord-Hålogaland er særdeles interessant for samisk kirkeliv, ikke minst med tanke på hvordan samisk kirkeliv stadig tydeligere kan bli en naturlig del av det øvrige kirkeliv.

De tre rådsmøtene ble holdt i henholdsvis Fauske, Lakselv i Porsanger og Elgå i Engerdal.

I Fauske tok en opp det forhold at det i Nordland bor både lule-, nord- og sørsamer, og at en ved valg av samisk representant til Sør-Hålogaland bispedømmeråd må vurdere om en ikke kunne velge andre enn de som definerer seg som lulesamer. (ref Kirkeloven § 23, e)

Samene i Fauske og Saltdal-området sa selv at de kalte seg samer, uten noen nærmere klassifisering. Porsanger er et typisk sjøsamisk område; det ble innlemmet i Indre-Finnmark prosti for to år siden for at det samiske ivaretas bedre. Porsanger er en trespråklig kommune, med et betydelig kvensk innslag i befolkningen. Finsk - det hellige språket – som læstadianerne kaller det, er på vikende front også i forsamlingen. Porsanger har en av Finnmarks største gruppe av de førstefødte læstadianere. Det er lite eller ingen kontakt med Den norske kirke.

Det tredje rådsmøtet ble holdt 11-12. september 2001 i det sørligste av tradisjonelt sørsamisk område, Elgå i Engerdal prestegjeld. 11. september var det en forsoningsgudstjeneste i Elgå kirke der biskop Rosemarie Köhn og prest for sørsamer Bierna Bientie medvirket med preken, liturgi og en symbolsk forsoningshandling. Dette var den første forsoningsgudstjenesten som er blitt holdt etter kirkemøtet 1997, da Den norske kirke ba om tilgivelse for delaktighet i fornorskningen av det samiske folk.

Sørsamisk kirkeliv.

Sørsamisk kirkeliv ble tatt opp som egen sak på møtet i Elgå. Rådet tok utgangspunkt i de prioriteringer som utvalg for sørsamisk kirkeliv i Nidaros bispedømme har gjort.

Økt bemanning er ett av de viktigste feltene det må satses på i det vidstrakte området (4 fylker og tre bispedømmer) med bare en prest og fra 2001 en diakoniarbeider som lønnes av Norges samemisjon og med OVF-midler fra Nidaros og SKR. Og Utvalg for sørsamisk kirkeliv har uttrykt behovet for en diakon til.

Videre har tiltak for å styrke og utvikle språket og dermed kulturen stor prioritet. Den lille samiske grenda i Elgå med 6-7 familier hvorav de fleste med utkomme i reindriften, er med i et såkalt Språkmotiveringsprosjekt i regi av Sametinget. Engerdal kommune samarbeider tett med dem som deltar i prosjektet.

Det er blitt holdt et møte mellom SKR og Nidaros bispedømme om finansieringen av sørsamisk kirkeliv. Nidaros har primæransvaret; men på grunn av dårlig økonomi generelt i bispedømmerådet, ser en på samisk kirkeliv som en stadig større utfordring når det gjelder å få finansiert det.

Avstandene, den spredte befolkning og ingen egne menigheter som er definert som sørsamiske, gjør at Nidaros har uttrykt behovet for en basisfinansiering, enten direkte over statsbudsjettet eller over OVF. Det tales her om øremerking av midler.

Utvalg for sørsamisk kirkeliv har henvendt seg til SKR og bedt om å få møte rådet årlig.

Utvalget gjør et svært godt arbeid med å definere oppgaver, med å meisle ut strategier og med å lede arbeidet med å styrke sørsamisk kirke- og kulturliv.

Det kommer for øvrig godt til uttrykk i sørsamisk kirkeblad, Darpies Dierie. Bladet har hatt en stadig kvalitetsheving, og det er et utmerket informasjonsblad om sørsamiske forhold spesielt. SKR har støttet det økonomisk siden det ble startet for 5 år siden.

Kontakten med læstadianerne.

På det regionale plan førte kontakten med læstadianerne til mer kjennskap og kunnskap. Ett av SKR's medlemmer, generalsekretær og rekrutteringsprosjektets leder var på sommerstevne i Nordreisa i juni 2001 i den luthersk-læstadianske retning. At "storforsamlingen" holdes i kirken er et signal om god kontakt med Den norske kirkes representanter på stedet.

Det gjør et inntrykk at alle generasjoner, fra småbarn på foreldres fang, større barn, ungdom i alle aldre; og til de eldre aldersgrupper, samles en hel helg, hvor formen i forkynnelsen, både gjennom preken og salmer holdes i så gammel språkdrakt.

Det tolkes til samisk når kostekledde fra innlandet sitter i benkene, men det er lett både å høre og se at svært mange i forsamlingen har samiske røtter.

Stedets folk innlosjerer de tilreisende.

Å være gjest der hovedpredikantene er innlosjert, er en ære. Husets kvinner og predikantenes hustruer holder seg i bakgrunnen når maten er servert. Rikelig, hjemmelaget mat, men ikke overdådig. Mennene rundt bordet har en samtale, med utdypninger og kommentarer til prekenen de nettopp hørte. Den som er gjest, stiller spørsmål til både form og innhold.

Det er ikke lenger ytre klesdrakt og materiell standard som skiller troende fra ikke-troende. Viktigst er at den troende stadig er under påvirkning fra gudsordet, slik at en kan holde stand mot verdens ondskap. De unges situasjon er tema, og predikantene ser at fornyelse i form er nødvendig, men det er viktig at predikanter selv er veiledere.

Søndag formiddag fyller forsamlingsfolket kirken til gudstjeneste med skrifte og nattverd. Predikant er prestegjeldets yngre prest fra Sør-Norge. Presten forteller at god kontakt med læstadianerne er en forutsetning for et godt og stabilt menighetsliv.

Samisk - nordisk kontakt.

Samisk kirkeråds tiltak i 2000-2001 for å søke å opprette kontakt med samiske kirkefolk fra Finland videreføres ikke, i alle fall ikke i den form en hadde de to årene. Arrangementet var også i 2001 resultat av et samarbeid mellom SKR, Samisk kirkeråd i Den svenske kirke, en liten gruppe samer og soknepresten i Enontekiö, Finland. Fra SKR var de 3 nordsamiske medlemmene med, de øvrige fra norsk side var ansatte fra Indre-Finnmark prosti, samt noen fra Alta prosti. Prestegjeldene med samisk befolkning i det nordlige Finland var representert med en-to samer. Hovedinntrykket etter fellesmøtet med representanter for Den finske kirke er en prestestyrte kirke, og med få muligheter for den samiske minoritet virkelig å bli hørt. Utfordringen til biskopen i Oulu, som gikk fra fellesmøtet i 2000 om at det opprettes et samisk kirkeråd i Den finske kirke vet en foreløpig ikke utfallet av.

-De samiske kirkeråd i Den svenske kirke og Den norske kirke har fastlagt tidspunkt for Samiske kirkedager over de nordiske nasjonalstaters grenser. Kirkedagene avvikles den siste uke i juli i 2004. Hovedkomite velges i februar 2002 av de to rådene. En forsøker å få med en samisk representant fra Den finske kirke i hovedkomiteen. Samarbeidsrådet mellom kristne kirker i Barentsregionen blir tilknyttet komiteen.

ENHETSARBEID OG VIDEREUTVIKLING AV ØKUMENISKE RELASJONER

Mellomkirkelig råd har i 2001 deltatt med betydelig ressurser inn i det enhetsarbeid som skjer i regi av internasjonale økumeniske organisasjoner hvor Den norske kirke er medlem. I særlig grad har to organisasjoner kommet i fokus, KEK og NØR.

KEK

Den norske kirke fikk i 2001 ansvaret for å være vertskapskirke for KEKs neste generalforsamling. Den finner sted i Trondheim 25. juni-2. juli 2003. Det er første gang en stor internasjonal økumenisk organisasjon legger sin generalforsamling til vårt land, og dette er derfor en stor oppgave som krever en samlet innsats fra mange hold. Her er et nordisk element som krever en nordisk koordinering som Norges kristne råd vil ha hovedansvar for. Og det krever en nasjonal koordinering som blir de sentralkirkelige råds ansvar. Mellomkirkelig råd har lagt planer for hvordan bispedømmene kan involveres i både forberedelser og gjennomføring av generalforsamlingen. Målet er at generalforsamlingsarbeidet skal få som effekt at vår kirkes relasjoner til europeiske kirker utvikles i løpet av den kommende 4-årsperiode slik at det hele blir et bidrag til det kirkelige enhetsarbeid.

LVF

Gjennom flere år har særlig de nordiske kirkers nødhjelpsorganisasjoner bedt om en gjennomgang og vurdering av Det Lutherske Verdensforbunds bistands- og nødhjelpsavdeling, Department for World Service (DWS).

MKR har uttalt at det lutherske fellesskaps nødhjelps- og bistandsarbeid er en kvalifisert diakonal tjeneste. Relasjonen til det kirkelige fellesskapet må derfor være tydelig. Det må tas hensyn til de mindre lutherske kirker i nedslagsfeltet for DWS. Det er gjort gode erfaringer fra den økumeniske organiseringen av nødhjelpsarbeidet gjennom ACT (Action by Churches Together). Dette er også en god modell og en viktig kanal for LWF.

Norden

Mellomkirkelig råd har i 2001 ved flere møter drøftet hvordan et kirkelige arbeid i Norden kan utvikles og styrkes. Vekten har vært lagt på to karakteristika:

Den spesielle nordiske situasjon med store lutherske folkekirker og svært mange minoritetskirker og den voksende innflytelse fra de nasjonale økumeniske råd.

Rådets drøftelser har konkludert med at dagens utfordringer i Norden best kan adresseres gjennom de nasjonale økumeniske rådene, og på årsmøtet i NØR i august foreslo Den norske kirke å avvikle NØR i sin nåværende form. Forslaget vant ikke fram .

Nasjonale dialoger

På det nasjonale nivå leverte den teologiske samtalegruppen mellom Den norske kirke og Det Norske Misjonsforbund sin rapport “..for at verden skal tro”. Rapporten konkluderer med at det ikke er tilstrekkelig konsensus om et så viktig spørsmål som dåpen til at man vil anbefale kirkene å starte forberedelser til å inngå kirkefellesskap. Rapporten er behandlet både i Bispemøtet og i Teologisk Nemnd/Mellomkirkelig råd, som alle er enige i den vurderingen. Kirkemøtet er blitt orientert om resultatet. Det anbefales dog at rapporten tilrettelegges som studiebok i lokale preste- og predikantforeninger.

Oppfølging av Porvoo-avtalen

Embetskomitéens innstilling ble korrigert og supplert av innspill fra Teologisk Nemnd, først som en konkret kommentar til selve komitéteksten, dernest som momentinnspill av en mer prinsipiell karakter. De overordnede linjene i embetstenkingen er tydelig inspirerte av en resepsjon av et anglikansk perspektiv på tema: At både *proprium* til embetet, dvs. tjenesten med ord og sakrament, samt det karitative, diakonale ved all kirkelig tjeneste er to sider ved *Guds gaver*. Kirkemøtet lyttet til innspillet fra nemnda om å drøfte embetsspørsmålet med alle samarbeidskirkene før en kom til en ”endelig” avklaring av hva dette betyr i den praktiske utformingen av kirkelig tjeneste.

Oppfølging av undertegningen av Leuenberg

Etter at Den norske kirke undertegnet Leuenberg-konkordien i 2000, har fellesskapet hatt generalforsamling i Belfast i 2001. Den tideler lederen av nemnda, Turid Karlsen Seim, holdt hovedtalen der. På generalforsamlinga ble to læresamtaler ”zu eigen gemacht” som omhandler forholdet tilhøvet mellom kirke, folk, stat og nasjon (særlig i Aust-Europa), samt forholdet mellom kirke og Israel. I tillegg ble en tredje læresamtale om forholdet mellom lov og evangelium sendt på høring til medlemskirkene. Disse samtalene er og vil være viktige for oppfølgingen i vår kirke av undertegningen, siden en understreker hvor viktig det var med videre teologiske samtaler i signaturforklaringen.

Kompatibilitet mellom Porvoo og Leuenberg

Den norske kirke har en særstilling i det nord-europeiske økumeniske fellesskapet, siden det er den eneste kirken som både har undertegnet Porvoo og Leuenberg. Dnk bygger derfor bro mellom de Porvoo-tro svenske og finske kirkene, og de danske og tyske kirkene som bare har underskrevet Leuenberg-avtalen. For Dnk er det et kjernepunkt at vi undertegner avtaler med *synlig enhet* mellom kirkene som intensjon, uten å unnslå de teologiske forskjellene som er tilstede.

Økumeniske relasjoner lokalt og regionalt

På alle nivåer (lokalt, regionalt og nasjonalt) har Den norske kirke i de senere år i betydelig grad styrket de økumeniske relasjoner.

MKR har samarbeidet med bispemøtes AU om spørsmål knyttet til koordinering og ressursutnyttelse på dette området. MKR har et overordnet ansvar for å koordinere de økumeniske kontakter som etableres på regionalt og nasjonalt nivå. Det betyr ikke at alle initiativ tas fra MKR men at MKR må vite om og dermed være den instans som er best oppdatert på hvilke økumeniske kontakter som etableres og utvikles. Til MKRs ansvar hører det å ha det overordnede ansvaret for at de ulike kirkeavtaler følges opp ”i rimelig grad”, m.a.o. ha ansvar for at vi som kirke følger opp forpliktelsene som kirkeavtalene innebærer for oss. Samtidig er det viktig at relasjoner også utvikles utenom de formaliserte avtaler. Dette handler særlig om kontakten med kirker i sør og øst og deres bidrag til fornyelse av vår kirke. MKRs ansvar innebærer blant annet å kunne utfordre bispedømmer til å ta ansvar i form av konkrete kontakter. For at dette kan skje er det nødvendig å etablere gode informasjonsrutiner og gjøre det helt tydelig hvem som er kontakt- og ansvarspersoner både i bispedømmene og i MKRs sekretariat.

Oppsummering

Også i 2001 har mesteparten av Mellomkirkelig råd oppmerksomhet og ressurser primært hatt det internasjonale og nasjonale arbeidet i fokus. Enhetsarbeid og økumeniske relasjoner på bispedømmeplan og på menighetsplan har mindre oppmerksomhet enn det fortjener. Dette er en utfordring for framtiden.

KIRKEN I DET FLERKULTURELLE OG FLERRELIGIØSE NORGE

Mellomkirkelig råd har i 2001 foretatt en grundig drøfting av de religionsdialogene som rådet er involvert i og kommet med flere anbefalinger for det videre arbeidet.

De faste kontaktgruppene mellom Mellomkirkelig råd og norske muslimer og norske jøder har hatt et aktivt år med regelmessige møter. Representanter for Den norske kirke og Det Mosaiske Trossamfund i Norge har deltatt sammen på en internasjonal konferanse i Ungarn i regi av LVF. Representanter for Den norske kirke og Islamsk råd i Norge har deltatt på en internasjonal konferanse om "Islam i Europa" i Bosnia i regi av KEK. Og Mellomkirkelig råd har oppnevnt en representant for Kristent Innvandrerarbeid til å delta på en europeisk konferanse om innvandrermenigheter. På denne måten ses vår kirke i økende grad på som en kirke som er i reell dialog med kulturelle og religiøse minoriter i vårt eget land og legger til rette for at deres røst kan bli hørt.

Terrorangrepene mot New York og Washington 11. september og den USA-ledede bekjempelsen av internasjonal terror har foranlediget flere initiativ hvor Mellomkirkelig råd og Islamsk råd har stått sammen om å advare mot at dette fører til økt fremmedfrykt og diskriminering av muslimer i Norge. Det ble også tatt kontakt med prostene i prostier der vi vet at det også bor muslimer. Hensikten var bl.a. å oppfordre til kontakt med muslimene for å unngå stigmatisering av dem som gruppe i vårt land.

En viktig begivenhet i Norge var seremonien i Vitenskapsakademiet 8. november der ca. 25 norske religions- og livssynssamfunn undertegnet Oslo-erklæringen om religions- og livssynsfrihet. Mellomkirkelig råds leder undertegnet på vegne av Den norske kirke. Seremonien ble et sterkt uttrykk for hvor bredt det religiøse Norge i dag favner.

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) har også dette året arbeidet mye med KRL-faget. Det har vært viktig å arbeide sammen for å identifisere det alle parter er enige om, og hvor veiene skilles. STL er nå i ferd med å arbeide med de ulike tradisjoner i forhold til gravferd og med den religiøse betjening i institusjoner. Dette er områder som utfordrer til gjennomtenkning av religionspolitikken i Norge, og som følgelig vil måtte være en del av det fremtidige arbeidet omkring stat/kirke.

Et tema som STL allerede har begynt å arbeide med, men som utvilsomt må på agendaen fremover er forholdet mellom sekulære og religiøse livssyn i det videre arbeid.

Oppsummering

Dette feltet er klart blitt viktigere i året som er gått. Den internasjonale situasjonen etter 11. september gjør at det er viktigere enn noen gang å ha oppmerksomhet rettet mot religionenes rolle i samfunnet. Samtidig utfordrer det religionenes ledere på en ny måte: Den norske kirke vil i tiden som kommer måtte vie mer oppmerksomhet mot dette både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Det legges til rette for at mer tid og kompetanse kan tilføres De sentralkirkelige råds arbeid på dette felt.

Menneskerettigheter, forsoning og rettferdighet

Den norske kirke har valgt tre særlige fokus i arbeidet med menneskerettigheter: Urfolk og minoriteters rettigheter, religionsfrihet og økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. Det viktigste redskapet de sentralkirkelige råd har for å arbeide med menneskerettigheter internasjonalt, er Det norske menneskerettighetsfond, som i mars fikk en meget oppløftende evaluering utført av Det Danske Center for Menneskerettigheter etter oppdrag fra Evalueringsenheten i UD. Den norske kirke huser sekretariatet for Menneskerettighetsfondet (to ansatte), og det er et viktig, men fortsatt relativt usynlig, arbeid som blir gjort. Tallet på søknader er nå omkring 350 årlig.

Arbeidet med urfolksrettigheter og minoritetsrettigheter skjer i aktiv dialog med våre internasjonale kirkelige organer. Den norske kirke er med i referansegruppen for Kirkenes Verdensråds urfolksprogram, og en aktiv medspiller i arbeidet som blir gjort i Europa med romanifolket og sigøynernes situasjon. Blant annet bidro Den norske kirke både med økonomisk støtte og med egne erfaringer på arbeidsseminaret om romanifolket i Europa, holdt i Bratislava 2. – 6. mai. Det er grunn til å håpe at det blir mer oppmerksomhet omkring den humanitære situasjonen for romanifolket og viktigheten av forsoning mellom kirkene og romanifolket i prosessen fram mot og under Generalforsamlingen i Konferansen av europeiske kirker (KEK) i Trondheim 25.juni. til 1.juli 2003. Dette krever god koordinering og aktiv innsats.

Religionsfrihetsarbeidet i Den norske kirke skjer blant annet gjennom vårt medlem i KEKs arbeidsgruppe for menneskerettigheter og religionsfrihet. Vi har bevisst valgt å arbeide med de landene hvor Norge har en menneskerettighetsdialog, slik at våre anliggender lettere kan uttrykkes også av norske myndigheter. Særlig gjelder dette Kina, Tyrkia og Indonesia. I dette arbeidet er det også viktig å understreke betydningen av Oslokoalisjonen for tros- og livssynsfrihet, hvor Den norske kirke både har lederen i det norske styret (Stig Utne) og presidenten i det internasjonale rådet (Gunnar Stålsett). Midlene til arbeidet kommer fra Utenriksdepartementet, og det er viktig at Oslokoalisjonen får arbeidet langsiktig og målrettet nå som rammene er mer avklart enn tidligere. I Norge var høydepunktet underskrivingen av Osloerklæringen 8.november av 25 ledere for norske tros- og livssynssamfunn, og internasjonalt var høydepunktet deltakelsen i Madrid-konferansen 21.-23.november om religionsundervisning.

I 2001 har arbeidet med økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter særlig handlet om spørsmålet om patenter. Ved at patenthaveren mottar store lisensavgifter fra dem som utnytter oppfinnelsen kommersielt, skjer det også en ressuroverføring fra fattige til rike land, siden det er disse siste som har nær 99 prosent av verdens patenter. Særlig viktig er arbeidet mot patenter på liv og patenter på livsviktige medisiner. Den norske kirkes arbeid overfor AIDS-syke illustrerer bredden i dette arbeidet. Den norske kirke har arbeidet både i Forum for Utvikling og Miljø og opp mot norske og internasjonale myndigheter med disse spørsmålene. Den norske kirke hevder at internasjonale konvensjoner om menneskerettigheter og miljø må ha forrang framfor avtaler som regulerer økonomisk virksomhet. I Norge er Mellomkirkelig den organisasjonen som arbeider bredest med økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter.

Arbeidet med fred og forsoning har blitt lettere gjennom det økonomiske bidraget fra norske myndigheter til Kirkelig plattform for fred og forsoning, hvor Mellomkirkelig råds generalsekretær sitter som leder. Siden Norges Kristne Råd over flere år har gjort et utmerket arbeid med det afrikanske kontinent, har Mellomkirkelig råd arbeidet med andre regioner. Vårt engasjement skjer som følge av at en kirke, gjerne gjennom Kirkenes Verdensråd, henvender seg til Den norske kirke. Et eksempel på dette, er Sri Lanka. Mellomkirkelig råd har lagt til rette for både kirkelige og flerreligiøse programmer (midler fra den norske ambassaden i Colombo) og spesielle bevissthetstiltak blant det buddhistiske munkevesenet på Sri Lanka (midler fra Utenriksdepartementet).

I dette siste prosjektet gjøres det konkrete oppfølgingsarbeidet fra personer fra Buddhistforbundet i Norge, men Mellomkirkelig råd har vært avgjørende i å få utløst midlene. Arbeidet med Midt-Østen er fulgt aktivt opp, i dialog med bl.a. Utenriksdepartementet, Kirkens Nødhjelp og Kirkenes Verdensråd. Vi har særlig tette forbindelser med den lutherske kirken. Gjennom brosjyren "Kristne Gjestehus i Midt-Østen", sendt alle menigheter i mai 2001, forsøker Mellomkirkelig råd å presentere glimt av kirkelivet i hele regionen. Fredsarbeid på Balkan og i Colombia følges opp, men arbeidsmåten er forskjellig.

I denne forbindelse er det også viktig å nevne vårt ressursdokument til Tiåret mot vold. Tiåret er nå organisert under Norges Kristne Råd. Den norske kirke har betalt noe av lønnsmidlene, samt oppnevnt seks av 10 medlemmer i Hovedkomiteen. Ressursdokumentet om "Sårbarhet og sikkerhet" ble utgitt tidlig i januar, og har skapt betydelig oppmerksomhet. Erkjennelsen av egen sårbarhet som en forutsetning for en ny tenkning rundt sikkerhetspolitikken utfordrer den tradisjonelle forståelsen av konflikthåndtering. Samtidig er det viktig å si at utredningen på ingen måte er en pasifistisk tilnærming. Det arbeidet som er gjort fra kirkelig hold for å bringe en kirkelig røst inn i arbeidet etter terrorangrepet i USA, har nettopp løftet fram at alle mennesker er sårbare, og at trygghet og tillit må bygges over tid.

Samfunnsspørsmål

Den norske kirke var avgjørende i arbeidet med ettergivelse av de fattige lands gjeld. Fortsatt er gjeldskrisen et betydelig hinder for utvikling i mange land, og arbeidet fortsetter gjennom Aksjon Slett U-landsgjelda, som mottar driftsstøtte fra norske myndigheter og fra UD. Kampanjen er over, men det viktigste kampanjer i Nord kan gjøre er å støtte arbeidet til kampanjene i Sør, blant annet med å legge til rette for å kunne dele gode erfaringer.

Gjennom Kirkenes Verdensråd og Det lutherske verdensforbund har Den norske kirke blitt utfordret til å delta aktivt i arbeidet med FN-konferansen om Finansiering for utvikling, som skal finne sted i Mexico i mars 2002. I Norge skjer arbeidet gjennom Forum for Utvikling og Miljø, hvor Mellomkirkelig råd leder arbeidsgruppen. I tillegg til tradisjonelle temaer som bistand, handel og gjeld, tar konferansen opp relativt nye temaer som internasjonale skatter, tiltak mot kapitalflukt og korrupsjon, samt viktigheten av lover og institusjoner (som ofte omtales som "good governance"). Sammen med Strømmestiftelsen har Mellomkirkelig råd også fått en plass i den norske offisielle delagasjonen. Arbeidet er ikke minst viktig for å konkretisere finansieringen de sju utviklingsmålene (fattigdomsreduksjon, helse og utdanning) som alle verdens statsledere sluttet seg til i september 2000 ("Millennium Summit"). På bakgrunn av den sterke støtten denne prosessen får fra Kirkenes Verdensråd og Det lutherske verdensforbund, mener vi det er en rett prioritering å delta såpass aktivt i dette arbeidet. Den norske kirke er den eneste europeiske kirken som er med i det såkalte "Ecumenical Team", som ellers består av representanter for kirker i Sør.

Oppsummering

Det er et bredt arbeid som utføres, ofte i tett dialog med norske myndigheter. I liten grad er dette arbeidet synlig overfor menighetene, men arbeidet skjer både på vegne av menighetene og organisasjonene i Den norske kirke og det internasjonale kirkefellesskapet. Et annet forhold som er verdt å nevne, er at arbeidet handler om å påvirke langvarige prosesser, og det er derfor vanskelig å se de konkrete resultatene av arbeidet. Det er viktig at vi også skal fremme en bevisshetsendring innad i Den norske kirke. På bakgrunn av den økende oppmerksomheten dette arbeidsfeltet får, er det grunn til å hevde at en slik bevisshetsendring finner sted.

KVINNESPØRSMÅL OG LIKESTILLING

LVF's plandokument "Churches say "No" to violence against women" er blitt knyttet opp imot innsatsen på feltet. Videre er det nær tilknytning til *Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep* og til bispedømmekontorenes fagetiske råd i overgrepssaker. Kvinne- og likestillingsspørsmål vil også stå sentralt i tenkingen omkring *Det økumeniske tiåret mot vold*. Fra Nemndas side vil man påse at engasjementet også innbefatter overgrep mot funksjonshemmede, et forebyggende perspektiv, et fokus også på overgrep mot gutter/menn samt internasjonal kvinnesolidaritet. Kirken som religiøst fellesskap og arbeidsplass på alle nivåer nasjonalt og internasjonalt, har et spesielt ansvar i denne sammenhengen for legge til rette for at overgrep og vold ikke finner sted her.

I Kirkemøtets strategiplan 2000-2008 for Kvinne- og Likestillingsspørsmål, er arbeidet med familiestrukturer i et likestillingsperspektiv et hovedsatsingsområde, det samme gjelder et sterkere fokus fremover på at et kjønns- og likestillingsperspektiv blir en integrert del av de sentralkirkelige råds totale virksomhet slik at arbeidet blir målrettet med klare ansvarsforhold og inngår i en helhetstenkning med tverrfaglig samarbeid. Med samlet innsats på feltet fra de sentralkirkelige råds side vil man på sikt også kunne se frukter i hverdagen av integreringen både regionalt og lokalt. Det skal samtidig påpekes at man i kirkelig sammenheng kommer svært godt ut prosentmessig med hensyn til representasjon i råd, utvalg, styrer og komiteer sammenlignet med det politiske miljøet, statlige utvalg og privat næringsliv.

Siden personalressursen på feltet har vært redusert i 2001 har man derfor fra Nemndas side lagt ned et stort engasjement for å ivareta fagfeltet for Kvinne- og Likestilling som full stilling i Kirkerådet, slik at intensjonen bak Kirkemøtets strategiplan for 2000-2008 kan iverksettes.

Diakoni

Prosjektorientert diakonal satsing

År 2001 er siste året i satsingsperioden og har som tidligere år hatt hovedsatsingen på lokale ideer og prosjekter, slik intensjonen har vært. Det har derfor ikke vært prioritert store prosjekter fra Kirkerådets side. Kirkerådet har imidlertid bevilget midler til flere landsomfattende prosjekter fra Opplysningsvesenets fond.

Et viktig anliggende har vært å få til en tilnærming mellom de ulike aktører på diakonifeltet i Norge, og også å delta mer i det internasjonale samarbeidet. Dette arbeidet begynner nå å sette konkrete spor. Samarbeid med "Diakoniledermøtet" har resultert i heftet "Diakoni - et annerledes språk" som beskriver diakoniens ulike ansikter. Heftet representerer en begynnelse på en større samtenkning og integrasjon av de ulike diakonale felt i vår kirke. Slikt samarbeid har også blitt konkretisert gjennom et felles fremstøt i forhold til Eurodiaconia, som er et ekumenisk nettverk, bestående av kirker og diakonale organisasjoner og organer fra hele Europa, som arbeider mot fattigdom og sosial utstøting og for en solidaritetskultur i Europa.

Familierelaterte oppgaver

Utfordringene er mange på dette feltet, med mange ulike målgrupper. Inneværende år er det arbeidet med flere utgivelser på dette feltet, med henholdsvis enslige ("enestående"), ungdommer og par i fokus. Dette har vært prioritert fordi temaene vi har tatt opp i disse heftene på ulike måter angår familien og hjemmet, en grunnpilar i kirkens arbeid, fordi satsingsområdet "Barn og unge" inviterer til et slikt utvidet perspektiv og fordi vi har fått konkrete oppfordringer til å gi ut noe materiell på disse områdene. Det er en viktig oppgave for Kirkerådet å bidra til inspirasjons- og veiledningsmateriell til de ulike sektorene av menighetens arbeid - selv om dette er en tid- og kostnadskrevennde prosess. En viktig oppgave som Kirkerådet i fremtiden ikke kan unnlate å fokusere, f.eks. innen rammen av dåpsopplæringsplanen, er familiens liv og rolle i samfunnet. Familien er en hjørnestein som tradisjonsbærer og normsetter, og begge deler utfordres av forbrukersamfunnet prioriteringer. Derfor vil økt oppmerksomhet på familien og hjemmet bli prioritert. Kirkerådets samarbeid med IKO og "Nettverket for familiearbeid" er en viktig ressurs i dette. Kirkens Familievern er en selvfølgelig del av dette nettverket.

3. Sorg- og krisearbeid

Kirkerådet har i ti år deltatt i en landsomfattende arbeid med tittelen "Sorg og omsorg", et samarbeid mellom de store humanitære organisasjonene og kirken. Et beskjedent sekretariat har vært holdt oppe av prosjektmidler, men i lengden ble en trygg offentlig tilførsel av midler helt nødvendig. Dette har ikke vært mulig å oppnå, og det sentrale samarbeidet er dermed opphørt. Lokalt initiativ og samarbeid må dermed finne sin vei "på egen hånd".

Det legges imidlertid ned mye arbeid i kirken for bedre å være i beredskap og kunne møte mennesker i både "små" og store ulykker.

4. Mennesker med psykisk utviklingshemming

Satsingsområdet "Kirkens arbeid blant mennesker med psykisk utviklingshemming" utløp i 1999, og Kirkerådet tonet ned en del administrativ koordinering på dette feltet. Bispedømmenes integreringskonsulenter har imidlertid sørget for god oppfølging i og med jevnlig møter, fysisk og "på nett". I og med den nye satsingen på dåpsopplæring står denne gruppen overfor store oppgaver som vil kreve ekstra tilføring av personellmessige ressurser.

Norge har tatt på seg oppgaven å arrangere nordisk konferanse i 2003 om mennesker med psykisk utviklingshemming og kirkens ansvar og oppgave. Planleggingen er i god gjenge.

Et gledelig tilskudd på dette arbeidsfeltet har vært gjennomføring av et første 6-vektallskurs "En kirke for alle" ved Høgskolen i Rogaland, Nærlandheimen.

15 kirkelig ansatte gjennomførte dette første kurset. 10 av disse har fortsatt på en modul II som Departementet nylig har godkjent, en påbygningsenhet på 4 vekttall. Nye kurs vil starte når det er tilstrekkelig grunnlag for det, forhåpentlig i 2003.

Kirke og samfunn

1. Nettverk for miljøengasjement nasjonalt og internasjonalt

"Kristent Nettverk for miljø og rettferd" med egen arbeidsutvalg for nettverket ble etablert i år 2000. Nettverket har vært mye brukt i 2001, særlig i forbindelse med forberedelse av KM-sak om evaluering og videresatsing av "Forbruk og rettferd" på Kirkemøtet i Lillehammer. I februar ble det sendt et brev til over 80 organisasjoner og institusjoner med informasjon om nettverket og oppfordring om å slutte seg til. Dette har ført til en del nye kontakter og samarbeid.

Nettverkets internettsider (www.kirken.no/miljo) skal tjene til kontakt, utveksling av erfaringer, ideer og inspirasjo. Sidene har vokst i omfang og er blitt omstrukturert med tanke på i enda større grad å være en ressursbank for regionalt og lokalt arbeid, bl.a. ved å gjøre materiell, tips, ideer, pressestoff og ressurspersoner mer kjent og bedre tilgjengelig.

I helgen før Kirkemøtet arrangerte kristent nettverk et seminar i samarbeid med Forum for systemdebatt på Mesnali ved Lillehammer. Forum for systemdebatt er et tverrpolitisk initiativ som har som formål å fremme offentlig debatt om politiske og økonomiske mål og virkemidler for å møte vår tids hovedutfordringer, deriblant miljøproblemer og fattigdoms- og fordelingsproblemer. En arbeidsmåte for Forumet er å samle forskjellige aktører til dialog om disse spørsmål. På Mesnali var hovedfokus et møte mellom ledere av miljø- og solidaritetsorganisasjoner og representanter for Den norske kirke (og andre kirker) for å samtale om kirkens arbeid med disse spørsmål. Arbeidet med tema "Forbruk og rettferd" i kirken sto i fokus, rett før dette skulle behandles på Kirkemøtet i Lillehammer. Derfor formulerte også seminaret en uttalelse/opprop til Kirkemøtet som ber Dnk om å fortsette og intensivere dette engasjementet. Mange av oppropets anliggende ble hørt av Kirkemøtet og har fått nedslag i vedtaket i saken. Ellers var fellesskapet, den nære kontakten og møtet mellom mange sentrale aktører på dette feltet i og utenfor kirken av stor betydning for samarbeidet fremover.

En pilgrimsvandring i samarbeid med pilgrimspresten i Hamar bispedømme til Kirkemøtets åpningsgudstjeneste i Lillehammer knyttet dette seminaret til Kirkemøtet .
Seminaret og pilgrimsvandringen fikk god presseomtale

De sentralkirkelige råd er fortsatt representert i ECEN (European Christian Environmental Network), et samarbeid om miljøspørsmål blant kirker i Europa.

Dette samarbeidet vurderes som viktig i et internasjonalt perspektiv, men kan være vanskelig da forutsetningen og den aktuelle agendaen kan være svært forskjellig i medlemslandene.

"Forbruk og rettferd- evaluering og oppfølging" som sak på Kirkemøtet 2001 i Lillehammer

Kirkemøtet 2001 fikk seg forelagt en omfattende evalueringsrapport for arbeidet på dette feltet f.o.m. 1998 t.o.m. sommer 2001. Sakspapiret til KM inneholdt også tanker til videre satsing i tiden fremover, og Kirkemøtet understreket gjennom sitt enstemmige vedtak viktigheten av Dnks videre tydelige engasjement på dette feltet.

Til det videre arbeid har Kirkerådet i samarbeid med Verbum forlag utgitt en artikkelsamling med tittel "Grønn postill – økoteologi og kirkehverdag". Artikkelsamlingen leverer nye bidrag til en samtenkning av økologi, miljøvern og ansvar for skaperverket og teologisk tenkning. Boken ble lansert i forbindelse med Kirkemøtet, og har prester, andre kirkelige ansatte og studenter i kirkelig grunnutdanning som hovedmålgruppe.

Stiftelsen Kirkeforskning og forsker Pål Kjetil Botvar utarbeidet på oppdrag fra Kirkerådet en forskningsrapport med tittel "Grønn vekking? – de kirkeaktive og miljøutfordringene". Denne rapporten fikk god omtale i både presse og riksradio, og kan være et viktig grunnlag for å dokumentere at kirkens fokus på disse spørsmål faktisk har ført til en del resultater på "grasrota" i kirken. Av KIFO-rapporten fremkommer bl.a følgende:

- De kirkeaktive som gruppe er mer orientert mot miljøvern enn befolkningen samlet sett. Rapporten viser at de kirkeaktive fremstod som ganske miljøbevisste også på begynnelsen av 1990-tallet. Siden den gang har engasjementet blant de kirkeaktive økt, i motsetning til befolkningen generelt. Det ser ut til at Kirkemøtets behandling av temaet "Forbruk og rettferd" i 1996, debatten og de tiltak som fulgte, har hatt betydning for hvordan de kirkelig aktive stiller seg til disse spørsmålene.

- Endringen blant de kirkeaktive blir spesielt interessant og tydelig når vi samtidig registrerer at miljøsakene i perioden vi tar for oss har mistet noe av sin støtte fra det øvrige samfunnet, sier forsker Pål Ketil Botvar.

Rapporten "Grønn vekking?" viser at religiøs aktivitet i det norske samfunn går sammen med en positiv interesse for natur og miljø. Kirkeaktive med tilhørighet til Den norske kirke er øko-orientert. Det samme finner vi blant andre religiøse grupperinger, ikke minst blant katolikker.

På denne bakgrunn er det ikke urimelig å hevde at "religion + miljø = sant". Kanskje kan vi utvide perspektivet og si at miljø og livssyn går sammen.

Blant kirkeaktive, som er medlemmer av Den norske kirke, er hele 9,5 % med i miljøbevegelsen. Også blant katolikker og muslimer er andelen miljøaktive høy sett i forhold til befolkningen i stort. Av dem som er tilknyttet Human-etisk forbund er 6,5 % medlem av en eller annen miljøvernorganisasjon. Tallene forteller at folk knyttet til ulike tros- og livssynsorganisasjoner allerede gjør en betydelig innsats for miljøsakene.

Blant konklusjonene i rapporten heter det:

- Folks holdninger til miljøet skifter blant annet etter hvor mye oppmerksomhet miljøproblemer får i media. For at holdningene skal være stabile over tid, kreves det at de er veloverveid og knyttet til mer grunnleggende verdsett i form av et kristent eller humanistisk livssyn. Når holdningene på miljøfeltet kobles sammen med et helhetlig verdi- og moralsyn, vil de stå sterkere i forhold til presset fra en påtrengende forbrukskultur. Religion og livssyn kan bidra til at miljøholdningene blir mer rotfestet.

Prosjekt "Kirkeoppvarming – miljøriktig og energieffektiv"

Kirkerådet ledet dette samarbeidsprosjektet også i 2001. Til tross for manglende og delvis meget sene tilsagn om finansiering, gjorde prosjektet i sitt andre prosjektår betydelige fremskritt. Bl.a. ble over 50 kirker i Nord-Norge, Møre og Hamar besøkt. Her er alle kirkeverger informert om dette prosjektet og flere ønsker å delta som forsøkskirke eller i eventuelle nye kirkenettverk.

I Borg ble det første kirkenettverk med i alt 8 kirkelige fellesråd etablert, og i 4 Follo-kirker ble det sist vinter foretatt målinger av utetemperatur, inneklime og energibruk. Disse målingene er blitt analysert og det er utarbeidet egen rapport for alle disse kirkene.

Det ble arbeidet videre med Kirkebasen, en omfattende samling av relevante data for ca. 1000 kirker, foreløpig hovedsaklig i dataprogrammet Access.

Prosjektet er tenkt videreført i flere år fremover, og oppleves som veldig viktig både av økonomiske, økologiske og bevaringsmessige grunner. Det må i tiden fremover jobbes mer med en sikker og forutsigbar finansiering og entydligere ansvarsfordeling mellom deltakerne i prosjektet. Det drøftes om ledelsen av prosjektet skal overtas av Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon.

Prosjekt "Kirke og miljø 2000"

Dette prosjektet ble gjennomført i samarbeid med Miljøheimevernet, Svenska kyrkans miljøvern, Kristent nettverk for miljø og rettferd og 6 menigheter. Prosjektet ble startet i høst 2000 og slutført i løpet av vår 2001. Det ble utviklet og diskutert en modell for miljøsertifisering av norske menigheter. Arbeidet og konklusjonen er sammenfattet i en egen sluttrapport som også har vært et bakgrunnsdokument for Kirkemøtet 2001. Denne rapporten er også tilgjengelig på nettsidene til kristent nettverk for miljø og rettferd.

Spørsmål om miljøsertifisering av menigheter kan virke abstrakt ("hvorforskulle en menighet ønske å bli miljøsertifisert?"). Men dette er svært aktuell på andre samfunnsområder, og både andre organisasjoner i Norge og kirker i andre europeiske land arbeider med dette. Gjennom dette prosjektet er det utviklet en modell for helhetstenkning for norske menigheter, både når det gjelder studiemateriell for grupper og personer i menigheten, og omfattende "sjekk-lister" for menighetens arbeid og administrasjon i hverdagen. Samtalemateriellet er under utvikling i samarbeid med Miljøheimevernets studiemateriell "Liv og lyst". Dette prosjektet utarbeidet en "verktøykasse" som menighetene kan benytte seg av.

Arbeid i stiftelsen Max Havelaar

Kirkerådet har også i dette året deltatt aktivt i arbeidet rundt Stiftelsen Max Havelaar, bl.a. ved å ha styreleder i stiftelsens styre i dette året.

Oppsummering

I og med at evaluering og videre oppfølging av sak "Forbruk og Rettferd" har vært behandlet på årets Kirkemøtet, har det vært viktig å koordinere alle aktiviteter og prosesser på dette feltet i forhold til dette. Det har vært en høy aktivitet med mange ambisiøse og omfattende tiltak som har involvert mange i og utenfor kirken. Tilbakemeldingen i løpet av dette året viser med all tydelighet at kirken er en etterspurt samarbeidspartner og en institusjon mange i samfunnet har store forventninger til i disse spørsmål. Resultater fra KIFOs forskningsrapport tyder på at arbeidet med "Forbruk og rettferd" har kanskje ført til større nedslag og holdningsendringer blant de kirkeaktive enn antatt. Dette er svært gledelig.

Kirkemøtets behandling og enstemmige vedtak i saken viser også veldig tydelig at kirkens øverste organ ønsker et fortsatt – om mulig enda tydeligere og konkret – engasjement i denne saken.

Årsrapport for de sentralkirkelige råd 2001

Kirkerådet
Mellomkirkelig råd
Samisk kirkeråd

1. FELLESKIRKELIG ADMINISTRASJON

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	ÅRSRAPPORT 2001
Kirkemøtet og møter i de sentralkirkelige råd	Effektiv og grundig saksbehandling som sikrer at møtene kan avholdes og at vedtak kan fattes.	<ul style="list-style-type: none"> - Forberede, avvike og følge opp Kirkemøtet og 3 møter i Kirkerådet - Mellomkirkelig råd - Samisk kirkeråd 	Det er avholdt tre møter i hver av de sentralkirkelige råd, i tillegg er det avholdt AU-møter. Kirkemøtet ble avholdt i Lillehammer 12. - 17.november.
Møter i nemndene	Kvalitetssikre saksbehandling for rådene	Avholde to møter i hver av de faste nemndene	Det er avholdt to møter i de fleste nemndene. Grunnet spesielle oppgaver er det imidlertid gitt adgang til å avholde 3 møter i NFG, NFU (lovfesting av dapsopplæring) og NFUng(planlegging av Ungdommens kirkemøte).
Den norske kirkes medlemsregister	Videreutvikle medlemsregisteret både når det gjelder kvalitet og brukervennlighet	<p>Etablere en online-løsning for registeret og bruke denne til kvalitetssikring av registeret</p> <p>Overta registrering av dåp, innmelding og utmelding fra 1.1.01</p> <p>Gjennomgå regelverket med sikte på forbedring av driften</p> <p>Etablere en egen "avdeling" for drift av registeret</p> <p>Lage brosjyre for å oppnå 90% kundemasse</p> <p>God kobling mellom medlemsregisteret og GAB-registeret</p> <p>Avklare ansvarsforhold for oppdatering</p>	<p>Online-løsningen er etablert og vi kan nå arbeide direkte i registeret, noe som letter arbeidet betydelig og gjør det mulig å yte bedre service enn tidligere. Samtidig har denne muligheten avdekket flere feil i registeret, ikke minst når det gjelder soknegrensar. Det arbeides sammen med IBM for å rette på dette. Etter installasjon av onlineløsningen vil vedlikeholdsutførelsen på IBM krev nesten ett årsverk i konsulentbistand (1500 timer).</p> <p>Kirkerådet overtok i første kvartal registrering av dåp, innmeldinger og utmeldinger. Til tross for noe innkjøringsproblemer er dette arbeidet nå godt i gang, men mange menigheter rapporterer en del feil, noe som medfører ekstraarbeid i Kirkerådet. I løpet av 2002 håper en rutine i menighetene fungerer tilfredsstillende. Nn fellesråd og menighetsråd abonnerer i dag på registeret, men fremdeles gjenstår noe "ryddearbeid" når det gjelder lokale lisenser og brukertilrettegheter.</p>
Soknekatalog og adresseregister	Ajourføre og sikre kvaliteten på soknekatalogen og adresseregisteret	<p>Etablere PAK 2001 som adresseregister for hele KR</p> <p>Lage rutiner for vedlikehold av registeret</p>	<p>Dette er ikke gjennomført, men Duplo Data har igangsatt et arbeid som planlegges sluttført innen årets utgang. Endringer i soknegrensar og registreres fortløpende i den "gamle" soknekatalogen, slik at Kirkerådet også i dag har et ajourholdt register.</p>

<p>Bruk av IT</p>	<p>Forbedre IT-kompetansen for de ansatte slik at oppgavene kan utføres mer tids- og kostnadseffektivt</p>	<p>-Evaluere og følge opp intern undersøkelse i 2000 om den enkeltes IT-kompetanse -Bidra til at sekretariatet behersker IT bedre som arbeidsverktøy gjennom veiledning og kursvirksomhet -Fortsette utskiftingen av foreldet datautstyr -Øke kontakten med driftsenheten for OVF</p>	<p>-Undersøkelsen foretatt av IT-ansvarlig er ikke fulgt opp under vedkommendes permisjon i 2001. -Vikar for IT-ansvarlig har brukt det vesentlige av sin tid til å veilede og bistå de ansatte i sekretariatet med løpende datatekniske spørsmål og med individuell opplæring i bruk av programmer. -Utskiftingen av foreldet utstyr har fortsatt i betydelig grad. 14-15 medarbeidere har fått ny PC og nye skjermer – den betydeligste utskifting hittil i løpet av ett enkelt år. -IT-ansvarlig har økt den daglige kontakten med driftsenheten i -- OVF, og samarbeidet fungerer nå tilfredsstillende. Det er fortsatt problemer med enkelte programmet, som for eksempel epost. Her er vi avhengig av at OVF finner løsninger.</p>
-------------------	--	--	---

Felles planprosess	Utvikle et strategidokument for Den norske kirke	-utvikle et prosessdokument for innspill til strategidokument fra ulike nivåer og organisasjoner i kirken - ferdigstille for Kirkemøtebehandling et Strategidokument for Den norske kirke 2002-2005 - Utarbeide samordnet rapportering mellom BDR og KR	Et prosessdokument ble utarbeidet og sendt på høring til alle landets menigheter/fellessråd våren 2001. På bakgrunn av høringsvarene ble det til KM 2001 utarbeidet et dokument med beskrivelse av satsingsområder gjeldende for perioden 2002 - 2005. KM vedtok 4 satsingsområder for kommende periode. Drøftinger er gjort, men noen enhetlig, samordnet rapportering har en ikke fått etablert
Senter for menighetsutvikling	Utrede planer for et eventuelt senter for menighetsutvikling	- Kartlegge menighetsutviklings tiltak i regi av ulike kristne organisasjoner - Legge frem forslag til organisering av et eventuelt senter for menighetsutvikling	Et foreløpig utkast er under utarbeiding og forelegges Kirkerådet i 2002.
Kirkelig årsstatistikk	Legge til rette for hensiktsmessig statistikk, koblet mot andre databaser og registre (økonomitall og stillinger)	Evaluering og revisjon av skjemaet Bearbeiding av data og utgi rapporter til hjelp for kirkelige organer. Dnk i tall (KIFO) Kurs for bdr/fr. i bruk av statistikk som planleggingsverktøy. Kvalitetsutvikling av kirkelige data. Samordning av kirkelig rapportering (KOSTRA) Prøveprosjekt. KR – KM-sak?	I prosessen mot KOSTRA-rapportering er årsstatistikkskjemaet ikke foreslått endret. Data er kvalitetssikret av NSD og KR og presentert i Årboka og vil komme i Tallenes tale/Kirkelig monitor (KIFO) I samarbeid med SSB, NSD, KIFO, KUF, Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon videreføres arbeidet med å samordne kirkelig rapportering gjennom KOSTRA (regnskapstall, stillinger/årsverk og tjenestedata. KR har sluttet seg til rapporteringsløsning via KOSTRA.
Forvaltningsrettslige, økonomiske- og personaladministrative kompetanse	Utarbeide en arkivplan og videreutvikle arkivrutiner	- Utarbeide regler for bevaring og kassasjon.	Ny arkivplan er utarbeidet og skal sendes Riksarkivet for godkjenning. I tillegg er det i planen nedfelt rutiner for arkivarbeidet.
	Utvikle et internkontrollsystem for helse, miljø og sikkerhet	Ferdigstille et internkontrollsystem	Forslag til internkontrollsystem er utviklet, men det er ikke behandlet i AMU p.g.a. at det ikke har vært møter i 2001.
	Utarbeide rutiner på internkontroll og oppfølging på regnskap	Utarbeide rutinebeskrivelser for regnskapsføring	Rutiner er delvis utarbeidet, noe arbeide gjenstår.

1 Sekretariatet har ikke ressurser til å utføre dette arbeidet, men KIFO forhandlinger med NSD om utgivelse av "Kirkelig monitor"

2. KIRKENS ØKONOMI

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
Statsbudsjettet 2002	Legge frem et helhetlig og samordnet forslag til statsbudsjett Komme til enighet med KUF om en 3-årig opptrappingsplan med sikte på å betale de stipulerte medl.kont. til LVF, KEK og KV	Behandle statsbudsjett og fremtidige statsbudsjett på KM 2001 Forhandlinger med KUF på politisk nivå om opptrappingsplan for bevilgning over post 71.18, tilskudd til internasjonale økumeniske organisasjoner	Statsbudsjettet ble behandlet av KM 2001 Det har ikke vært møte med KUF. Bevilgningen for økumeniske organisasjoner er overført OVF fra 2002 innenfor bevilgningen til kirkelige tiltak.
Kirkelige fond	Plassering av kirkelige fondsmidler i etisk investeringsbank	Delta i utredningsarbeidet om alternativ plassering av kirkelige fondsmidler i etisk investeringsbank	
St.melding nr. 14 om kirkens økonomi	Bidra til at det blir vedtatt en fremtidsrettet plan for kirkens økonomi og OVF	Utarbeide en. konsekvensanalyse i forhold til meldingsforslag. Gi uttalelse og innspill til Stortingskomiteen	Konsekvensanalyse er ikke gjennomført. Det ble gitt innspill til Stortingskomiteen i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen.
Opplysningsvesenets fond	Bidra til at kirkelige formål for lån kommer lokalmenigheten til gode Bidra til at tilskuddsmidler fra OVF blir forvaltet i henhold til Kirke møtes vedtak	Behandle søknader slik at midlene blir best og riktigest utnyttet Tildele midler i henhold til vedtatte retningslinjer	Retningslinjer for 10% til søsterkirker er vedtatt, og forvaltning av disse midler er delegert Mellomkirkelig råd. Lån er tildelt i henhold til søknad. Tilskuddsmidler er tildelt søkere i henhold til vedtatte retningslinjer.

3. KIRKENS PERSONELL

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
Kirkelig bemanning	Utarbeide en opptrappingsplan som kan gi kirken en påkrevd økt bemanning	Ferdigstille opptrappingsplanen på bakgrunn av høringsrunden, KR juni 2001. Følge opp arbeidet på bakgrunn av KR prioriteringer Utarbeide kriterier/normtall for nye stillinger – sak KR (videreutvikling av arbeidet med prioritering av stillinger) Utarbeide metoder for å synliggjøre behovet for kateketer, diakoner og kantorer (videreutvikl. Av prioritering av stillinger)	Opptrappingsplanen ble ferdigstilt i september og vedtatt av Kirkerådet. Planen er sendt departementet som oppdragsgiver.
Frivillig medarbeiderskap	Bevisstgjøring på frivilliges plass og rolle i kirken	Utarbeide en betenkning om frivillighet for Kirkemøte behandling	Betenkningen "Alt Guds folk – Å være medarbeider i menigheten" ble utarbeidet av Bjørn Nygaard for Kirkerådet. Frivillig medarbeiderskap var sak på Kirkemøtet 2001 og møtets hovedtema.
Rekruttering i Nord Norge	Øke rekrutteringen til kirkelig utdanning og tjeneste i Nord Norge	Opprette prostivise rekrutteringsutvalg i de nordligste bispedømmer Gjøre kirkelig tjeneste og utdanningsveier kjent i landsdelen	Det er opprettet prostivise rekrutteringsutvalg i Nord og Sør Hålogaland. Videre er det utarbeidet en brosjyre som beskriver de ulike kirkelige tjenester sammen med en presentasjon av utdanningstilbud i Nord Norge.
Rekruttering	Øke rekrutteringen til kirkelig utdanning og tjeneste	Utarbeide strategier for økt rekruttering til kirkelige studier og til kirkelig tjeneste Arbeid med måling av realkompetanse for kirkemusikere	Arbeidet med å utarbeide strategier er primært av ressursmessige årsaker ikke gjort. Dette arbeidet er vurdert som en nødvendig oppfølging av opptrappingsplanen. Det er gått en henvendelse til Musikkhøyskolen om hvordan måling av realkompetanse for kirkemusikere kan tenkes gjennomført.

<p>Utdanning/kompetanse</p>	<p>Kvalitets sikre kirkelig utdanning i samsvar med kvalifikasjonskravene Avklare KRers rolle og ansvar mht. godkjenning av kirkelig utdanning.</p> <p>Bedre utdanningsmulighetene for funksjonshemmede</p>	<p>Gjennomgå kirkelig utdanning med tanke på endringer i studiegodkjenning. (Få nedfelt i tjenesteordningene at KR er godkjenning sin stans for de utdanninger (fagplaner) som KM vedtar kvalifikasjonskrav for) KM 20017 Evaluere/forbedre godkjenning sordningen når det gjelder tilsvarende utd. For kateket, diakon og kantor Evaluere ordningen med godkjenning av prest uten cand.theol. (melding) KR febr. Arrangere oppfølgingskonferanse om utdanning for alle (funksjonshemmede)</p>	<p>Det har ikke vært ressurser til å få gjort dette i 2001. I forbindelse med utdanningsreformen "Gjør din plikt - krev din rett" er det igangsatt et samarbeid med utdanningsinstitusjonene og yrkeorganisasjonene om utdanningenes innhold og lengde.</p> <p>Dette vil bli gjort i forbindelse med evalueringen av tjenesteordningene.</p> <p>Evaluering av ordningen ble utarbeidet og behandlet av Kirkerådet i mai-møtet. Konferanse som oppfølging av konferansen i 2000 ble holdt i oktober.</p>
-----------------------------	--	--	--

<p>Kompetanse på ungdomsarbeid i utdanningen til kirkelige stillinger</p>	<p>Arbeid med tilpasning av presteutdanningen i forhold til ungdomsarbeid</p> <p>- Arbeid med tilpasning av kirke musiker utdanningen i forhold til ungdom og gudstjeneste</p>	<p>- Dialog med utdanningsinstitusjonene for prester og Presteforeningen</p> <p>- Arbeidsseminar om presteutdanningen og ungdomsarbeid</p> <p>- Arbeid med etterutdanning for prester sammen med Presteforeningen (KUA)</p> <p>- Dialog / samarbeid med Norges musikkhøgskole</p>	<p>Avholdt konsultasjon med representanter fra ulike kirkelige utdanningsinstitusjoner.</p>
<p>Tjenesteordning/kvalifikasjonskrav</p>		<p>Evaluerer tjenesteordningene/kvalifikasjonskravene bla. i forhold til andre bestemmelser, med tanke på revisjon. Første del av evalueringen frem for KM 2001. KR juni ? Høringsrunde?</p> <p>- utarbeide gode rutiner og kriterier for tilkjenning av kompetanse</p> <p>- utarbeide kriterier for behandling av ankesaker til Kirkerådet</p>	<p>En har ikke hatt ressurser til dette i 2001, men arbeidet er nylig igangsatt med tanke på å legge fram en evaluering av tjenesteordningene for Kirkemøtet 2002.</p>
<p>Godkjenning av prest uten cand.theol</p>	<p>Tilkjenne kompetanse etter søknad i henhold til gjeldende retningslinjer</p>		<p>På grunnlag av evalueringen av ordningen og erfaringene ellers i evalueringnemnda er det videreutviklet gode rutiner og kriterier for tilkjenning av kompetanse. Kriterier for behandling av ankesaker i Kirkerådet vil det bli arbeidet videre med.</p>
<p>Kirkemøsikertjenesten</p>	<p>KM-oppdrag: Ultrede de utdanningsmessige konsekvenser av vigsling for kantorer, samt behovet for regionale konsulenter</p>	<p>a) Komme i gang med tverrfaglig liturgikk, b) utrede muligheter og behov for regionale konsulenter (KR-sak)</p>	<p>a. Forslag til innhold i et tverrfaglig liturgikkfag er utarbeidet og vil oversendes utdanningsinstitusjonene for kommentarer i 2002.</p> <p>b. Det er administrativt utarbeidet et notat, men dette er ikke fremmet som sak for Kirkerådet da ingen av bdr har prioritert kirkemusikkkonsulentstillinger.</p>
<p>Prioritering av stillinger</p>	<p>Arbeide for opprettelse av tilstrekkelig med nye stillinger og sikre et mest mulig rettferdig fordeling.</p>	<p>- utarbeide kriterier for fordeling av stillinger mellom bispedømmene</p>	<p>Opptrappingsplanen inneholder kriterier for fordeling av stillinger i fremtiden. I 2001 har Kirkerådet med utgangspunkt i bispedømmerådenes ønsker vedtatt hvordan stillingene som opprettes over statsbudsjettet 2002 skal fordeles mellom bispedømmene. Kirkerådets vedtak drøftes videre med Presteforeningen og Bispemøtet.</p>

4. KIRKELOV OG KIRKEORDNING

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
Menighetsrådsvalget	<p>Legge til rette for et godt valg og bidra til bred nominasjonsprosess, økt rekruttering og valgdeltakelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utarbeide veilednings- og informasjonsmaterieell, valgmanntall m.v til MR/FR, Utarbeide standard for lokal utskrivning av valgkort, - Tilrettelegge prøveordning med valg samtidig med stortingsvalget - Bruke Internett i valginformasjonen (Se 14. Informasjon og kommunikasjon) - Evaluere og utarbeide rapport om valget - Prostimise kurs for mr og fr - Utarbeide Håndbok for MR og FR 	<p>-Det er utarbeidet tospråklig hefte med Kirkemøtet valgregler og Kirkerådets veiledning og valgmaterieell både i forbindelse med vårens nominasjon og høstens to valgomganger. Dette omfatter brosjyrer og plakater på bokmål, nynorsk og de tre samiske språk. En plakat ble laget spesielt i forbindelse med prøveordningen i september. Det ble utviklet en egen grafisk profil for valgmaterieellet. Valgmanntall ble tilbudt alle menigheter og fulgt opp overfor alle som bestilte.</p> <p>-Det ble av tekniske grunner ikke funnet hensiktsmessig å utarbeide standard for lokal utskrivning av valgkort. I stedet ble det sentralt utarbeidet et valgkort som alle menigheter kunne bestille for sine medlemmer, og i alt 300.000 valgkort ble produsert og distribuert sentralt.</p> <p>-Kirkemøtets vedtak om prøveordning ble fulgt opp med nødvendig informasjon til menighetene, i tillegg til at det ble produsert informasjonsmaterieell. Etter kontakter med departementet ble det utløst ekstra midler til gjennomføring av valget både i prøvemenighetene, kontrollmenigheter og til valgkort i en del menigheter.</p> <p>-Det er utarbeidet en rapport til Kirkemøtet 2001 om gjennomføring av valget og det er sendt et spørreskjema til alle menigheter om informasjonsiltak i forbindelse med valget. Det er satt i gang et arbeid med å evaluere valget i alle menigheter på bakgrunn av innberetningsskjemaene fra menighetene, og KR bistår departementet i evalueringen av prøveordningen gjennom Norsk Samfunnsvitenskapelige datatjeneste.</p> <p>-I samarbeid med Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon ble det i vår gjennomført ca. 60 prostivise motiverings- og opplæringskurs med 3-4.000 deltakere. Kurs i samarbeid mellom bispedømmer og Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon for nye menighetsråd startet fra november og vil pågå utover våren.</p> <p>- KR og KA har i et samarbeid utgitt håndbøker for menighetsråd og kirkelig fellelsråd. Bøkene er trykt i til sammen 19.000 eksemplarer, og ble distribuert i november og desember.</p>

Kirke/stat-utredningen	Legge frem utredning våren 2002	- På bakgrunn av høringer, innspill m.v. videreutvikle og samle delinnstillingene til en samlet utredning (PFS delsekretariat mars-aug.) - legge frem utredningen fra arbeidsgruppen 15.3.01 - Legge frem notat til KM etter høringsrunde med impliserte organer. Evt. konsultasjon -Evaluere valgreglene og vurdere behovet for revisjon av reglene. Vurdere en høringsrunde. Evt. KM sak	Tre delutredninger er ferdigstilt og utgitt.
Kirkemøtets myndighet	Klargjøre ulike kirkelige organers myndighet i forhold til hverandre, som kan bidra til en felles forståelse	Begynne arbeidet, høring. Samkjøring med organisering av prestejenesten. KM-sak	Arbeidet er gjennomført etter planen. Utredningen trykket og behandlet på KM. Konsultasjon med BM.
Valg av Kirkeråd	Enkel, demokratisk, representativ og hensiktsmessig nominasjon for valg av Kirkeråd	Forberede valget våren 2002. Veiledningsmaterieell til BDDR, proster høsten 2001	Reglene er evaluert av KM 2001 og noen mindre endringer i valgreglene er vedtatt.
Soknegrensers/administr. enheter ²	Utarbeide retningslinjer for hensiktsmessige adm. Enheter, sokn, prostier, omstillingsbehov m.v.		Av ressursmessige hensyn og delvis relatert til Kirke/Stat-utredningen er arbeidet med å foreslå hensiktsmessige administrative enheter ikke påbegynt. I samarbeid med BM har det vært drøftelser omkring valg-/kategorialmenigheter m.v. KM 2000 vedtok endringer i valgreglene. Info er sendt ut til bdr. fo å sette i gang en god nominasjonsprosess. Det vil på nyåret 2002 bli utarbeidet en brosjyre som redegjør for ordningen for valg av bispedømmeråd.
Valg av bispedømmeråd			

² Dette er en omfattende sak, og vil kreve en god del arbeid. Etter kirkeloven er det KM som foreslår retningslinjer for kirkelig inndeling. Dette berører både å legge til rette for hensiktsmessig administrative enheter for sokn, i forhold til fellestråd og evt. prostier. Det er uheldig dersom organisering av prestejenesten utformes uten at det vurderes i sammenheng med sokne- og rådsstrukturinndelingen.

Bruk av kirken	Legge rammer for en utvidet bruk av kirkene/ åpne kirker	Revisjon av veiledningsheftet Gjennomgå retningslinjer for utleie/betaling – spørreundersøkelse til FR/MR.	Arbeidet er blitt forsinket, men en tar sikte på å få revidert heftet i begynnelsen av 2002 etter en mindre høringsrunde.
Kirkerettslig oppfølging av økum.avtaler	Klargjøre kirkerettslige konsekvenser av slike avtaler	Utarbeide tjenlig veiledningsmaterieill om gjeldende bestemmelser. Implementering	Et notat er utarbeidet og behandlet av KR og MKR. Saken vil i hovedsak bli fulgt opp av MKR og BM
Døvememigheten – nærmere regler	Etablere samarbeidsordninger	Fastsatte regler om sammensetning og valg av døvekirkelige organer. Deleg. til KR.	Regler ble fastsatt av KR i febr.
Kirkegård/gravferdslov	Utvikle en mer profilert kirkegårds-politikk	Uttalelser i forb. med revisjon av kirkeloven og gravferdsloven/forskriftene. Kartlegging av omfanget og nivået på avgifter knyttet til gravferd (lete av kirke/kapell m.v)	Uttalelse til endring i kirkelov og gravferdslov er avgitt. Forslag til endringer i gravferdsforskriften er foreløpig ikke fremmet, Avgifter m.v. er tatt opp i møter med KUF, Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon og Norsk forening for kirkegårdskultur
Juridisk og forvaltningsmessig kompetanse	Utvikle og samordne den jur. Og forvaltningsmessige praksis/erfaring	Konsultasjon med bdr. jur. fagpersonell.o.a. Kompetanseutvikling/erfaringsutveksling	Spesielle konsultasjoner ikke avholdt. Behovet er delvis ivare tatt gjennom andre samlinger, møter og konsultasjoner.
Inventar og utstyr	Utarbeidet samordnede retningslinjer mellom dept, bdr/biskop og KR, KA		Saken har vært drøftet med impliserte parter i forlengelsen av delegasjon av myndighet etter kl § 21 og rskr. T-32000 om forvaltning av kirke, kirkegård m.v. Nærmere prosedyrer i forbindelse med godkjenning av orgler har vært drøftet med KA

5. GUDSTJENESTE, LITURGI OG KIRKEMUSIKK

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001
Liturgisaker, høring	Mangfold og fleksibilitet i gudstjenestetilvet	Gjennomføre høringsprosessen på gravferd, plassering av dåp i høymessen, bønner for konfirmasjonstidens gudstj og fleksibel bruk av syndsbekejennelsen.
Liturgisaker, utredning	Mangfold og fleksibilitet i gudstjenestetilvet	Utrede en rekke saker, f.o.fr. vigsel og dåp
Embetsteologisk avklaring	KM-oppdrag: Å formulere en embetsteologi for Dnk	Avslutte utredningen og gjennomføre høring for å fremme saken for KM
Kirkeårets tekster	KM-oppdrag: Gjennomgå tekstrekketystemet med tanke på større eller mindre endringer	a) Arbeide med detaljer i dagens system, b) arbeide med Revised Common Lectionary, c) delta på forberedende konferanse i Achen
Bønneboktillegg til Norsk salmebok	Utarbeide nytt bønneboktillegg til Norsk salmebok til advent 2002	Arbeid går sin gang frem mot det oppsatte mål. Bønnebokgruppen slutfører sitt arbeid i januar 2002. Deretter går materialet til høring.
Liturgisk Globalisering	Formidle impulser fra økumenisk gudstjenestetilvet og styrke Nord-Sør-dimensjonen i norsk gudstjenestetilvet	Arbeidet med Sør-Afrikastoffet skjer i samarbeid med Cantando Musikkforlag og Rønningen folkehøyskole. Med utgangspunkt i stoff fra "Sannheten skal gjøre dere fri" og annet materiale, skjer det CD-opptak i Sør-Afrika mot slutten av året. Internasjonal og Økumenisk Liturgi- og Bønnebok vil bli publisert på KUJs nettsider. Arbeidet nærmer seg sluttfasen. KUJs hjemmesider ble lansert mot slutten av året, med en liturgidatabase som vi være under løpende utvikling.
Styrking av gudstjenesten på samisk.	Ferdigstille liturgi i Gudstjenestebok, del II / Kirkelige handlinger.	Tekstene i Gudstjenestebok, del II / Kirkelige handlinger er ferdigstilt for trykking. Noen tilleggsliturgier er utarbeidet, i samsvar med mandatet om å tilpasse liturgisk materiell til samiske forhold: 1. Hjemmedåpsliturgien er mer omfattende. 2. Velsignelse av hus. Melodistoffet er ikke ferdigstilt i sin helhet.

	Ny nordsamisk salmebok	Foreta inndeling av kategorier av salmer. Få oversatt nye salmer. Arbeide kritisk med innhold og språk i salmene.	Inndelingen av kategorier er foretatt, og en del av salmeutvalget er oversatt.
	Styrke og skape forståelse for gudstjenesten på samisk	1. Arrangere to regionale salme- og liturgi seminarer. 2. Arrangere et salmeverksted	To salme- og liturgiseminarer, i henholdsvis Nesseby og Tromsø er arrangert.
Økumenisk salmeprosjekt	Skape et databasert verktøy som a) kan sette Norges Kristne Råds medlemskirker i stand til å utvikle nye salmebrosjyker, ev. felles, og b) gjøre salmeskatten digitalt tilgjengelig på Nasjonalbiblioteket for studium og forskning	a) Fullføre inntastingen i det enkelte kirkesamfunn av deres någjeldende salmebok, b) starte arbeidet på NB med den datamessige behandlingen av det inntastede materialet, c) starte arbeidet i NKRRs prosjektkomité med å komme til enighet om de enkelte salmer (et lite utvalg kjernesalmer	Et salmeverksted er blitt holdt i Kautokeino. Inntastingsarbeidet er tilrettelagt av Nasjonalbiblioteket. Det er kommet i gang i kirkesamfunnene. Ut over dette har det vært svært vanskelig å få realitet i inntil 40 % tidsbruk til dette prosjektet for rådgiveren. Det må i fortssettelsen ryddes plass til det.
Landstad-jubileet okt 2002		Vurdere om Kirkerådet skal delta	Kirkerådet ønsker å delta med støtte til ulike jubileumsarrangement.

6. UNGDOM

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
<p>Ungdom og gudstjeneste</p>	<p>Integrere ungdom i det "vanlige" gudstjenestelivet. Bygge videre på "Ung Messe" og lignende satsinger</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kurs/ samtaler / seminar med aktuelle grupper (ungdomsledere, ungdom, kateketer, prester, kirkemusikere, diakoner osv) i alle bispedømmer i løpet av året. - Opprette ressursgruppe for ungdom og gudstjeneste - Utgi hjelpehefter om tilrettelegging av høymessen - Prosjekt med forsøksmenigheter - Utarbeide alternative liturgiske elementer 	<p>Kirkerådets prosjektmedarbeider har holdt kurs og seminarer om temaet "ungdom og gudstjeneste", noe i regi av bispedømmene og noe i regi av Presteforeningen i forbindelse med etterutdanning for prester.</p> <p>Det er i år etablert en gruppe med representanter fra de ulike prosjektene/satsingene på feltet ungdom og gudstjeneste. Gruppen arbeider med å samle de erfaringene som er gjort, for å utarbeide materiell for menighetene om "Gudstjenesteformyelse med fokus på ungdom". Sikter på utgivelse i 2002</p> <p>Prosjekt med forsøksmenigheter ble ikke bevilget midler til av Kirkerådet</p>
<p>Fellessatsing på ungdomsarbeid med organisasjonene</p>	<p>Samarbeide med de frivillige organisasjonene om å styrke ungdomsarbeidet i lokalmenighetene.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opprette et nasjonalt samarbeidsorgan mellom Dnk og organisasjonen - Følge opp tiltakene i "Fellessatsing på styrking av ungdomsarbeid" 	<p>Det ble arrangert en to-dagers konsultasjon i mai med representanter fra de fleste av organisasjonene, der prosjektgruppen la frem sitt arbeid på en konsultasjon der representanter fra de fleste organisasjonene deltok. Det var bred enighet om at et viktig grep for en slik fellessatsing må handle om forholdet mellom konfirmanntarbeid og ungdomsarbeid og ta sikte på en bedre integrering av konfirmanntarbeid i ungdomsarbeidet.</p> <p>En samarbeidsgruppe med alle organisasjonene ble etablert i desember.</p>
<p>Internettsatsing</p>	<p>Opprette et eget kirkelig websted for ungdom med alt fra andakter og tema-reportasjer til chat-rooms, kristne SMS logoer, film/musikk omtale, web-spill osv.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opprette en ressursgruppe som kan utarbeide ideer og strategier for web-stedet - Hyre en eller flere pers. på timebasis til å produsere stoff og følge opp web-stedet med kontinuerlig oppdatering 	<p>Det er etablert et web-sted for ungdom på kirken.no med tittelen "Ung i kirken". Hovedinnholdet er reportasjer/artikler fra ulike former for kristent ungdomsarbeid. Vi har to frilans-journalister som skriver på oppdrag. Dette stoffet har en "markedsførende" profil, dvs hensikten er å gi ungdom inntrykk av hva kristent ungdomsarbeid er. På "Ung i kirken" ligger det også bibeltekster og forkynnelse, orientering om aktuelle tema, og informasjon om arrangementer (festivaler, kurs osv.) i de ulike organisasjonene. "Ung i kirken" har også funksjon som en portal til aktuelle web-steder for ungdomsarbeid både sentralt og lokalt i organisasjoner og menigheter.</p>

Forkynnelse i ungdomsarbeidet	Utruste ungdomsleder og til forkynnelse for ungdom	- Arbeidsseminar - Utarbeide materiell / kurs (avhengig av hva som kommer frem på arbeidsseminaret)	Kirkerådet og IKO arrangerte i september et arbeids-seminar om temaet "Forkynnelse for ungdom". Det var god oppslutning fra flere kanter av landet. På bakgrunn av dette er det igangsatt en prosess for å utvikle kurs og materiell, og på litt lengere sikt en bok om temaet
Åndelig veiledning for ungdom	- Innføring i åndelig veiledning, lederrollen	- Seminar "Journey of Faith" med prof. Kenda C. Dean	I september 2001 arrangerte vi fagdager og kursheg for ungdomsledere med Kenda Dean fra Metodistkirken i USA, hun er professor ved Institute for Youth ministry, Princeton Theological seminary. Dette var et samarbeid mellom Dnk og Metodistkirken Tema var "Godbearing ministry", som legger opp til en annerledes tenkning om ungdomsleder-rollen, med større vekt på ungdomslederen som kristen veileder og relasjonsbygger, enn en som organiserer aktiviteter - Dette besøket satte også en god fokus på behovet for mer omfattende og seriøst faglig arbeid på ungdomsfeltet i kirken
Samarbeid – ungdomsarbeid og menighet	Bruke prosjektet "Forumspill" til å skape gode samarbeidsklima, slik at ungdomsarbeidet blir en integrert del av menighetsliv og gudstjenesteliv	Gjennomføre "Forumspill" i lokalmenigheter, ungdomsarbeid, staber, prestisamlinger i 4 bispedømmer	Bispedømmene var av ulike årsaker ikke villige til å gå inn i det samarbeidet som var forutsatt for at prosjektet skulle gjennomføres. Forumspill ble imidlertid brukt på Ungdommens Kirkemøte og på Kirkemøtet

Ungdommens Kirkemøte	Gjennomføre og følge opp Ungdommens Kirkemøte, og videreføre innspillene fra "Ung i Kirken 2000"	Ungdommens Kirkemøte 21-24 juni, 2001	<p>Ungdommens Kirkemøte (UKM) ble gjennomført i juni 2001 på Rødde folkehøgskole ved Trondheim. UKM er satt sammen av to representanter fra hvert bispedømme, og én representant fra hver av de 16 organisasjonene som driver ungdomsarbeid i Dnk. Etter initiativ fra samisk medlem i Næmnd for ungdomsspørsmål, ble det i år også invitert samiske delegater fra hvert av de 3 nordligste bispedømmene</p> <p>Årets UKM tok utgangspunkt i en helt åpen samtale, der det eneste sakspapiret var en betenkning om kirrens møte med ungdom i dagens situasjon, utformet som tegneserie. Hele møtet ble lagt opp utfra det som frem i den åpne samtalen. Dette var en arbeidskrevende form, men den åpne samtalen ivaretok et nødvendig behov for å fange opp mange av de nye utfordringene vi nå står overfor på ungdomssektoren.</p>
Rekrutteringsarbeid blant samisk ungdom	Rekruttere samisk ungdom for tjeneste i kirken	Arrangere i alt tre samlinger: En fellessamling, samt en samling i henholdsvis nord- og sørsamisk område. Hovedmål m/samlingene: Styrke samisk identitet og øke kristen kunnskap.	<p>En fellessamling for unge nord-, jule- og sørsamisk område ble arrangert i Skånland i juni, 13 deltakere og 5 ledere. Den andre fellessamlingen ble avvirket like utenfor Tromsø i oktober. Hovedtema: rasisme. 6 deltakere og 3 ledere. Ingen fra sørsamisk område deltok. Leder i SKR's rekrutteringsprosjekt deltok som ressursperson på konfirmanntreff i Karasjøk i februar 2001.</p>
Ungdom og økumenikk	Styrke ungdoms deltakelse i økumenisk arbeid på ulike nivå i Dnk	<ul style="list-style-type: none"> - Planlegge og gjennomføre studietur for ungdom til Taize og Geneve - MKR-sak om ungdom og økumenikk 	<p>Mini-seminar i anledning MKR-møtet i september "Økumenisk liv og fellesskap-ungdom utfordrer"</p> <p>Studietur gjennomført med 18 deltakere, flertall fra Den norske kirke</p>

7. UNDERVISNING

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
Oppfølging av NOU 2000:26 "...til et åpent liv i tro og tillit"	Arbeide for lovfestet rett til dåpsopplæring	<ul style="list-style-type: none"> - Løfte saken frem på ulike nivåer i vår kirke og i det politiske miljø - Gi høringsuttalelse - Kirkemøte sak 2001 	<ul style="list-style-type: none"> - Saken ble fremmet både i offentligheten og i de politiske miljøer. - Kirkerådet og flere av rådets nemnder avga uttalelse i forbindelse med høringen av NOU 2000:26. - På etterspørsel fra departementet foretok Kirkerådet en omfattende kirkelig høring. Saken ble lagt frem for Kirkemøtet, som gav sin tilslutning til utvalgets anbefalinger.
"Dåpslærer i menigheten"	Påvirke de kirkelige og statlige myndigheter til at planarbeidet vedr. en lovfestet dåpsopplæring får et innhold som sikrer økonomiske og personellmessige ressurser til dåpsopplæringen for samiske barn og unge.	Be Kirkerådet om at SKR's merknader til NOU 2000:26 blir innarbeidet i KR's høringsnotat til departementet.	<ul style="list-style-type: none"> - Et tilleggsdokument til NOU 2000:26, om dåpsopplæring for samiske barn og unge ble utarbeidet av SKR og lagt ved dokumentene til Kirkemøtet 2001, som vedtok å oversende det til departementet.
	Rekruttere dåpslærere Gi dåpslærere gode arbeidsvilkår. Gi dåpslærere tilbud om utdanning	Følge opp vedtaket i NfU angående: <ul style="list-style-type: none"> - Forsøksprosjekter med dåpslærere - Mulighetene for samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner med tanke på opplæring av dåpslærere 	<ul style="list-style-type: none"> - Denne saken er (hovedsakelig) av budsjettmessige årsaker ikke fulgt opp. Innstillingen fra Embetskomiteen bidro også til at saken om dåpslærere ikke kunne videreføres før andre forhold var avklart.
Samarbeidsprosjektet "Inn i kirken – med dåpssamtalen som utgangspunkt"	Bidra til at dåpssamtalen får et mer meningsfylt innhold. Gi opplæring og motivasjon til prestes og kateketer omkring dåpssamtalen som tema.	<ul style="list-style-type: none"> - Finne kursholdere i bispedømmene - Planlegge kurs for kursholdere - Arrangere kurs for kursholdere 	<ul style="list-style-type: none"> - I løpet av 2001 har arbeidsgruppen planlagt og gjennomført det første kursholderkurs for bispedømmene. Fire bispedømmer deltok og tilbakemeldingen var god. Prosjektet er et samarbeid mellom KR, IKO, PF og DNKK.
Samarbeidsprosjekt om konfirmanthefte	At alle 8.klassinger i de aktuelle bispedømmer skal få økt kunnskap og informasjon om kirkelig konfirmasjon, slik at de velger denne.	At de aktuelle bispedømmene kan samles om en felles strategi og organisering for utgivelse av konfirmanthefte	<ul style="list-style-type: none"> - Kirkerådet har vært i kontakt med fire bispedømmer med tanke på en felles utgivelse av konfirmantheftet. En felles fremdriftsplan for prosjektet er utarbeidet. Tunsberg har arbeidet med å finne sponsorer, men dette har vært vanskelig. Prosjektet følges opp i 2002.

Oppfølging av KRL-faget	Bidra til at KRL-faget fungerer etter sine intensjoner, og at kristendomsdelen i faget ikke blir redusert.	<ul style="list-style-type: none"> - Være i dialog med tros-og livssynssamfunnene om KRL-faget - Følge opp evalueringsrapportene av faget - Gi høringsuttalelse på Stortingsmeldingen om KRL-faget KR-sak i mai. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kirkerådet har deltatt i en gruppe under Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn om KRL-faget. - Kirkerådet oversendte departementet en høringsuttalelse vedrørende Stortingsmeld. 32 om KRL-faget.
"Bibelen som konfirmanthbø"	Utarbeide et konfirmanthbø med Bibelen i sentrum	<ul style="list-style-type: none"> - Høring med sentrale fagpersoner: få tilbakemeldinger på opplegget underveis. - Ferdigstille prosjektet i størst mulig grad (3 arbeidsmøter) 	<ul style="list-style-type: none"> - Opplegget er prøvd ut i flere menigheter underveis i prosessen og responsen har vært meget god. Både Konfirmanthbøen og veilederheftet er snart ferdig utarbeidet, og lanseringen blir våren 2002.
Sørsamisk dåpsopplæringsmaterieill	Gi ut en (evt. to) dåpsbrosjyre på sørsamisk	<ul style="list-style-type: none"> - Sørge for at manus med tekst på sørsamisk tilpasset bildematerieill blir ferdigstilt 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeidet med tekstene er av forståelige grunner blitt noe forsinket.
Samisk dåpsopplæringsmaterieill	Gjøre plakater og billedmaterieill til bruk i dåpsopplæringen gjennkjennelig for samiske barn (4-9 år)	<ul style="list-style-type: none"> - Sørge for billedmaterieill og tekster på nord-, lule- og sørsamisk 	<ul style="list-style-type: none"> - Billedmaterieillet gjøres ferdig ved utgangen av 2001. Tekstene er på lule- og sørsamisk.
	Gi ut bamebøker som øker bams tillit til Gud som den som alltid er nær og til å stole på	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeide for at manuset til "Bønnebok for barn" kan ferdigstilles for trykking 	<ul style="list-style-type: none"> - Det er fortsatt ikke ferdigstilt på grunn av mangel på ledig kapasitet i SKR's nettverk av ressurspersoner.

8. MISJONERENDE MENIGHETER

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
Misjonsforståelsen	Vinne større klarhet om hvordan Dnk forstår misjon	Sammenholde Dnks ulike arbeidslags forståelse av misjon gjennom samtaler mellom kirkelige organisasjoner med sikte på en kortfattet fremstilling av misjonsforståelsen i Dnk Forberede konsultasjon om misjonsforståelsen som skal avholdes vår 2002	NØM har gjennomført samtaler med representanter for SMM-organisasjonene, diakonale organisasjoner, barne-og ungdomsorganisasjonene og representanter for noen andre kirkesamfunn. Prosessarbeidet vil bli avsluttet i løpet av 2002. det tas ikke sikte på å arrangere en konsultasjon. Samtaler ført med IECLB(Brasil) og EECMY(Etiopia) om disse lutherske søsterkirkers relasjon til Den norske kirkes offisielle organ Besøk KM fra IECLB
Lede arbeidet med menighet og misjon innenfor rammen av SMM	Gjennom samhandling mellom kirken og misjonsorganisasjonene skape misjonerende menigheter hvor evangeliets kraft får inspirere og utruste menigheten til å dele troen gjennom nærvær, handling og ord, lokalt og globalt	Utarbeide strategiplan for SMM 2001-2003; Tegne ut og igangsette prosjektet "misjonerende menigheter" (et avgrenset prosjekt); Strategisk oppfølging av KIFO-rapport (se under); Tiltak for å fremme misjon i menighetenes ungdomsarbeid	
Forskning	Framskaffe dokumentert kunnskap om holdninger og engasjement for ytre misjon i lokalmenigheter i DNK	Ferdigstille en forskningsrapport og utgi den på serien "KIFO-rapport"; Faglig oppfølging av rapporten	
Åndelig fornyelse	En kirke som sammen med stadig flere søkende beveger seg mot Ham som søker oss: Gud i Jesus Kristus.	Fremme retreat og åndelig veiledning blant kirkens folk; Skape kontakt og dialog mellom kirken og alternativreligiøse miljøer sentralt og lokalt	

9. SAMISK KIRKELIV SOM DEL AV DET ØVRIGE KIRKELIV

Oppgavene innen dette felt er integrert der de tematisk hører hjemme.

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
Kontakt og dialog med læstadianske forsamlinger	Utvikle den kontakten som er oppnådd med noen læstadianske ledere	Føre samtaler ved hjelp av små grupper	Generalsekretær og leder av SKR rekrutteringsprosjekt deltok på læstadiansk stevne i Nordreisa i slutten av juni. Samtaler med predikantråd og med grupper av unge deltakere på stevnet. Evaluering av rådets "Kontakten med læstadianerne" ble gjort på rådets andre møte etter at rådet hadde mottatt nyttige dokumenter om de læstadianske retninger fra Religionsvitenskapelig institutt ved Tromsø universitet. Rådet vedtok også å opprette en liten gruppe for å fortsette samtalen/kontakten med læstadianerne.

10. ENHETSARBEID OG VIDEREUTVIKLING AV ØKUMENISKE RELASJONER

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
De økumeniske organisasjoner	Styrke samhandling mellom råd/sekretariat og Dnks representanter i styrende organer i KV, LVF, KKK, NØR og NKR Fremme bedret samhandling mellom de økum. Organisasjoner Forberede KEKs gen.fors. i Trondheim sept.2003	Regelmessig kontakt med Dnks repr. Avklare kirkelig samarbeid i Norden Etablere prosjektsekr. For gen.fors. tilknyttet MKR Finalisere sluttokumentet og sende dette til behandling i de kirkelige råd Meisle ut en framdriftsplan med tematisk fokus	Skjer i direkte oppfølging mellom disse og sekretariatet og gjennom deres deltakelse i MKR møtene MKR forslag om at NØR styre skal arbeide for en avvikling av NØRs rådsorganisasjon nedstemt på NØRs Årsmøte Økonomi og organisasjon for forberedelsen av vertskapsfunksjonen til generalforsamlingen etablert Samtalen avsluttet våren 2001 og samtaledokumentet trykt: "for at verden skal tro" Framdriftsplan er underveis i en dialog i Samtalegruppa Første møte i Joint Working Group avholdt Oslo desember
Økumeniske samarbeidsavtaler	Avslutte samtaleprosessen med Misjonsforbundet. Teologisk arbeid med implementering av Felleserklæringa for rettferdiggjørelse i samtalegruppa mellom Dnk og Den Katolske Kirke. Utvikle relasjonen til Den Russisk-ort. Kirke	Etablere kontaktgruppe Russ.ort./Dnk	
Arbeid med økumenisk teologi	Styrke kompetansen på økumenisk teologi i de sentralkirkelige råd og blant medarbeidere i Dnk Stimulere til implementering av økumenisk stoff i teologiske studier	Formidling av økumenisk teologi gjennom fagdagar/vijving i prostillag av PF Tiltak for deltaking på Bossey ecum. inst., ny økumenisk modul i PF's etterutdanningsopplegg Implementere tiltak fastsatt for 2001	Nedprioritert på grunn av kapasitet
Guds menighet – jordens største under	Menigheter utfordres til å bearbeide sine erfaringer fra misjon, økumenisk samarbeid og solidaritet både nasjonalt og internasjonalt. Det er utarbeidet egen prosjektbeskrivelse		Brosjyren "Til menigheter som tror de er noe – fordi de er en del av Guds menighet" sendt til samtlige menigheter i Dnk og Metodistkirken. 25 menigheter svarte. Svarene sammen med resultatet av utdypende intervjuer med noen av de menighetene som svarte vil bli presentert i seminar, okt.2002.
Vennskapsmenigheter	Styrke arbeidet med vennskapskontakter mellom menigheter i Norge og menigheter i Sør	Arrangere konferanse i Stavangerområdet om vennskapssamarbeid	Konferanse avholdt 19.-21. oktober i Stavanger i samarbeid med organisasjonen Vennskap Nord/Sør. 115 deltakere, men få som representerte menigheter.
Europa	Styrke Dnk som deltaker i prosesser omkring kirke og samfunn i Europa	Forberede sak til KM 2001 event 2002 Delegasjon fra Stavanger bispedømme til Serbia	KM sak utsatt til 2002 Besøk utsatt våren 2002

11. KIRKEN I DET FLERRELIGIØSE NORGE

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
Religionsdialog	Bidra til å skape møter mellom mennesker med ulike livssyn og fremme religionsfrihet i Norge	Forberedelse og oppfølging av sak til MKR: Dnk i dialog. Oppfølging av handlingsplan for Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn (STL)	MKR-sak 24/01 bekrefter viktigheten av å opprettholde dialogkontaktene og arbeide for å stimulere til lokale kontakter mellom de ulike tros og livssynsamfunnene. STL har særlig arbeidet med KRL-faget. Dessuten arbeides det bl.a. med religiøs bejening i institusjoner og gravferdsordninger i forhold til de ulike trossamfunnene.

12. MENNESKERETTIGHETER, FORSONING OG RETTFERDIGHET

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
Religionsfrihet	Arbeide for tros- og livssynsfrihet, også gjennom Oslokoalisjonen for tros- og livssynsfrihet,	<ul style="list-style-type: none"> - Delta i avholdelse og oppfølging av nordisk religionsfrihets-seminar 	Seminarer skal holdes høsten 2002 – Den norske kirke er med gjennom vårt medlem i KEKs arbeidsgruppe om menneskerettigheter og religionsfrihet
Flyktninger og asylsøkere	Belyse problemene knyttet til en mer koordinert europeisk asylpolitikk.	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeide for en bred høring om norsk flyktningepolitikk i lys av endringene i EU 	Høringen ble holdt 20.04, i et samarbeid mellom Flyktningerådet, NOAS, Amnesty og Mellomkirkelig råd, med god deltakelse. Rapporten er klar og kan skaffes.
Minoriteter	Anerkjennelse av minoriteters og urfolks rettigheter. Implementere samarbeidsavtalen mellom Romanifolkets Landsforening og Dnk	<ul style="list-style-type: none"> - Fortsette dialogen med taterne med utg.pkt. i samarbeidsavtalen med RFL - Følge opp Stortingsmelding om nasjonale minoriteter 	Det holdes dialogmøter en gang i kvartalet; Romanifolkets Landsforening var til stede på Den norske kirkes kvote på arbeidsseminar i Slovakia 2.-6.mai om de europeiske kirkene og romanifolket. Her var den økonomiske støtten fra Den norske kirke (80.000,- kanalisert fra UD) av avgjørende betydning for at arbeidsseminaret fant sted.
Urfolk	Fortsatt oppfølging av Sak KM 13/97	<ul style="list-style-type: none"> - Synliggjøre kirkens engasjement i forbindelse med aktuelle spørsmål vedrørende samerettslige spørsmål. 	Stortinget viste eksplisitt til Den norske kirkes høringsvar da de etterlyste bedre betingelser for økonomisk oppreising for taterne (bl.a. vurdering av billighetstøtning)
	Styrke og koordinere samisk kirkeiv i de nordiske land og i Russland	<ol style="list-style-type: none"> 1. Være medarrangør for et fellesmøte i Heahta, Nord-Finland 24-25.mars 2001. 2. Søke å bidra til at det blir opprettet et samisk kirkeråd i Den finske kirke. 	På den internasjonale antirasismedagen sendte de tre rådslederne ut et brev der særlig problemet med rasisme overfor samene ble tydeliggjort. Viktigheten av forskning og at samene –gjennom å være urfolk – har særlige rettigheter, var også sentralt i dette brevet. Stortingsmeldingen om naturgrunnlaget for samisk kultur (for Finnmark og Nord-Troms) forventes våren 2002. SKR forberedte fellesmøtet og deltok ved leder, generalsekretær og rådsmedlemmer fra nordsamisk område i Heahta, sammen med deltakere fra Nord-Sverige og Nord-Finland. SKR hadde dessuten invitert ansatte og frivillige medarbeidere fra menighetene i Indre-Finnmark til denne samlingen. Møtet ble opplevd som nyttig, og de få samiske deltakerne fra Den finske kirke uttalte at samtalen må fortsette. En avventer fortsatt opprettelse av et samisk kirkeråd i Den finske kirke.

<p>Fred og forsoning</p>	<p>Støtte arbeidet for fred og forsoning i utvalgte land – særlig gjennom ”Økumenisk Plattform for fred, forsoning og konfliktløsning.</p>	<p>Delta i de prosesser for fred som særlig følges av KV, LYF og KEK, (Afrikas Horn, Balkan, Colombia, Israel, Palestina, Sri Lanka)</p>	<p>Utenriksdepartementet har innvilget midler til arbeidet med Fredsplattformen, hvor hhv. Norges Kristne Råd og Kirkens Nødhjelp er formelt ansvarlige, men MKRs Generalsekretær er leder for plattformen. Den norske kirke var aktivt med under Kirkenes Verdensråds møte om samarbeid med Asia på Sri Lanka 15.-21. juli, på midtøsten-møte i Geneve 6.-7.august i regi av Kirkenes Verdensråd, og på besøk med colombiansk kirkelegasjon i Uppsala 1.-2. oktober – med aktiv oppfølging både økumenisk og flerreligiøs. Det arbeides videre med en delegasjon til Balkan i samarbeid med Stavanger Bispedømme</p>
--------------------------	--	--	---

<p>Tiår mot vold</p>	<p>Forberede norsk deltakelse i KV's Tiår mot vold</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Følge opp samarbeidet med Tiår mot vold, og bidra til å bygge opp et prosjektsekretariat hos Norges Kristne Råd - Nærmere avklaring av Dnks program for ti-året mot vold. 	<p>Den norske kirke har seks medlemmer i hovedkomiteen (samt tre fra Norges Kristne Råd og en fra Kirkens Nødhjelp). Arbeidet har handlet om å sikre de økonomiske rammebetingelser for den videre drift. Det ble holdt en vellykket lansering 14.-15.mars, med bl.a. Justisminister Harten, Oslo Politimester og stortingspolitikere til stede, samt Viva Rio og Kirkens Verdensråd. Det er utarbeidet en hjemmeside, og Oslo er med i fredsbymetverket innenfor Kirkens Verdensråd. Synliggjøring av Tiåret skjedde bl.a. under Kirkemøtet, og det ble vist til arbeidet med Tiåret i Budsjettproposisjonen fra Kirkedepartementet.</p> <p>SKR's generalsekretær deltok på den regionale markeringen av "Tiåret mot vold" i Moshe, Tanzania 6-10. oktober 2001. Hun var der sammen med de andre medlemmene i referansegruppen for KV's urfolksprogram.</p>
<p>Det norske menneskerettighetsfond</p>	<p>Bidra til å fremme respekt for og overholdelse av menneskerettigheter internasjonalt gjennom støtte til lokalt baserte organisasjoner</p>	<p>Sikre en god forvaltning i samarbeid med egen ekstern regnskapskonsulent Videreutvikle systemer for økonomistyring.</p>	<p>Det er gode erfaringer med innhenting av eksterne regnskaps tjenester. På bakgrunn av en generell økning i søknadsmengden, er det fra 2002 to fulle stillinger ved Kirkens Hus. En offentlig evaluering utført av Det Danske Center for Menneskerettigheter etter oppdrag for Utenriksdepartementet konkluderte positivt, og i debatten som fulgte, har Menneskerettighetsfondet blitt mer kjent blant de åtte eierorganisasjonene</p>

13. KVINNESPØRSMÅL OG LIKESTILLING

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
Strategiplanen for kvinnespørsmål og likestilling i Den norske kirke	Arbeide for et likeverdig og likestilt fellesskap	<ul style="list-style-type: none"> - Utgi Strategiplanen, i fullstendig og kortversjon - Arbeide med familiestrukturer og kjønnsrollespørsmål i likestillingsperspektiv, i første omgang med tanke på utarbeidning av ressursmaterieil 	<ul style="list-style-type: none"> - Strategiplanen er utgitt og dens fem satsningsområder er vedlagt 8. mars-liturgien for 2002. - Arbeidet er i gang. Seminaret er planlagt nov. 2002 i Oslo.
	Vektlegge kvinners kompetanse i kirkens arbeid for fred, rettferdighet og vern om skaperverket	<ul style="list-style-type: none"> - Legge til rette for utgivelse av "Kvinne er kvinne best..." på engelsk. 	<ul style="list-style-type: none"> - "Kvinne er kvinne best ..." er kopiert opp i eng. versjon samt gjort klar for å legges ut på internett og kunne sendes som vedlegg via e-post.
		<ul style="list-style-type: none"> - Undersøke aktuelle muligheter for arbeid med internasjonal kvinnesolidaritet 	<ul style="list-style-type: none"> - Eng. tekst av Kirkemøtevedtak er kopiert opp i nytt opplag inkl. eng. oversettelse av strategiplanen for 2000-2008. - Telefonmøte er avholdt med Tora Holter i KN med tanke på mulig samarbeid knyttet til "Tjår mot vold", samt oppfølging av "Church's say "No" to violence against women".
	Intensivere kirkens innsats mot vold og overgrep	<ul style="list-style-type: none"> - Forberede evalueringskonferanse av arbeidet i tilknytning til fagetisk personalråd for overgrepssaker 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeidet er i gang. Konsultasjonen er planlagt til aug. 2002 på Sola. Rapportkjema for fagetisk personalråd er sendt til alle bispedømmer.

14. DIAKONI OG SAMFUNNSSPØRSMÅL

HOVEDOPPGAVER	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
<p>Oppfølging av KM-sak 10/96 "Forbruk og Rettferd"</p>	<p>Dnk skal være aktiv deltaker og premissleverandør i aktuell samfunnsdebatt i miljø- og rettferdsspørsmål, både lokalt, regionalt og nasjonalt</p>	<p>- Videreutvikle "Nettverk for miljø og rettferd" - Nettverkets internettsider videreutvikles - Seminar innen tema FoR gjennomføres høst 2001</p>	<p>Nettverk har vært mye brukt i 2001, særlig i forbindelse med forberedelse av KM-sak "Forbruk og rettferd" på Kirkemøtet i Lillehammer. I februar ble det sendt et brev til over 80 organisasjoner og institusjoner med informasjon om nettverket og oppfordring om å slutte seg til. Dette har ført til en del nye kontakter og samarbeid.</p> <p>Nettsidene har vært kontinuerlig videreutviklet og benyttes stadig mer.</p> <p>I helgen før årets Kirkemøtet arrangerte nettverket et seminar i samarbeid med Forum for systemdebatt på Mesnali ved Lillehammer. Med ca. 60 deltakere, derav mange ledere av sentrale organisasjoner innen miljøvern- og rettferdighetsarbeid i Norge, samt ledere i Dnk og kristelige organisasjoner var dette et svært vellykket arrangement. En pilgrimsvandring til Kirkemøtets åpningsgudssteneste i Lillehammer knyttet seminaret til Kirkemøtet.</p>
<p>Kirkemøtet 2001 evaluerer innsats etter vedtak i KM 1996 og vedtar plan for veien videre</p>		<p>- Evalueringsarbeidet og -rapport til KM 2001 forberedes - Utkast til plan for videre satsing utarbeides</p>	<p>Det ble laget en omfattende evalueringsrapport for arbeidet på dette feltet f.o.m. 1998 t.o.m. sommer 2001. Denne ble distribuert og kommentert av mange nemnder, organisasjoner og sentrale enkeltpersoner. Dette var bakgrunnsdokumentene og grunnlaget for sakspapiret som også inneholdt tanker til videre satsing i tiden fremover. Saken ble både behandlet i KR, MKR og SKR og Kirkemøtet understreket gjennom sitt enstemmige vedtak viktigheten av og retning for den videre satsingen. KIFO-forsker Pål Kjetil Botvar utarbeidet på oppdrag fra Kirkerådet en forskningsrapport med tittel "Grønn vekkelse? - de kirkeaktive og miljøutfordringene". Rapporten ble presentert gjennom et presseopplegg under Kirkemøtet.</p>

<p>Prosjekt "Kirkeoppvarming – miljøriktig og energieffektiv"</p>	<p>Dnk arbeider for en mer miljøriktig og energieffektiv kirkeoppvarming i samarbeid med andre aktører</p>	<p>Delta i prosesser for bygging av nye allianser med stater, organisasjoner og næringsliv som tydeliggjør ansvar/sikrer de fattigste, særlig knyttet til FN-konferansen "Finansiering for utvikling"</p>	<p>Gjennom å lede "Arbeidsgruppen om Finansiering for utvikling" i Forum for Utvikling og Miljø er Den norske kirke i tett dialog med norske myndigheter, samt at vi er gitt en plass i den offisielle delegasjonen. Internasjonalt skjer arbeidet med "Ecumenical Team" som koordineres av Kirkenes Verdensråd og Det lutherske verdensforbund. Den norske kirke har vært på forberedelsesmøter i februar og oktober, samt på internasjonalt ekspertseminar om en internasjonal valutaavgift i Canada i oktober.</p>
		<p>Arbeid med de negative effektene av avtalen om patentrettigheter (Trade-Related Intellectual Property Rights), for å hindre at lokalsamfunn tappes for ressurser</p>	<p>Arbeidet har skjedd gjennom innledning på KISP-møtet i mars, og det ble i september vedtatt en uttalelse "Retten til liv og TRIPS-avtalen" oversendt norske myndigheter i forkant av Ministerkonferansen i Verdens Handelsorganisasjon i november. Anliggendet er nevnt på flere møter med norske myndigheter.</p>
		<p>Fremme etiske perspektiver på en globalisert økonomi knyttet til retningslinjer for næringslivet, gjeld, handel, fattigdoms-bekjemping, korrupsjon.</p>	<p>Kirkerådet ledet dette samarbeidsprosjektet også i 2001. Til tross for manglende og delvis meget sene tilsagn om finansiering, gjorde prosjektet i dette året betydelige fremskritt. Bl.a. ble over 50 kirker i Nord-Norge, Møre og Hamar besøkt. Her er de fleste kirkeverger informert om dette prosjektet og flere ønsker å delta som forsøkskirke eller i eventuelle kirkenettverk. I Borg ble det første kirkenettverk med i alt 7 kirkelige fellesråd etablert, og i 4 Follo-kirker ble det sist vinter foretatt målinger av utetemperatur, innelima og energibruk. Det ble arbeidet videre med Kirke database, hovedsaklig i dataprogrammet Access.</p>

Prosjekt "Kirke og Miljø 2000	Utvikle og teste en modell for miljøsertifisering av norske menigheter	-Uprøving i 7 norske menigheter i løpet av jan-mars 2001 -felles evaluering og sluttrapport	Prosjektet i samarbeid med Miljøheimvernet, Svenska kyrkans miljøvern, nettverk for miljø og rettferd og 6 menigheter ble slutført i løpet av våren 2001. Det ble utviklet og diskutert en modell for miljøsertifisering av norske menigheter. Arbeidet og konklusjonen er sammenfattet i en sluttrapport som var et bakgrunnsdokument for Kirkemøtet 2001, og som også er tilgjengelig på nettsidene til kristent nettverk for miljø og rettferd.
Prosjektorientert diakonal satsing	Styrke diakonal holdning og handling i kirken	- Etablere samarbeidsrelasjoner mellom de diakonale aktørene i kirken - Relansering av Plan for diakoni og videre strategitenkning - Utgi veiledning til kirkeårets tekster ut fra en diakonal vinkel	- Relasjoner er søkt etablert ved å invitere til konkret samarbeid i flere saker. Ett av samarbeidsprosjektene har resultert i heftet "Diakoni – et annerledes språk", et samarbeid mellom Diakoniledermøtet og Kirkerådet. Det er opprettet et diakoniforum for ledere av ulike sentrale diakonale organer. - Saken er drøftet på det årlige strategimøtet for diakoniansvarlige på bispedømmeplan og ivare tatt ved forslaget om fortsatt satsing på diakoni for perioden 2002-2005. - Manus til veiledningen er ferdig og trykkes i 2002.
Eutanasi	Arbeide for at mennesker kan få en mest mulig verdig og trygg livsavslutning	- kirkelig deltagelse i den offentlige debatt	Ikke gjort.
Familiearbeid	Arbeide for gode vilkår for par og familier. Bidra til at enslige blir respektert og Verdsatt	- Utarbeide oversikt over kurs for par - Kirkens Familievern: organisering og finansiering - Utgi ressursmateriale om enslige	- Kursoversikten er utarbeidet og sendes til alle landets menigheter primo 2002. - Det er utredet mulige modeller for finansiering av Kirkens Familievern. - Det er i samarbeid med Stavanger bispedømmeråd utarbeidet en bok om "Enestående i kirken". I tillegg er det laget et opplegg for arbeid med samlivsspørsmål blant ungdom i samarbeid med Furuset menighet
Kirkens katastrofearbeid	Vedlikeholde en kompetent beredskap	- Erfaringsdeling etter Sleipner- og Asta-ulykkene - Utgi bok om kirkens spesifikke rolle ved ulykker	- Det er avholdt møte med deling av erfaringer etter Sleipner- og Astaulykken. I tillegg ble det 11.september arrangert arbeidsseminar for bispedømmene om katastrofereidskapen. - Bok om kirkens rolle ved katastrofer er under arbeid.

<p>Mennesker med funksjonshemninger i Kirken</p>	<p>Likeverd og deltakelse for funksjonshemmede i Kirken</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Deltakelse på Ungdommens Kirkenmøte – "sak"; Ung og funksjonshemmet 2) Utvikling av kursopplegg om tilrettelegging av studiearbeid for funksjonshemmede 3) Kurs/besøk i bispedømmer – max. 2 4) Arrangere oppfølgingsmøte med alle utdanningsinstitusjoner som utdanner kirkelige ansatte 5) Utarbeide en Rapport fra det treårige prosjektarbeidet med mennesker med funksjonshemninger i Kirken. 	
--	---	---	--

15. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

HOVEDOPPGAVER 2001	MÅL	RESULTATMÅL 2001	
<p>Utvide bruken av Internett</p>	<p>Hjelpe kirkens medarbeidere til å presentere kirkens budskap i det offentlige rom. Informere om hva som er vedtatt og på dagsorden i kirken. Bidra til at lokale råd systematiserer informasjonsarbeidet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Drifte og videreutvikle nettstedet kirken.no - Hjelpe bispedømmene gjennom support og besøk til å ta i bruk og oppdatere bispedømmesidene på DNKs nettsted kirken.no med aktuelt stoff om virksomheten. - Videreutvikle nettstedet kirken.no som portal for Den norske kirkes menigheter - Følge opp "Kirken i møte med den åndelige lengsel" på kirken.no - Video-overføre fra plenum på KM 2001 på kirken.no - Etablere området Valg 2001 på kirken.no som et informasjonssted for valgmedarbeidere og publikum om forberedelse og gjennomføring av menighetsrådsvalget 2001 - Samarbeide med Sjømannsmisjonen/Norsk kirke i utlandet om etablering av nye Nettkirken som interaktivt nettsted 	<ul style="list-style-type: none"> -Den norske kirkes nettsted er videreutviklet ved at det er laget og presentert en ny førsteside, som mer enn tidligere fungerer som en portal for en stor mengde stoffkategorier. -6 av de 11 bispedømmene har nå tatt i bruk sine sider på kirken.no. Aktuelle bispedømmer har fått opplæring i oppdatering av sidene ved besøk fra informasjonsavdelingen, som også har fulgt opp med løpende support. -Det er ikke lagt ut mer stoff på kirken.no om den åndelige lengsel. -Det ble ikke lagt til rette for video-overføring på kirken.no fra plenum på KM 2001. -Det ble lagt til rette egne valgsider på kirken.no. Her ble all informasjon om valget gjort tilgjengelig. Mange menigheter benyttet seg av muligheten til å laste ned maler til valgannonser og informasjonsmateriell. -Det har vært møter og løpende kontakt med Sjømannsmisjonen/Norsk kirke i utlandet om videreutvikling av Nettkirken.

<p>Utgi veiledningsmaterieil</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Utgi Årbok for Den norske kirke 2001 og videreutvikle boka som kirkelig håndbok - Utgi Kirkeaktuelt med 4 nummer og utvikle bladet som et meldingsblad for rådsmedlemmer og ansatte i kirken - Koordinere utgivelse og distribusjon av kvartalsvise menighetssendinger. Det vedlegges i hovedsak informasjonsark om Kirkeårsperm-materieil som kan bestilles eller hentes fra kirkens nettsted - Koordinere utgivelse av andre publikasjoner, ifølge utgivelsesliste. Øke bruken av eksterne til koordinering av produksjon og layout. - Formidle stoff og veiledning til menighetsbladene - Videreføre Veikirkeprosjektet og utgi brosjyren Veikirker og åpne kirker 2001 	<p>-50. utgave av Årbok for Den norske kirke er utgitt uten store endringer fra fjorårgaven, men oppdateringsrutinene er forbedret.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Kirkeaktuelt er kommet i 4 nummer. Det er satset mer på intervjuer og reportasjer som kan informere og inspirere den lokale menighet om spørsmål som vedkommer dem. -På grunn av menighetsrådsvalget har det vært nødvendig med hele 6 menighetssendinger, to av dem med spesiell versjon til menigheter med valg etter prøveordningen. Informasjonsmengden som sendes er fortsatt stor, men utsending av liturgisk materieil til alle er noe redusert. -De fleste planlagte utgivelser er utgitt og det er brukt eksterne fagfolk til layout og design i en rekke tilfeller. -Det er sendt informasjonsstoff til menighetsbladene i forbindelse fra kirken.no eller Kirkeaktuelt. Ellers er de blitt henvist til å hente stoff fra kirken.no eller Kirkeaktuelt, som de har fått tilsendt. -Veikirkebrosjyren er utgitt etter også i 2001, denne gang ved frilansere til å ivareta nødvendig informasjon og til produksjon av brosjyren. Av budsjettgrunner er prosjektet finansiert ved at fellesrådene betalt for oppføring i brosjyren.
<p>Drive presse- og opplysningsjeneste og rådgiving</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Ha pressetjeneste for de sentralkirkelige råd og Bispeamtet. - Etablere elektronisk personfotoarkiv på kirken.no - Holde kontaktmøte med kirkelige informatører - Utrede muligheten for å starte en kirkelig ukeavis for Den norske kirke 	<ul style="list-style-type: none"> -Informasjonstjenesten har forhåndsinformert om sentrale kirkelige møter, hatt pressekonferanser og sendt ut pressemeldinger etter behov. -Det er satt i gang et arbeid med å oppdatere personarkivet i papir, og en rekke personfotos er også gjort tilgjengelig på data. -Det er ikke holdt kontaktmøte med kirkelige informatører. -Det ble innhentert anbud fra et proposjonelt kommunikasjonsbyrå som beregnet kostnadene til ca. en million kroner for en utredning av alle sider ved en eventuell etablering av en kirkelig ukeavis. På denne bakgrunn vedtok Kirkerådet under budsjettbehandlingen å ikke prioritere en slik utredning i 2001.
<p>Du Verden 2001</p>	<p>Styrke kunnskapen og engasjementet for nord-sør-spørsmål i menigheter og organisasjoner</p>	<p>Utgi 20-siders magasin "Du Verden 2001" med hovedtema HIV/Aids. Opplag 20.000, utgivelse juni</p>	<p>Magasinet ble utgitt i juni i et samarbeid mellom KUI, KN og Frkirkenes Globale Informasjon. Det er sendt alle menigheter og videregående skoler, og det er kommet mange etterbestillinger.</p>
<p>Informasjon om samisk kirkeliv</p>	<p>Styrke og øke informasjonen om samisk kirkeliv</p>	<p>Innfr oppsatte mål i dokumentet "Kommunikasjonsrutiner" vedr. SKR og samisk kirkeliv lokalt: 1. Sende skriftlige innlegg til menighetsblad og info-bladene til de tre nordligste bispedømmer, til Nuorttanaste (nordsamisk) og til Darpies Dierie (sørsamisk).</p>	

Til sak KR 05/02; MKR 19/02; SKR 08/02

Årsmelding for de sentralkirkelige råd
Helhetsvurdering av de sentralkirkelige råd 2001

Informasjon og kommunikasjon

Den norske kirkes nettsted

Siden 1996 har informasjonstjenesten bygd opp nettstedet www.kirken.no til å bli et sted for dokumentasjon og aktuell informasjon om Den norske kirke både for kirke-Norge, mediene og offentligheten ellers. Ulike typer stoff fra de sentralkirkelige råd gjøres nå tilgjengelig på nettsidene, og dette øker tilgjengeligheten betydelig. Samtidig er det et betydelig arbeid å drifte og oppdatere nettstedet fortløpende. Men nettet vil bare bli mer og mer viktig som informasjonskanal også i kirkelig sammenheng.

Trafikken har også økt betydelig, og i 2001 var det totalt 250.000 besøkende som sto for 1,5 millioner treff. Dette vil trolig fortsette å øke sterkt ettersom kirken.no får mer og mer karakter av en portal som fører videre til en rekke områder. Det ble laget en ny førsteside i 2001, og den tar sikte på å gi bedre oversikt og oppmerksomhet. 6 av 11 bispedømmer er nå kommet med oppdatering av egne sider. Det ble opprettet egne valgsider i forbindelse med menighetsrådsvalget, og en spørreundersøkelse viser at over 100 av 400 menighet som svarte hadde brukt valgsidene og hentet annonsemaler og annet materiell fra nettet.

En for stor prosent av stoffet på kirken.no er på bokmål, og det er en målsetting å øke mengden av nynorskstoff. Det er også egne sider på samisk og engelsk.

Publikasjoner

Årbok for Den norske kirke kom i 2001 med sin 50. utgave. Årbokproduksjonen er en integrert del av informasjonstjenestens informasjonsnettverk, som det hele tiden brukes mye ressurser på å vedlikeholde. Vidar Kristensen overtok redaktøransvaret fra Gunnar Westermoen, som hadde ansvaret fra 1992-2000. Innholdsmessig ble det gjort få endringer, men oppdateringsrutinene for håndbokdelen er forbedret. Tidligere var det bispedømmekontorene som leverte rettinger, fra 2001 har de kirkelige fellesrådene fått dette ansvaret. Håndbokdelen er de siste årene også gjort tilgjengelige på nettet, men dette har ikke ført til redusert opplag. Opplaget ligger stabilt på ca. 4.500 eksemplarer, og de fleste kjøper i abonnement til redusert pris.

Kirkeaktuelt er kommet med 4 nummer i 2001, med 16 sider pr. nummer. Bladet tar sikte på å være en kilde til informasjon og inspirasjon spesielt for rådsmedlemmer og ansatte i kirken lokalt. Stoffet tar utgangspunkt i saker som er på Den norske kirke dagsorden. Det siste året er det satsset mer på intervjuer og reportasjer som kan inspirere til lokalkirkelig arbeid.

Kirkeaktuelt tar sikte på å være et bindeledd mellom de sentralkirkelige organer og lokalkirken, og vi tror bladet etter hvert har funnet et format og en form som fungerer.

Bladet distribueres til vel 5.000 enkeltabonnenter og til medlemmene av menighetsrådene, i pakker på 10 eksemplarer til hvert av de 1311 rådene. Vidar Kristensen overtok i begynnelsen av året som redaktør etter Pål Storrusten, som har redigert Kirkeaktuelt en 10-årsperiode.

Veiledningsmateriell

Menighetssendinger

Det er i 2001 sendt hele 6 menighetssendinger med rundskriv, gudstjenestemateriell og annen informasjon fra de sentralkirkelige råd. Dette skyldes menighetsrådsvalget. Det ble sendt hefter, brosjyrer, plakater og annen informasjon til menighetene om valget i alle sendingene.

I løpet av året ble gudstjenestematerialet lagt ut på et eget område på nettstedet kirken.no, og det ble i menighetssendingen bare informert om hvor stoffet kunne hentes eller bestilles i papirversjon fra

materiellekspedisjonen. Denne omleggingen skal fortsette, men kan først lykkes helt når alle menigheter har nettilknytning.

De sentralkirkelige råds funksjon som sekretariat for Kirkemøtet, som forvaltningsorgan og som tiltaksorgan medfører årlig produksjon av en rekke nye trykksaker. Det dreier seg om planer, årsmeldinger, regelverk, avtaler og ulike typer veiledningsstoff. Informasjonstjenesten har ansvar for store deler av produksjonen fra manuskript til ferdig trykksak. Også når deler av produksjonsarbeidet settes bort kreves det oppfølging i produksjonsprosessen.

2001 ble preget av produksjon av materiell i forbindelse med menighetsrådsvalget. Dette fulgte en tiltaksplan som Kirkerådet og Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon sto bak. Mest arbeidskrevende var produksjon av håndbøkene for menighetsråd og kirkelig fellesråd. Informasjonstjenesten hadde produksjonsansvar for begge, mens manus til menighetsrådshåndboka ble laget av Kirkerådet og til fellesrådshåndboka av KA. Det ble også laget en rekke brosjyrer og plakater til valget, som foregikk i to omganger i september og oktober. Distribusjon av bøkene ble satt bort eksternt med godt resultat. Begge bøkene ble også tilrettelagt for internett, og lagt ut på kirken.no på nyåret 2002.

Presse- og opplysningstjeneste

Presse- og opplysningsvirksomhet er fortsatt en viktig side ved informasjonstjenestens virksomhet. Ved siden av nesten daglige pressemeldinger om møter, arrangementer og tiltak i regi av kirkens sentrale organer, har informasjonstjenesten daglig kontakt med mediefolk, kirkefolk sentralt og lokalt og publikum generelt. En rekke henvendelser krever oppfølging. Pressetjenesten medfører også deltakelse på en rekke møter og arrangementer.

Pressestoffet distribueres til ca. 400 epostadresser, og legges samtidig ut på nettstedet kirken.no Hvem som helst kan automatisk abonnere på pressestoffet. Ved siden av at pressemeldingen blir brakt videre av mediene, fungerer de ofte som dokumentasjon for presse og andre.

Vi har bare hatt en papirsending med stoff til alle de 500 menighetsbladene i 2001, og det gjaldt informasjon om menighetsrådsvalget. Dette stoffet er også lagt ut på nettstedet kirken.no. Vi regner med at de fleste menighetsbladene snart har nettilgang, og vil gå over til å legge ut mer stoff til menighetsbladene på kirken.no

Informasjonstjenesten har også en fototjeneste. De siste årene er særlig personarkivet bygd ut med aktuelle bilder av medlemmer av Kirkemøtet, råd og utvalg. Vi gikk i 2001 over til å bruke digitalt kamera og har dermed økt billedbruken på nettsidene.

Prosjekter

Menighetsrådsvalget 2001

En tiltaksplanen la rammene for informasjonstiltakene som ble gjennomført i forbindelse med menighetsrådsvalget. Det har vært vesentlig å ivareta menighetsrådsvalget 2001 som ett valg – med to valgomganger. Det var også viktig at alt materiell som ble produsert og alle tiltak som ble satt i verk var med utgangspunkt i den lokale menighet. Hovedoppgaven for informasjonsavdelingen har derfor vært å støtte, veilede og forsterke de lokale menighetenes arbeid. Målene for informasjonstiltakene har vært å bidra til å:

- øke interessen for nominasjonsarbeidet
- oppfordre til større bredde på kandidatlistene
- informere om muligheten for flere valglister/ forholdstallsvalg
- få flere til å stille til gjenvalg
- øke oppmerksomheten om forhåndsstemmegiving
- øke valgdeltakelsen
- få minimum 20% under 30 år (unge) til å stille til valg

De vil bli laget en evalueringsrapport om menighetsrådsvalget, og denne vil også ta for seg informasjonstiltakene ved valget.

Veikirkeprosjektet

Veikirkene har hittil vært et prosjekt som har involvert informasjonstjenesten i manus og produksjon av en brosjyre med detaljinformasjon om over 300 sommeråpne kirker, men fra 2001 har informasjonstjenesten også koordinert hele prosjektet og brukt eksterne medarbeidere, en prosjektleder og en informasjonsmedarbeider som har produsert brosjyren.

I 2001 ble prosjektet for første gang ikke finansiert over Kirkerådets budsjett men finansiert av veikirkene gjennom en liten avgift for oppføring i brosjyren. Veikirkene er et folkekirkeprosjekt som bidrar til økt fokus på åpne kirker. Prosjektet involverer tusenvis av mennesker i driften av veikirkene, og tusenvis av brosjyrer blir distribuert gjennom turistkontorene.

